

“dosdoğru bir yol arayanlar için”

MİN HÂC

Aile ve Eğitim Dergisi 2. Yıl 9. Sayı İstikâmet Sayısı Şevval 1445 Nisan 2024

İSTİKÂMET NESİİ

İstikâmet ve Kısımları
HAKAN EMİN

03

Sihir Yapmak ve Yaptırmak
KAAN SÂLİH

13

İstikâmet Üzere Olmak
HAYREDDİN GÖKÇE

21

MİN HÂC

Aile ve Eğitim Dergisi

“Dosdoğru Bir Yol Arayanlar İçin”

3 Aylık e-Dergi

-Ücretsiz-

NİSAN 2024

İstikâmet Sayı

www.minhacdergisi.com

minhacdergisi@gmail.com

Telefon: 0501 362 15 10

Dergi içinde yer alan yazılardan ilgili
yazar mesûldür.

Kaynak gösterilerek kısmen ya da
tamamen alıntı yapılabilir.

İSTİKÂMET SAYISI

Minhâc Dergisi	DERGİ'DEN.....	01
Hakan Emin	İSTİKÂMET VE KISIMLARI.....	03
Kaan Sâlih	SİHİR YAPMAK VE YAPTIRMAK.....	13
Kaan Sâlih	GÜNDEMİN GETİRDİĞİ MESELELER....	19
Hayreddin Gökçe	İSTİKÂMET ÜZERE OLMAK.....	21
Enes Lütfü	İSTİKÂMET NEBİSİ.....	29
Ali Eren	AŞERE-İ MÜBEŞŞERE VE İSTİKÂMET....	35
Alaaddin Cihad	FİRAVUNUN SARAYINDAKİ MÜ'MİN ADAMIN KISSASI VE ŞECAAT.....	41
İbrahim Yahya	İSTİKÂMET VE ÇEŞİTLERİ.....	47
Erdem Onur	İLİMDE İSTİKÂMET.....	53
Urve Tahir	DOĞRU HAYAL.....	59
Olca Lokman	BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?.....	63
Ümmü Elif	YEME İÇME ÂDÂBI.....	69
Hakan Emin	BENİM HAK DÂVÂM.....	75

Dergi'den

Allâh'ü Teâlâ'nın ismiyle... O'dur, hidâyet verip, hidâyetleri artıran ve hidâyet üzere dâim kılan. Her türlü hamd, el-Hamid ve el-Hâdî olana mahsustur. O'nun son Nebîsi Muhammed aleyhisselâm'a, pak âline ve ashabına da salât ve selâm olsun.

Minhâc Dergisi'nin değerli okurları!

Rabbimizin lütfu ve inâyetiyle 9. sayımıza gelmiş bulunuyoruz. Dergimizi istikâmet üzere kılana hamd olsun.

Elhamdulillahî hamden kesiran...

İstikâmet, her bir mü'min için kaçınılmaz bir hedef, vazgeçilmez bir görev ve ödevdir. Hedefleri olmayanlar, görev tanımayanlar, istikâmet üzere ödevlerini yerine getirmeyenler başaramazlar.

İstikâmet, kul için kerâmettir. Kerâmet, nasr ve nusrettir. En-Nasîr olan Rabbimizin kullarına desteği istikâmetle gelir. En büyük istikâmetse, dînde istikâmettir. Zira dîn, hem dünyâmız hem de âhiretimiz için en önemli şeydir.

İnsânlar, dünyevî işlerin gerçekleşmesinde istikâmetin kaçınılmaz olduğunun farkındadırlar. Ehlince mâlumdur ki istikâmet, işlerin sonuçlanmasını sağlar, bitirilen işler istikâmet üzere biter. İstikâmeti olmayan işlerse sonu gelmeyen nakis işlerdir.

Kul, dünyevî işlerinde istikâmet sahibi olması gerektiği gibi yine uhrevî işlerinde de istikâmet sahibi olmalıdır. Zira cennet, istikâmet üzere olanların yurdudur. Allâh'ü Teâlâ, ömürlerini istikâmet üzere geçirenlerden razıdır. Rabbimizin emirlerini ve nehiyelerini kesintisiz bir şekilde, kulluk şuuruyla yaşayanlar muttakilerdir. Rabbimiz, istikâmet üzere olan muttaki kullarını sever ve onlardan razı olur.

Değerli okurlarımız!

İstikâmet kavramı, altın kavramlardan bir kavram. Altın nasıl değerliyse bu kavramda öyle değerlidir. Kıymeti bilinmelidir. Ne hazindir ki altına değer verenlerin çoğu bu altın kelimeye yeterince değer vermemektedirler. Bu altın kavram için, konferanslar verilse, kitâblar yazılsa bile anlatılanlar yine de nakıs kalacaktır.

Bu şuurla, sizleri dîne hizmet gâyesiyle yürüyüşünü adım adım sürdüren derгимizin değerli yazarlarının yazılarıyla baş başa bırakıyor ve son olarak diyoruz ki: “İstikâmet üzere yolu takip etmek hedefimiz, yoldan çıkmamak ve çıkarmamak gâyemiz, yola dâvet etmekse ödevimizdir.”

İstikâmet üzere nice sayılarda tekrar ve tekrar buluşabilmek temennisiyle, sizleri amelleri ve emânetleri zâyi etmeyen Allâh'ü Teâlâ'ya emânet ediyoruz.

Selâm ve duâ ile...

fi emânillâh...

KAVRAMLARIN TAHLİLİ

İSTİKÂMET VE KISIMLARI

Hakan Emin

“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol” [Hûd: 11/112] buyuran Âlemlerin Rabbi, her türlü ikramın sahibi, kullarına karşı merhametli, el-Kerîm, er-Rahîm ve en-Nasîr olan Allâh’ın ismiyle... Şüküründen acizler olarak, O el-Hamid’e yarattıkları âdetince hamd ederiz. O’dur, tek sahibimiz; O’dur, yegâne velimiz. O’nun seçip, sekaleyne imâm kıldığı Muhammed Mustafa’ya, O’nun pak âline ve ashabına salât ve selâm olsun.

Değerli okurlarımız! Minhâc Dergisi’nin 9. sayısı “İstikâmet Sayısı” olduğundan biz de istikâmet kavramını “on madde” üzerinden değerlendirdik. Rabbimizden niyâzımız; yazdıklarımızı okurlarına ve yazarına dareyn azığı kılmasıdır. O dilerse her bir harfe, bin bereket ve bin şifa koyar.

Tevfîk, kulu olmakla şeref duyduğumuz Allâh’u Teâlâ’dandır.

İstikâmetin Tanımı:

İstikâmet, lügatte; ayakta durmak, kalkmak, düzeltmek, bir iş üzerinde itidalli olmak, devamlılık ve sebat üzere

sabit olmak gibi mânâlara gelir. İstilâhta ise istikâmet; isyan içerikli şeylerden kaçınarak doğru yola girmek, doğru yolda itaat üzere durmak, hakta sebat ederek bâtila meyletmemek demektir. **İstikâmet**; dosdoğru, mutedil ve mustakîm olmayı ifâde eder, eğrinin zıttıdır. Doğruluk üzere hakta sebat edip, eğrilikten uzak olan ahlâklı kişiye “mustakîm” denir. Mustakîm kelimesi, Kur’ân’ı Kerîm’de tartının [İsrâ: 17/35], Allâh yolunun [Şûrâ: 42/52] ve Allâh yoluna giren insânın vasfı olarak kullanılmıştır. Ayrıca İslâm dîni de “sırâtı mustakîm” olarak adlandırılmıştır.

İstikâmet ve Mustakîm:

(1) İstikâmet, rahmettir. Rabbimiz, er-Rahmân ve er-Rahîm’dir. Rabbimizin kullarına rahmeti her dâim gelir. Mustakîm, dareynde rahmet sahibidir.

(2) İstikâmet, kerâmettir. Rabbimiz, el-Veli’dir. Mü’minlerin velisidir. Onları sever ve sevdiklerini de dost edinir. Dost edindiklerine de dilediğince ikram eder. Mustakîm, en büyük kerâmet olan istikâmet sahibidir.

(3) İstikâmet, nusrettir. Rabbimiz, en-Nasîr'dir. Kullarını gören ve gözeten, yardımını indirendir. Nusret görmeyen nasıl ayakta kalır, ayakta kalamayan hedefe nasıl varır? Hiç şüphesiz ki yardım ve başarı Allâh'tandır. Mustakîm, en büyük desteğin sahibidir.

(4) İstikâmet, saâdetdir. Rabbimiz, en-Nâfi'dir. Hayır ve menfaat veren şeyleri yaratıp kullarına ikram edendir. Hayır, fayda ve menfaatle gelen saâdet, ancak O verirse gelir. Tuğyân'da huzur arayanların, fânî seraplara dalanların, huzursuzlukları ortadadır. Ölümden kaçmaya çalışıp, sahtelikler çöplüğünde huzur ve saâdet arayanlar, neyi-nerede arayacaklarını bilmeyenlerdir. Huzur ve saâdet, ancak İslâm'dadır. Allâh'ın rızasının olmadığı yerlerde ve şeylerde saâdeti arayanlar gaflet ehli-dirler. Mustakîm, gafletten korunmuş, hakiki saâdete kavuşmuş, saâdet yolunda yürüyen, dareyndeki huzurun asıl sahibidir.

(5) İstikâmet, berekettir. Rabbimiz, el-Kerim'dir. Cömertçe ikram edendir, cömertliği sınırlanamaz, tüm hayırlar ve bereketler O'nun ikramıdır. Hayâtı bahşeden de hayâttaki tüm nimetleri bahşedenden de sadece O'dur. Dilediği nimetleri kulları için bereketli kılan, dilerse verdiği ömürleri de kulları için bereketli kılar. Mustakîm, dünyevî nimetlerle bereketlendiği gibi, hayât sermayesi de bereketli olandır; o dünyâyı satıp, âhireti alan asıl kâr sahibidir.

(6) İstikâmet, heybettir. Rabbimiz, el-Kaviyy'dir. Hiçbir zaman gücünü yitirmeyen, tüm kudretin yegâne sahibidir. En-Nasîr'in yardımını alıp, dosdoğru yolda tavizsizce yürüyenlere heybet

verilir. Mustakîm, bedeni küçük olsa bile büyük bir heybet sahibidir.

(7) İstikâmet, izzettir. Rabbimiz, el-Muizz'dir. Kullarına şeref ve izzet verendir. Tüm izzetin sahibi olan el-Aziz, mü'minleri de tevhîdle izzetlendirmiştir. Mustakîm, dareynde izzet ve şeref sahibidir.

(8) İstikâmet, hidâyettir. Rabbimiz, el-Hâdî'dir. Sırâtı mustakîme iletip, hidâyete erdirendir. O'dur, îmân nûru ile aydınlatan, karanlıklardan aydınlığa çıkarıp, hakka irşad eden. O'dur, îmân bahsettiklerinin îmânını, hidâyet verdiklerinin hidâyetini artıran. Mustakîm, er-Raşîd olanın büyük ikramına nâil olan, îmân sahibidir.

(9) İstikâmet, nimettir. Rabbimiz, el-Vehhâb'dır. Karşılıksız lütufta bulunan, çeşit çeşit nimetleri çokça bağışlayandır. Cennet, ebedî nimetler yurdudur; dünyâda istikâmet nime-tiyle nimetlenenler, cennette ebedî nimetlere kavuşacaklardır. Mustakîm, el-Vâris'in kulu olarak, cenneti varisi ve cennet nimetlerinin sahibidir.

(10) İstikâmet, tarîk-i cennettir. Rabbimiz, Mâlikü'l-Mülk'tür. Bilinen bilen-meyen, görülen görülmeyen mülkün tek sahibidir. Tüm mülkünde hâkimiyet ve tasarruf kendisindedir. Dünyâ mülkünde bir yerden bir yere giden nice yollar varken, dünyâdan cennete giden yol ise hakta sebat, tevhîdde istikâmettir. Mustakîm, el-Melik'in kulu olarak cennet yolunda yürüyen, minhâc sahibidir.

İstikâmetin Kısımları:

İstikâmet kavramını “on madde” üzerinden açıkladıktan sonra, şimdi de

yine “on madde” üzerinden istikâmetin kısımlarına değinelim. Zira istikâmet, hayâtın içerisinde birçok alanda karşımıza çıkar ve her yerde gereklidir. Kul, kalben istikâmet ehli olması gerektiği gibi, yine dili ve organları ile de istikâmet üzere olmalıdır. Ferden istikâmet üzere olması gerektiği gibi, yine ictimâî ve ümmetsel alanda da istikâmet üzere olmalıdır.

(1) Tevhîdde İstikâmet:

Tevhîd, Allâh’u Teâlâ’yı rubûbiyyetinde, ulûhiyyetinde, isimlerinde ve sıfatlarında birlemek ve O’na eş koşmak demektir. Sıratı mustakîm yoluna girmek, Allâh’a hakkıyla îmân etmek, Allâh’ı birlemeden olmaz. Tüm peygamberlerin ilk dâveti, tevhîd dâvetidir.

“Senden önce hiçbir rasûl göndermedik ki ona: ‘Benden başka ilâh yoktur, şu hâlde Bana kulluk edin’ diye vahyetmiş olmayalım.” [Enbiyâ: 21/25]

Tevhîd, olmadan îmân, îmân olmadan da hiçbir şey olmaz. Zira tevhîd, dînin başıdır, sonudur. Biz muvahhîdler olarak “illâ tevhîd” diyenleriz. Neden “illâ tevhîd”, neden tevhîd olmadan olmaz?

Çünkü tevhîd, hayâtın amacı, yaratılış gayesi ve el-Ehad olan Rabbimizin kula en büyük emridir. El-Hâlık olan Rabbimiz, insânları ve cinleri kendi zatına kulluk için yarattığını bildirmişti. Sekaleyn yani insânlar ve cinler kullukla mükelleftirler. “Kulluk nasıl yapılır?” denirse, deriz ki; “kulluk, tevhîde îmân edildikten sonra ölüncüye kadar tavizsizce yaşanarak yapılır.” Bunun aksi düşünülemez. En büyük yasak olan şirki hayât yapanların, tevhîdi bilme-

mesi, onu istememesi ve yaşamaması doğaldır. Zira tevhîdin olmadığı yerde şirk vardır.

Tevhîd, âlemlerin Rabbinin kuluna vermiş olduğu en büyük ikramdır. El-Hâdi olanın hidâyetinden daha büyük bir ikram düşünülemez. İşte ehli tevhîd, tevhîd ile böyle bir ikrama nâil olmuştur. Yapması gerekense bu ikrama sahip çıkarak onu korumaktır. Tam burada tevhîdî istikâmet gündeme gelir.

Şeytân ve dostları, Rahmân’ın dostlarına karşı nice desiselerle ve tuzaklarla saldırsalar da ehli tevhîd, îmânî bir mukavemetle onlara karşı direnir. Hatta îmânî direnişi hayât yapar. Seçilen tevhîd elçileri ve onların yolunu yol edinen rabbânîler gibi, o da tevhîdin rehberliğinde kendisine ölüm gelinceye dek yürür, tevhîdî istikâmet üzere olur.

İnsânlar umumiyetle ziyândadır; Rabbimiz ise hüsrân da olmayanları bize şöyle bildirir: **“Asra andolsun ki muhakkak ki insân hüsrândadır. Ancak îmân edip salih ameller yapanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler müstesna.”** [Asr: 103/1-3] En başta tevhîdî bir îmân olmadan kula kurtuluş yoktur.

Tıpkı ibâdetlerini ve salih amelleri yapmayanlara, hayât yolunda sabrı ve hakkı birbirlerine tavsiye ve nasihat etmeyip, hak dâvetçisi olmayanlara bir kurtuluşun olmadığı gibi...

(2) İlimde İstikâmet:

İlim, bir şeyin hakikatini doğru bir biçimde bilmektir. Sıratı mustakîm yolunun yolcusu, ilmin cennete götüreceğini yakinen bilir ve inanır. “Her şeyin bir yolu vardır.

Cennetin yolu ise ilimdir.” [Deylemî] Şerî ilimleri tahsil etmek farzdır. “İlim talep etmek, her erkek ve kadın Müslüman üzerine farzdır.” [İbn Mâce]

Allâh’u Teâlâ katında ilim verilenler, verilmeyenlerden daha üstündür. Kur’ân’ı Kerîm’de Rabbimiz ilim sahiplerini övmüştür. **“Allâh, melekler ve ilim sahipleri, ondan başka ilah olmadığına adaletle şâhitlik ettiler. Ondan başka ilah yoktur. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”** [Â-i İmrân: 3/18] **“Kulları içinden ancak âlimler, Allâh’tan (gereğince) korkar.”** [Fâtır: 35/28]

İlim, cehâletin ilacıdır. Cehâlet, inkıraz; ilim, ihyâya vesiledir. İlim, hakkın bilgisini ortaya koyar. İlim sofrasından beslenenler aç kalmazlar. İlim, tâğûtların tuğyânını insânların önüne serer. Bir muvahhîd, zulumâtın önderi olan şeytânı ve şeytânlaşanları ilmin nûruyla tanır. İlim, amelin imâmıdır. Kişi, ibâdet hayâtında neyi-nerede-nasıl yapacağını ilimle öğrenir. İlim, paha biçilemez bir değerdedir; değerli olanı elde etmek için de elbette çok çalışmak gerekir. Çalışmak içinse sabır ve sebat kaçınılmazken, ilmi korumak için de istikâmet şarttır.

(3) İbâdetlerde ve Salih Amellerde İstikâmet:

İbâdet, kulun Rabbine şuurlu itâati olup; boyun eğmenin, tâatin ve tazimin bir ifâdesidir. Yaratılış gayemiz, hak mâbûd olan Allâh’u Teâlâ’ya ibâdetdir. Zira Rabbimiz; **“Ben, cinleri ve insânları ancak Bana ibâdet etsinler diye yarattım.”** [Zariyat: 51/56] buyurmuştur. Rabbimize kulluğumuzu sunarken de her türlü şikten beri olmamız gerekmektedir.

“Allâh’a ibâdet edin ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın.” [Nisâ: 4/36]

Bizler, bu fânî dünyâda; “geçici işlerle hoş (boş) zaman geçirelim, yiyelim içelim, gülelim eğlenelim” diye burada değiliz. Bu fânî dünyâ bir imtihan yeridir; vaktimiz kısıtlı, nefesimiz sayılı, ömrümüzse sınırlıdır. Boş işlerle uğraşan, geliş gayesine göre yaşamayan milyarlarca insân diriliş gününü beklemektedir. Onlar, tekrar bu dünyâya gelip Rabbimizin rızasını kazanacak işler yapmak isteseler bile artık iş işten geçmiş, verilen ömür bitmiştir.

Ölenler için iş işten geçse de hâlen dünyâ hayâtını yaşayanlar akıllarını başlarına almalı; “Ben, bu dünyâda neden varım?” sorusuna doğru cevâb vermelidirler. Şayet doğru cevâb veriyorlarsa bundan sonra yapılması gereken, ihlâs ve samimiyetle verilen cevâbı dosdoğru bir şekilde yaşamak olacaktır.

(4) Dâvette İstikâmet:

Dâvet, hakka ve hayra çağırma ve dînimize son derece önemlidir. İslâm dîni, dâvet dînidir. Her bir Müslüman da bu dînin dâvetçisidir. İnsânlar hüsrandaiken hüsrana olmayanlar dâveti hayât kılanlardır. Rabbimiz, Nebîimiz aleyhisselâm’ı ve O’nun ümmetini yaratmış ve yaratmaktadır. Ümmeti Muhammed, en hayırlı ümmet olarak tüm insânlığı hakka dâvet etmekle mükelleftir. Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

“İçinizden hayra dâvet eden, iyiliği (marufu) emredip, kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun.”

[Â-i İmrân: 3/104]

“Siz, insânlar içerisinden çıkarılan en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği (marufu) emreder, (münkerden) kötülükten sakındırır ve Allâh’a îmân edersiniz.” [Â-i İmrân: 3/110]

Nebîmiz aleyhisselâm, kötülük ile mücadele edilmesini bizlere bildirmiştir. **“Sizden kim bir kötülük görürse onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse diliyle değiştirsin. Diliyle değiştirmeye gücü yetmezse kalbiyle buğz etsin. Bu îmânın en zayıf derecesidir.”** [Müslim] Yine Nebîmiz aleyhisselâm, zalim yöneticiye hakkı beyân etmenin en faziletli cihâd olduğunu söylemiştir. **“Cihâdın en faziletlisi, zalim sultana/idareciye hakkı söylemektir.”** [Tirmizî]

Hayra çağırarak, emri bi’l-mâruf yapmak bir dâvettir; tıpkı şerri def edip, nehyi ani’l-münker yapmanın bir dâvet olması gibi. İyiler, iyi işleri tavsiye ederlerken yine kötü işlerden de uzak durmaya ve uzak tutmaya çalışırlardır. Dâvet, dâvetçilerle yürür ve ayakta kalır. Dâvet, büyük bir cihâddır. Bu yolda başa gelenlere de sabredilmesi gerekir. Nebîmiz aleyhisselâm ve diğer peygamberler her biri dâvetçidirler. Her Müslüman da dâvetçi olmak zorundadır. Kişinin; kendini peygamberlerle kıyaslayarak; “Ben, dâvetçi olamam!” demesi yanlıştır. Her mü’min, kendi imkânlarıyla, kendi çapında hakka olan şehâdetini yerine getirmeli; bâtıla karşı kıyâmını dâvet ile göstermelidir.

(5) Ahlâkta İstikâmet:

Ahlâk, iyi ve kötü sayılan tüm mânevî vasıfları, huyları ve onların tesiriyle ortaya çıkan şuurlu ve iradeli davranışları ifâde eder. İnsân, bedeniyle ve

ruhuyla insândır. Bedenî ibâdetleri, ruhî arınma olmadan yapanlardan amelleri kabul edilmez. Ahlâk, insânlardan bazılarına münhasır kılınamaz. Övülen ahlâk üzere olup, yerilen ahlâktan kaçınmak her mü’min için şarttır. Örneğin; riyâ ile yapılan ameller Allâh katında kabul edilmezler. Öyleyse, riyâdan kurtulmak ve ihlâs üzere olmak farzı ayndır. İhlâs gibi farzı ayn olan ahlâkî kavramlar öğrenilip hayât yapılmalı; zıttı olan riyâdan da her daim kaçınılmalıdır.

Ahlâkın ferdi tarafı olduğu gibi ictimâî ahlâkta vardır. Kişi, iç âleminde de ahlâklı olacağı gibi insânlar arasında da ahlâklı olmalıdır. Örneğin; emânete ihânet etmeyen, sözünde duran sadık ve emin insânlar övülmüşlerdir. Nebîmiz aleyhisselâm bir hadislerinde; **“Emin ve güvenilir tâcir, peygamberler, siddîklar, şehidler ile beraberdir.”** [Tirmizî] buyurmuştur. Yani elinden ve dilinden Müslümanların zarar görmediği insân hakiki Müslüman’dır. Zira yine Nebîmiz aleyhisselâm; **“Müslüman, dilinden ve elinden diğer Müslümanların (zarar görmeyip) emin olduğu kimsedir.”** [Buhârî, Müslim] buyurmuştur.

Müslüman şahıs, ahlâkı ile sayılır ve sevilir. Saygı olmadan sevgi olmaz. Ahlâklı insânlar, saygıyı hak eden insânlardır. Saygı, beraberinde sevgiyi getirir. Nebîmiz aleyhisselâm, insânların en ahlâklısıydı. O, tüm hayâtında ümmetine de ahlâklı olmaları için (kavlî ve fiilî) en güzel örneği sunmuştur. Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **“Andolsun ki, Allâh’ı ve âhiret gününü umanlar ve Allâh’ı çokça zikredenler için, Allâh’ın rasûlünde sizin için (takip edeceğiniz) en güzel örneklilik vardır.”** [Ahzâb: 33/21]

Nebîmiz aleyhisselâm, bizim için her konuda örnek ve rehberdir. O'nun örnekliğini ve rehberliğini bırakarak başkalarını önder-lider-serok kabul edenler dünyâda ve âhirette hüsrân içerisinde dirler.

Nebîmiz aleyhisselâm, ahlâkı azîm/büyük olandır. Rabbimiz, O'nu edeblendirmiş ve ahlâkını âlemlere örnek kılmıştır. Mü'minler de O'nun hayâtına bakarak her alanda O'na benzemeye çalışmalıdırlar. O'na benzemek, her mü'minin gayesi olmalıdır. Rabbimiz, Nebîmiz aleyhisselâm için; **“Muhakkak ki sen, pek büyük bir ahlâk üzerinesin.”** [Kalem: 68/4] buyurmaktadır. Siyer ve ahlâk kitaplarını okuyanlar, Nebîmiz aleyhisselâm'ın pak ahlâkının büyüklüğünü görebilirler. Nebîmiz aleyhisselâm ve O'nu takip edenler nasıl ki her dönemde ahlâklı bir hayât yaşamışlarsa bu günün mü'minleri de istikâmet üzere ahlâkı hayâtlarına şahid kılmalıdırlar.

(6) Âdâbda İstikâmet:

Âdâb, edeb kelimesinin çoğulu olup; dînin lüzumlu gördüğü ve aklın güzel bulduğu tüm görgü kurallarını ifâde eder. Müslüman, ahlâk insânı olması gerektiği gibi yine âdâb insânı da olmak zorundadır. Zira dînimiz İslâm, ahlâk ve âdâb dînidir. Bir rivâyette Nebîmiz aleyhisselâm'ın; “Beni, Rabbim edeblendirdi. Ne güzel edeblendirdi” [(Münâvî, Feyzül Kadir, 1: 224)] dediği aktarılır.

Ahlâka ve âdâba riâyet edenler, insânlar tarafından sevilir ve sayılırlar. Ahlsız ve âdâbsız olanlarsa (belirli makam ve mevkie gelmiş, maddî imkânları fazla ve yaşları büyük olsalar da) sevilmezler ve sayılmazlar. Belki bu insânlara karşı anlık olarak görüntüde

bir saygı gösterilse de kalplerde onlara karşı sevgi ve saygı yoktur.

Hayâtın her alanında âdâb önemliyken yine ilim içinde âdâb kaçınılmazdır. Muhammed ibn Sirin rahimehullâh, tabiinden bahsederken; “Onlar, ilmi öğrendikleri gibi edebi de öğrenirlerdi.” demiştir. Yine aktarıldığına göre İmâm Mâlik rahimehullâh; “Ey yeğenim! İlim öğrenmeden önce edeb öğren.” [Hilye: 6/330] diye nasihatte bulunmuştur. İmâm Malik rahimehullâh'ın annesi de oğluna en güzel elbiselerini giydirmiş ve başına sarık sararak; “Haydi Rebia'ya git! Onun önce edebini, sonra ilmini öğren.” [el-Kâdî İyâz: 1/130] demiştir. Ulemânın hayâtından ve sözlerinden de görüyoruz ki; ilmin başı, ihlâs ve edebdir. İhlâssız ve edesiz ilim, kişiyi şeytânlaştırır. Şeytân, cehâletinden değil, kibrinden ve edesizliğinden kâfir olmuştur. Müslümanlar, dîni bir bütün olarak algılamalı, âdâba önem vererek, her yerde âdâb üzere olmalıdırlar.

(7) Sabırda İstikâmet:

Sabır, nefse ağır gelen durumlarda, dünyâ ve âhiret selâmetini düşünerek, sükûnet ve dirâyet üzere durmaktır. Sabır, kul için kaçınılmaz bir ahlâktır. Zira hayât için en gerekli kavram sabırdır. Kişi, hayâtının içerisinde 7/24 kabilinden her anı için sabırlı olmalıdır.

Kul, ibâdetlerini sabırla yerine getireceği gibi, başına gelen hâllere de sabretmelidir. İmtihan gereği bazen kendisi, bazen de sevdiği hasta olduğunda isyan etmemeli ve sabretmelidir. İlim öğrenmek için sabrettiği gibi, öğrendiklerini anlatırken de sabrı yudumlmalıdır. Rabbini razı etmek için çeşitli hizmet faaliyetlerinde bulunur-

ken, istemediği şeylerle karşılaştığında sabır kalkaniyla kendini ve hâlini korunmalıdır. Cihâd meydanlarında bir mücâhidin sabretmeden zafere erişemediği gibi, kulda harb yerini andıran hayât meydanında bir mücâhid edasıyla sabrı kuşanmalıdır.

Sabır nimetinden mahrum olanlarsa sabra bağlı bin tane nimetten mahrum olacaklardır. Sabrı istikâmet üzere hayât yapanların hayâtları kolaylaşacak; onlar, buldukları yerlerde rahat edeceklerdir. Evliyse evinde, eşine ve çocuklarına karşı müsamahakâr olacaktır. Çalışıyorsa işçisine ya da işverenine anlayışla davranacaktır. Hocaysa talebesine, talebeyse hocasına saygıyla ve sevgiyle bakacaktır. Sözü öz; havasız, susuz yaşanmadığı gibi sabırsız da yaşanmaz. İllâ sabır, illâ sabır ve yine illâ sabır, vesselâm!

(8) Şükürde İstikâmet:

Şükür, yapılan iyiliğin kıymetini bilmek ve iyilik edeni överek, nankörlük yapmamaktır. Şükür etmek, şâkirlerden olmak Müslüman'ın bir vasfıdır. Zira Müslüman, her nimetin sahibinin Allâh'ü Teâlâ olduğunu aklından hiç çıkarmaz. Nimetleri bahşedeni unutmadığı gibi nimetler kendisine geldiğinde nimetlerin sahibine şükürünü sunar. Dil ile şükürünü sunduğu gibi, yine beden de şükürünü sunar. Zira bir rivâyette geçtiğine göre Nebîmiz aleyhisselâm'ın mübarek ayakları geceleri çok ibâdet ettiğinden şişerdi.

Âişe validemiz, Nebîmiz aleyhisselâm'a; "Ey Allâh'ın Resûlü! Allâh'ü Teâlâ, geçmiş ve gelecek günahlarını bağışladığı hâlde, niçin bu kadar yoruluyorsunuz?" dediğinde Nebîmiz

aleyhisselâm; **"Rabbime şükreden bir kul olmayayım mı?"** [Buhârî, Müslim] buyurmuştur. Kul, kulluğunu unutmadan verilen nimetler karşısında acziyetini itiraf ederek; "Şüküründen acizim yâ Rabbi!" demelidir.

Şükür gibi sabır da önemli bir kavramdır. Zira biz mü'minler için, başımıza gelen hâller ya sabrettiklerimiz ya da şükrettiklerimizden ibarettir. Bir Müslüman, sabrı bırakıp isyan edemeyeceği gibi, yine şükürü bırakıp nankörlükte yapamaz. Rabbimiz sabredenleri sevdiği gibi şükredenleri de sever. Razi olunan bir hayât, sabırla ve şükürle yaşanan bir hayâttir. Sabır da şükür de îmândandır.

"İmân iki kısımdır: Yarısı sabırda, yarısı şükürdedir." [Beyhakî] Öyleyse mü'minler, îmânı hayât yapanlar olarak, sabır ve şükür arasında bir hayâtı yaşamalıdır.

(9) Vahdette İstikâmet:

Vahdet, ictimâî alandaki tevâhid. Allâh'ü Teâlâ, mü'min kullarının fıkârlara ayrılımlarından ve güçlerinin dağılmasından razı değildir. Bilakis Rabbimiz, kullarının birlik ve dirlik içerisinde olmalarını onlara emretmiştir. **"Hep birlikte Allâh'ın ipine (Kur'an'a) sınıksız tutunun. Parçalanıp ayrılmayın."** [Â-i İmrân: 3/103]

Vahdet, ictimâî alanda farzken, tefrika ise ictimâî alanda haramdır. Farzı yerine getirenler kazanırken, haram işleyenlerse dareynin kaybedenleridir. Bundan dolayı Müslümanlar, Allâh için bir araya gelmeli ve namazdaki gibi safları sıklaştırmalı ve birbirlerine Allâh için sahip çıkmalıdırlar.

Gün, zayıflık günüdür. Ümmet, parparçadır. Tüm dünyâda tevâhid ehli zor durumda ve her türlü imkânsızlık içerisinde. Bu durumdakilerin birbirleriyle uğraşmaları caiz midir? Asla! Şeytân ve şeytânîler, Müslümanların tek bir saf halinde olmalarını istemektedirler. Bunun içinde türlü mekr ve keyd, hile ve tuzaklarla muvahhîdler saldırmaktadırlar.

Yapılması gerekense onların saldırılarına karşı savunmaya geçip, ümmetin vahdetini istemektir. Vahdeti yerine getirip, Allâh için bir araya gelen muvahhîdlerse vahdette istikâmet üzere olmalıdırlar. Zira vahdet zorken, vahdette istikâmet daha da zordur.

(10) Hizmette İstikâmet:

Hizmet, yapılması gerekenleri yapmak için çalışıp, çabalamak, yorulup terlemek, gerektiğinde ömürden, bedenden, maldan ve evlattan ferâgat ederek yollara düşmektir. Dünyânın adamları, dünyâlık işlerde koşturarak, dünyâyı imar ve inşa ederler. Âhiretin adamları ise Allâh yolunda ömürlerini vakfederler. Dünyânın adamlarının elinden ölümle birlikte her şeyleri alınır. Âhiretin adamlarına ise her şey verilir.

Akıl sahipleri, Allâh'ın rızası doğrultusunda çalışıp çabalamışlar, yorulup terlemişlerdir. Ömürler, Allâh'a adanırsa değerlenir.

Bedenler, Allâh yolunda koşturmayla heybetlenir ve izzetlenir. Mallar, Allâh yolunda harcadıkça bereketlenir ve kıymetlenir. Evlatlar, Allâh'a adanınca güzelleşir.

Hizmet, Allâh yolunda mü'minler için kaçınılmazdır. Zira her dâvânın hizmetçileri vardır. Hak dâvânın da olmuş ve olacaktır. Allâh'ın dîni ve İslâm ümmeti için gayret sarf etmek, çalışıp çabalamak ne güzel gayret, ne güzel bir çabadır. Bu gayretin sonuçları fânî dünyâ ile sınır değildir; bilakis Allâh gayret ehlinin mükâfâtını âhirete taşır.

“İşte onların yaptıklarının karşılığı rableri tarafından bir bağışlanma ve altlarından ırmaklar akan cennetlerdir. Onlar orada temelli kalacaklardır. Böyle amel edenlerin mükâfatı ne güzeldir.” [Âl-i İmrân: 3/136]

Hizmet, muhlislerin işidir. O hâdimler ki, muhlisâne yola koyulurlar. Onlar ki, Allâh adamları olarak hizmetlerinin karşılığını acizlerden beklemezler. Bilakis onlar, ukbânın adamları olarak tüm mükâfâtı, el-Kâdir'den bekleyenlerdir. Onlar, hak dâvetçilerin dediği gibi; **“Bunun için sizden bir karşılık beklemiyorum. Benim ecrimi vermek yalnız âlemlerin Rabbine aittir.”** [Şuarâ: 1109] diyenlerdir.

Hakka hizmet yolunda yürümekte istikâmet ister. “Bu gün büyük işler yapalım, yarın yatalım!” diyenler İslâmî hizmeti anlamamışlardır. Yatıp dinlenme yeri dünyâ değildir. Şair der ki: “Sürgün eyle rahatı, de ki: Elvedâ!” Allâh yolunda rahatı kaçanlara, hiç rahatsız olmayacakları ebedî bir yurt var. Hizmet ehline ne mutlu!

Ayrıca unutulmamalıdır ki, hayra ve hakka hizmetin mükâfâtı Allâh'ın kuluna zâhiren ve bâtınen yardımınıdır. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **“Ey îmân edenler! Siz, Allâh'a (O'nun dînine) yardım ederseniz, Allâh da size**

yardım eder. Ayaklarınızı sabit kılar, kaydırmaz.” [Muhammed: 47/7]

Acziyeti büyük, ihtiyacı çok, garip kulları olarak, her daim Rabbimizin yardımını ve desteğini dileriz.

İstikâmetin Bozulması:

İstikâmetin değerini bilen hiç kimse istikâmetinin bozulmasını istemez. Ancak hayât boyu kişi mustakîm olamayabilir. Bunun zahîrî ve bâtinî sebepleri vardır. Zahîrî sebepler görünür sebeplerken, bâtinî sebeplerse görünmezler. Ancak bâtinî sebepler çoğu zaman zahîrî sebeplere zemin hazırlarlar.

Hidâyet, Allâh’tan olduğu gibi istikâmette yine Allâh’tandır. El-Hâdi olan Rabbimiz, hidâyet verdiği gibi en-Nasir olarak da nasrını gönderir. Nebî aleyhisselâm; **“Allâh’ım, nasrını/yardımı indir!”** [Müslim] diye duâ etmiştir. Allâh’ın nasrı gelmeden fetih gelmez. Âyeti kerimede; **“Allâh’ın nasrı ve fetih geldiği zaman.”** [Nasr: 110/1] diye buyrulmuştur.

Âyette fetihden önce, nasr zikredilmiştir. Nasrullâh/Allâh’ın yardımı, fetih kapılarını açan anahtardır. Kul, bunun şuurunda olmalı ve nasrullâh olmadan maddî ve mânevî fetihlerin gerçekleşmeyeceğini bilmelidir.

Şayet Allâh’tan bir yardım gelirse bazen madde cihetinden kazanamadıklarımız, zahiren ulaşamadıklarımız bile mânevî bir fethe, bâtinî bir kazanca dönüşebilir. Bunun tam tersi de mümkündür. Bazen nasrullâh gelmez ancak bazı zahîrî kazançlar elde edilebilir.

En büyük kazanç, Allâh’ın rızasını kazanmaktır, bu da zahîrî kazanımlarla

alakalı değildir. Bazen zahiren yenilenler, Allâh’ın izniyle bâtinen zafere ererler. Rabbimiz kullarını îmân cihetinden desteklerse; mânevî kuvvetle kul, küfre kafa tutar ve zalimlere hakkı haykırır. Bu kıyâmla belki (sihirbazlar ya da Gulam kıssasında olduğu gibi) zahiren canlarını kaybedenler olabilir. Ancak unutulmamalıdır ki; canlarını Allâh’a sunanlar, ebedî rızayı ve cenneti kazananlardır.

Bâtinî istikâmet, îmânî istikâmettir. İmânî istikâmet ehli îmânın getirdiği diğer mânevî kuvvetlere de sahip olurlar. Tüm peygamberler ve onlara îmân edenler îmânî istikâmet ehlidirler. Şayet îmânlar zedelenir, gazaba vesile olan haramlar ve günahlar işlenirse bu durumda her şey altüst olur. Kazanım denilenler, zafer ilan edilenler, aslında büyük bir kayba dönüşür.

Bundan dolayı zalimler, zulümleriyle kazandıklarını söyleseler bile onlar ebedî kaybedenlerdir. Dünyâları gitse bile Rablerini razı edenlerse ebedî kazananlardır.

Zahîrî istikâmete kulun dîni hayâtından örnek verecek olursak; namaz kılan bir musalli, ölüm kendisine gelinceye dek namazın ehli olmalıdır. Namazın tatili olmaz. İmândan sonra en başta gelen vazife, en değerli hediye namazdır. Namazdan taviz, dînden tavizdir. Dînde taviz verenlerse hüsrandırlar.

Yine namaz gibi oruç da böyledir. Ramazan, oruç ve ibâdet ayıdır. Oruç tutmak ise sadece bir Ramazan’a has değildir. O da namaz gibi süreklidir.

Her Ramazan, oruç ayıdır ve her mü’min saim olmalıdır. Ramazan’ı aynı

heyecanla gözleyen ve istikâmetini bozmayıp, onu güzel aharlayanlar, asıl kazananlardır.

İstikâmet, ibâdet hayâtında kazanmanın yoluyken, yine bu durum dünyevî işler içinde böyledir. “Bu gün çalışayım, bir hafta yatayım!” mantığı kişinin ekonomik durumunu zora sokar. Kişi, kendisine ve ailesine yetecek kadar çalışmalı ve dinlenilecek zamanı bundan sonra bırakmalıdır.

Rabbimiz, çalışana çalıştığı için karşılığı verir; bu dareyn için geçerlidir. Tabi ki çalışmak da istikâmet üzere olmalıdır. Tembellik yapmak, hırslarına esir olmak, hased bataklığına düşmek zahiren de bâtınen de istikâmeti bozar. Kul, mânevî pusulasını şaşırmadan istikâmet üzere yol almalı ve istikâmetini bozacak her türlü hâlden de kaçınmalıdır.

İstikâmetin Fazileti ve Mükâfâtı:

Rabbimiz bir âyeti kerimede; **“Al-lâh’ın rızası en büyüktür.”** [Tevbe: 9/72] buyurmuştur. Öyleyse O’nun rızasına götüren şeyler küçük olamaz; mademki büyük olana ulaştırıyor öyleyse onlar da büyüktür. Mademki istikâmet, Allâh’ın rızasını götürüyor, öyleyse istikâmet de büyüktür.

İstikâmet, birçok hayrı kendisinde barındırır. İstikâmet en büyük kerâmet olduğu gibi, o Rabbimizin kuluna olan büyük bir ikramı, azîm bir nimettir. Öyle ki istikâmet nimeti, dünyevî şeylerle ölçülemez. Dünyâda en değerli görülen şeyler, îmân ve hidâyet nimetiyle kıyaslansalar, değersiz çakıl taşlarına dönerler. İstikâmet, dareynde izzetin ve heybetin vesilesi; bereketlere ermenin ve saâdete kavuşmanın yoludur.

İstikâmet ehlini Rabbimiz sever ve sevdiğine de hususî rahmet eder. Mustakîm bir mü’min; **“Mü’minlere karşı rahimdir.”** [Ahzâb: 33/43] hitâbına nâil olur.

İstikâmet, cennetin yoludur. İstikâmet ehli, Allâh’ın rahmetiyle ölümle birlikte önünde bulduklarından korkmayacak ve arkasında bıraktıklarından da hüzne kapılmayacaktır.

“Şüphesiz; ‘Rabbimiz Allâh’dır’ deyip, sonra da dosdoğru bir istikâmet tutturular var ya onların üzerine meleklar (ölümleri anında) iner (ve derler ki:) Korkmayın ve hüzne kapılmayın, size va’dolunan cennetle sevinin!” [Fussilet: 41/30]

“Şüphesiz: ‘Rabbimiz Allâh’dır’ deyip, sonra da dosdoğru bir istikâmet tutturular var ya artık onlar için korku yoktur ve onlar üzülmecekler de.” [Ahkâf: 46/13]

Ne mutlu İslâm ve îmân ile istikâmet üzere olanlara! Onlar, cennetin ashabıdır. Rabbimiz bizleri de onlardan eylesin. İslâm ve îmân üzere olmayanlar içinse cennet yoktur. Onlar, cehennem ashabıdır. Onlardan olmaktan da Rabbimize sığınırız, el-Hafız olan Rabbimiz bizleri muhafaza etsin. Al-lâhumme âmin.

İstikâmet ehli muvahhîdlere selâm ve duâ ile...

BÜYÜK GÜNAHLAR

SIHIR YAPMAK ve YAPTIRMAK

Kaan Sâlih

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın ismiyle...

Sihir yapmak ve yaptırmak kişiyi helâka götüren büyük günahların en tehlikelilerindedir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, sihir yapmayı ve yaptırmayı haram kılmıştır. O, şöyle buyurmaktadır:

“Süleymân sihir yapıp kâfir olmadı. Fakat şeytânlar kâfir oldular. Çünkü insânlara sihri ve Bâbil’de Harut ile Marut adlı iki meleğe indirilene öğretiyorlardı. Oysa bu iki melek: ‘Biz ancak bir imtihân için gönderildik, sakın küfre girme!’ demedikçe hiç kimseye sihri öğretmezlerdi.” [Bakara: 2/102]

Şeyh Abdurrahmân b. Hasen rahîmehullâh, bu âyeti zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Bu âyet, sihrin haram olduğuna delâlet etmektedir. Sihir, (Allâh'ın gönderdiği) bütün Rasûllerin dînlerinde haram kılınmıştır.” [Fethu'l-Mecîd: 281.]

Ebû Hüreyre radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Helâk edici günahlar olan Allâh'a şirk koşmaktan ve sihirden uzak durunuz.”** [Buhârî (5764)]

Yine Ebû Hüreyre radîyallâhu anh'dan rivâyet edilen başka bir rivâyette Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Yedi helâk ediciden sakınınız! Bunlar: Allâh'a ortak koşmak, sihir yapmak, Allâh'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymak, fâiz yemek, yetim malı yemek, düşmana hücum sırasında savaştan kaçmak, namuslu, kötülüklerden habersiz mü'min kadınlara zina isnâdında bulunmaktır.”** [Buhârî (6857)]

Nevevî rahîmehullâh, şöyle demiştir: “Sihir yapmanın haram ve büyük günahlardan olduğu icmâ ile kabûl edilmiştir. Nitekim Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem sihri, helâk edici yedi büyük günah içerisinde saymıştır.” [el-Minhâc fî Şerhi Sahîhi Müslim: 17/176.]

Sihir, “büyü” demektir. Sihir kelimesi “s-h-r” kökünden bir isim olup, lügatte: “Kaynağı gizli olan, sezilmeyen şey” demektir. Gizli olan her şey hakkında ve bir şeyi aldatma amaçlı olarak gerçek şeklinden gizlice başka bir şekle çevirmek, yalan ve aldatma anlamlarında kullanılmaktadır. Ehl-i Sünnet, sihrin varlığını ve etkisini hakîki olarak kabûl etmekle birlikte sihrin ıstılâh mânâsı hakkında ihtilâf etmişlerdir.

Fahreddîn er-Râzî rahîmehullâh, şöyle demiştir: “Şer’î ıstılâhta sebebi gizli olan, gerçek halinden farklı olarak algılanan, göz boyama ve aldatma türünden olan her şeye sihir adı verilir.” [Râzî, Mefâtihu’l-Gayb: 3/619.]

İmâm İbn Kudâme rahîmehullâh, şöyle demiştir: “Sihir, bedenleri ve kalbleri etkileyip hastalığa ve ölüme yol açan, karı ile kocanın arasını ayıran ve onların cinsel ilişki kurmalarına engel olan birtakım muska, okuyup üfleme ve düğümlerdir.” [el-Kâfî fî Fihri’l-İmâm Ahmed: 4/64.]

İbn Haldûn rahîmehullâh, şöyle demiştir: “Sihir, insân ruhunun kendileri aracılığıyla maddeler âlemine etki etme imkânına sâhib olduğu birtakım kabiliyetlerin niteliğiyle ilgili ilimlerdir. Bu etkileme ya hiçbir vâsitanın yardımı olmadan ya da bazı semâvî varlıkların yardımıyla sağlanır.” [el-Mukaddime: 496.]

Ehl-i Sünnet’e göre sihir hakikat olup, eşyâ üzerinde tesiri vardır. İmâm Kurtubî rahîmehullâh, buna dâir şöyle demiştir: “Ehl-i Sünnet, büyüünün sâbit olduğunu, gerçeğinin bulunduğunu kabul etmiştir. Genel olarak Mutezile ve Şâfiî mezhebine mensub Ebû İshâk

el-Esterabadî ise sihrin bir hakikatinin olmadığı görüşündedir. Aksine bunlara göre sihir bir şeyin olduğundan başka türlü gösterilmesini sağlayan bir hayal ve vehmettirmedir. Ve sihir bir çeşit el çabukluğu ve çabuk harekettir... Onların görüşlerine destek olacak bir delil yoktur. Çünkü bizler hayal göstermenin ve başka işlerin büyü kapsamında olduğunu kabul etmiyoruz. Aksine bunun ötesinde aklın câiz kabul ettiği (olabilir dediği) ve sem’î delillerin de vârid olduğu birtakım husûslar vardır. Bunlar arasında bu âyet-i kerîmede (Bakara Sûresi’nin 102. âyetinde) sözü geçen sihir ve sihrin öğretilmesi de vardır. Eğer bunun bir gerçeği olmasaydı, öğretilmesine imkân olmazdı. Allâh’u Teâlâ da onların insânlara bunu öğrettiğini haber vermezdi. İşte bu, büyüünün bir hakikat olduğunun delilidir.

Allâh’u Teâlâ’nın Firavun’un sihirbazlarının kıssasında zikrettiği: **‘Ve büyük bir sihir getirmiş oldular’** [Arâf: 7/116] buyruğu ile Felâk Sûresi, diğer taraftan bütün müfessirlerin bu sûrenin iniş sebebinin Lebid bin el-Asam’ın büyüü dolayısıyla indiğini ittifakla belirtmeleri de bu deliller arasındadır. Bu sûrenin iniş sebebiyle ilgili olarak bu rivâyet Buhârî, Müslim ve başkalarının kaydettiği hadîsler arasındadır.

Âişe radiyallâhu anhâ’dan gelen bir hadîs-i şerîfte şöyle denilmektedir: ‘Zureykoğulları Yahûdîlerinden Lebid bin el-Asam adında bir Yahûdî Rasûlullâh’ı büyüledi...’ Bu hadîs-i şerîfte şu ifâdeler de geçmektedir: Büyü çözülmüce; Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem: **‘Şüphesiz Allâh bana şifâ verdi’** buyurmuştur. Şifâ ise ancak hastalığın kaldırılması ve son bulması ile söz konusu

olur. İşte bu, sihrin bir gerçeğinin olduğunu göstermektedir.

Allâh’u Teâlâ’nın ve O’nun peygamberinin, sihrin varlığına ve gerçekleştiğine dâir haberleri dolayısıyla onun gerçek olduğu kesindir. Kendileriyle icmânın gerçekleştiği hal ve akd (dinde görüş ve söz) ehli de bu görüştedir. Mutezilenin döküntüleriyle ittifak halinde olmayan hak ehline muhâlefet etmelerine itibar edilmez. Eskiden beri büyü alabildiğine yaygınlık kazanmış ve insânlar onun hakkında sözler söylemişlerdir. Ashâb-ı kirâmdan olsun tâbiinden olsun onun aslını inkâr eden görülmemiştir. İbn Abbâs şöyle demiştir: Sihar Mısır kasabalarından el-Ferama diye bilinen bir kasabada öğretilirdi. Sihrin varlığını yalanlayan kâfirdir. Allâh’ı ve Rasûlünü yalanlamış olur ve müşâhede ve gözle görülüp bilinen bir şeyi de inkâr etmiş olur.” [Câmiu li Ahkâmi’l-Kur’ân: 2/46.]

Sihar genellikle birine kötülük yapmak ve zarar vermek gayesiyle yapılır. Kişileri birbirinden ayırmak, evlilerin boşanmasını sağlamak, cinsî kudreti önlemek, hasta etmek, sakat bırakmak, hatta öldürmek gibi kötü istekler büyüünün gayeleri içindedir. Bazen de kismet açmak, eşleri birbirine sevdirmek ya da koruma sağlamak gibi sözde bir iyilik yapmak ve yarar sağlamak için yapılır. Bütün bu istekler dinî ilkelere aykırı olduğu halde büyü yapanlar bile bile bazı kutsal değerleri, nesnelere, metinlere araç olarak kullanırlar. Uygulama tekniği genellikle taklit ve temas yoluyla.

Bu itibarla sihir, büyücü denilen şahısların kendi kabiliyetleriyle veya cin-

lerden yardım istemek veyahut ilaçlar kullanmak gibi yollarla yaptıkları hakîkati ve tesiri olan bir tür hile ve aldatmacadır. Ancak her hile ve aldatmaca sihir değildir. Yine bu hile ve aldatmacayı yapacak olan kişinin büyücü olması şarttır. Zîrâ başkalarının yaptığı hile ve aldatmacalara sihir denmez. Yine büyücü sihir yaparken cin, ilaç, yıldız, felek vb. varlıklardan yardım ister ya da el çabukluğu gibi birtakım özel kabiliyetlerini ve sınırlı gücünü kullanır. Büyücü, Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın izni olmadıkça da hiçbir varlığı hiçbir surette etkileyemez. Aynı şekilde o, sadece sihir yaptığı ve etkilemek istediği kişileri etkileyebilir. Başkasını etkileyemez. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Onlar, Allâh’ın izni olmadıkça onunla (sihirle) hiçbir kimseye zarar verici değillerdir.” [Bakara: 2/102]

Âyette de ifâde edildiği üzere Allâh’u Teâlâ, dilerse sihri sebep kılar tesir ettirir; dilerse de sihrin hiçbir tesiri olmaz. Zîrâ eşyânın başka bir eşyâ üzerindeki tesiri ancak Allâh’ın dilemesi iledir. Bu, Ehl-i Sünnet’in ittifak ettiği esaslardan bir esastır. Şeyh Hâfız el-Hakemî rahîmehullâh, şöyle demiştir: “Sihar, varlığı gerçek olan ve kevnî kadere denk düşmesiyle birlikte tesiri de bulunan bir işittir.” [A’lâmu’s-Sunneti’l-Menşûra: 102.]

Ehl-i Sünnet âlimleri, sihir yapmanın haram olduğunda icmâ etmiştir. Onlardan her biri sihir yapmanın şiddetli bir haram olduğunu kabûl etmişlerdir. Sihrin haram olduğunda icmâ eden Ehl-i Sünnet âlimleri, sihrin küfre varıp varmadığı ve sâhirin bu fiille kâfir olup

olmadığı konusunda ise ihtilâf etmişler ve özetle şu görüşleri benimsemişlerdir:

İmâm Ebû Hanîfe, İmâm Mâlik ve İmâm Ahmed b. Hanbel'e göre, sihir yapmak küfürdür. Sihir yapan, sihrin haram olduğuna inansın ya da inanasın yaptığı sihir sebebiyle kâfir olur. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Süleymân sihir yapıp kâfir olmadı. Fakat şeytânlar kâfir oldular. Çünkü insânlara sihri öğretiyorlardı.” [Bakara: 2/102]

İbn Abbâs radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Allâh'ın zikrettiği dışında yıldızlar ilminden bir bölüm alan kimse, sihirbaz da bir bölüm almış olur. Münecim, kâhindir. Kâhin, sihirbazdır. Sihirbaz da kâfirdir.” [Ebû Dâvud (3905)]

İmâm Ebû Hanîfe, İmâm Mâlik ve İmâm Ahmed b. Hanbel'e göre, sihir yapan kimse tevbe etmeye dâvet edilmeden öldürülür. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Sihirbaz nereye varsa kurtuluşa eremez.” [Tâhâ: 20/69]

Cündüb radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Sihirbazın cezâsı, kılıçla öldürülmehtir.” [Tirmizî (1460)]

Cessâs rahîmehullâh, hadîsin mutlak ifâdesi hakkında şöyle demiştir: “Büyücü vucûben öldürülür. Zîrâ nas emir sîgasiyla gelmiştir. Ayrıca had

cezâsı olarak ifâde edildiği için fâilin tevbesi nedeniyle de cezâ düşürülmez.” [Ahkâmu'l-Kur'ân: 1/66]

Ömer radîyallâhu anh, şöyle demiştir: “Ne kadar sihirbaz ve kâhin varsa hepsini öldürün!” [es-Sunenu'l-Kubrâ (16498)]

İbn Kudâme rahîmehullâh, Ömer radîyallâhu anh'ın bu sözü üzerine sahâbe arasında herhangi bir ihtilâf olmaması nedeniyle sükûtî icmânın varlığını ifâde etmiştir. [el-Muğnî: 9/31]

İmâm Şâfiî ve Zâhirîlere göre ise sihir haram olmakla beraber aslî bir küfür değildir. Bu sebeble büyücü, sırf büyü yaptığından dolayı kâfir olmaz ve öldürülmeyi de hak etmez. Abdullâh radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Allâh'tan başka hak ilâh olmadığına ve benim Allâh'ın Rasûlü olduğuma şehâdet eden Müslüman bir kişinin kanı üç şey hariç helâl değildir. Bunlar: Cana can olmak üzere kısâs edilmek, evlilik geçirip zinâ etmek ve dininden ayrılıp, mensûb olduğu İslâm toplumu terk etmektir.” [Buhârî (6878)]

Hadîste geçen ifâdelerin kapsamına büyücü girmediği için İmâm Şâfiî ve Zâhirîler büyücünün öldürülmeyeceğini beyân etmişlerdir.

Büyücü ancak küfür olan bir şeye inanması ya da sihir yapmanın mübâh olduğunu kabul etmesi hallerinde kâfir olur. Öldürülmesi ise ancak büyü ile bir kimseyi öldürüp, “benim büyüm adam öldürür” veya “ben, onu öldürmek için yaptım” derse kısâsen olur.

“Onlar, Allâh’ın izni olmadıkça onunla (şihirle) hiçbir kimseye zarar verici değillerdi.” [Bakara: 2/102]

Yoksa tâzir edilir ve tevbe etmesi istenir. [Bak: Nevevî, el-Minhâc fî Şerhi Sahîhi Müslim: 17/176; Abdurrahmân b. Hasen, Fethu'l-Mecîd: 281, 286; el-Mevsûatu'l-Fikhiyye: 24/264.]

İmâmlarımız arasındaki bu ihtilaf, umûm ve husûs içerikli delîllerin delâletinden ve ictihâd usûllerinin farklılığından kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte sihir yapmanın küfür olduğu ve sihir yapan sihirbazın kâfir olduğu görüşü tercihe şâyan olan görüştür. Allâh en iyisini bilendir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır: **“Süleymân sihir yapıp kâfir olmadı. Fakat şeytânlar kâfir oldular. Çünkü insânlara sihri öğretiyorlardı.”** [Bakara: 2/102] Âyet-i kerîmede Süleymân aleyhisselâm'ın sihir yaptığını iddia eden Yahûdîlerin sözleri reddedilmekte ve sihir, açıkça küfür olarak nitelendirilmektedir. İbn Abbâs radîyallâhu anh'dan rivâyet edilen hadîste ise Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem sihir yapanın hükmü hakkında şöyle demiştir: **“Sihirbaz kâfirdir.”** [Ebû Dâvud (3905)]Sihir yapılmasını istemek de sihirbazın suçuna ve günahına ortak olmak demektir. İslâm fıkında bir şeye sebep olan, o şeyi yapan kimse gibi sorumlu olur. Sihir yapan kimseye giderek sihir yapmasını istemek sihrin yapılmasına sebep olmaktadır. Ondan râzı olmak, onu tasvib etmek ve onaylamaktır. Her kim sihir yapılmasına râzı olursa sihri yapan gibi olup, büyük bir haram işlemiştir. Bu haram, ebedî bir hüsrân sebebidir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır: **“Andolsun ki (o sihri) satın alanın âhirette hiçbir nâsibinin olmadığını çok iyi biliyorlardı. Nefislerini karşılığında sattıkları şey ne kötüdür. Keşke bilselerdi!”** [Bakara: 2/102]

Sihri çözmek için var olan en güçlü ve en faydalı tedâvi; zikir, duâ ve kıraat gibi ilâhî ilaçlarla (devalarla) yapılanıdır. Çünkü kalb, Allâh ile dopdolu, O'nun zikri ile mamur olup, duâ ve sâlih amel-lerle kuvvetlendirildiğinde şüphesiz ki bu, o kimseye büyüünün isâbet etmesini engelleyen ve bertaraf edilmesini sağlayan en büyük sebepler arasındadır. Büyünün tesir kabiliyeti, genellikle zayıf kalbler üzerindedir.

Bundan dolayı sihir çoğunlukla kadınlarda, çocuklarda ve câhillerde etki gösterir. Zîrâ şerli yaratıklar, ancak kendilerine uygun ve etkileyebilecekleri ruhlara karşı faaliyete geçerler.

Sihrin ve sihir yaptırmanın kötülüğü ve doğuracağı feci sonuçlar bu şekilde ortaya çıktıktan sonra kardeşim, sihir- den ve sihirbazlardan kesinlikle uzak dur! Allâh'ı Teâlâ'nın kulları hakkında yazdığı bir kader vardır ve herkes kaderini yaşamaktadır. Bize düşen emrolunduğumuz gibi hareket etmeye gayret etmek ve kadere rızâ göstermektir.

Kullara verilen ya da verilmeyen şeyler, arzu edilenlere kavuşmak ya da kavuşmamak hep ilâhî yazgı sebebiyledir. Biz ne yaparsak yapalım bu ilâhî yazgı tecelli edecektir. Sihir gibi meşru olmayan bir yolla verilmeyeni elde etmeye çalışmak, geleni geri döndürmeye ya da değiştirmeye kalkışmak büyük bir haramdır ve telâfisi olmayacak zararları kişinin başına açarak onun için dünyâ ve âhiret hüsrân sebebi olur. Allâh'ı Teâlâ seni sihirden ve diğer şerli şeylerden korusun ve seni, rahmetine kavuşan kullarından kılsın.

Allâhumme âmîn.

GÜNDEMİN GETİRDİĞİ MESELELER

KADININ KOCASINDAN İZİN ALMADAN EVDEN DIŞARI ÇIKMASI CÂİZ MİDİR?

Kaan Sâlih

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur...

Kadının kocasının izni olmadan evden dışarı çıkması zarûrî haller dışında câiz değildir. Bu hüküm üzerinde İslâm âlimleri ittifak etmiştir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, kadınların evlerinde oturmalarını ve câhiliye döneminde olduğu gibi açılıp saçılmamalarını emretmiştir. Nitekim O, şöyle buyurmaktadır:

“Evlerinizde oturun. Önceki câhiliye dönemi kadınlarının açılıp saçıldığı gibi siz de açılıp saçılmayın.” [Ahzâb: 33/33]

İbn Cevzî rahîmehullâh, âyetin tefsîrinde şöyle demiştir: “Müfessirler âyetin mânâsı hakkında şöyle dediler: Kadınlara evlerinde vakar ve sükûnetle oturmaları ve dışarı çıkmamaları emredilmiştir.” [İbn Cevzî, Zâdu'l-Mesîr: 3/461.]

Kurtûbî rahîmehullâh ise şöyle demiştir: “Bu âyet, evde kalmanın lüzumunu ifâde etmektedir. Âyetteki hitâb, her ne kadar Nebî sallallâhu aleyhi ve

sellem'in hanımlarına yönelik ise de mânâ itibariyle diğer kadınlar da bu hitâbın kapsamına girmektedir. Kaldı ki burada bütün kadınların kastedildiğine dâir bir delîl olmasa bile şerîat, hanımların evlerinde kalmalarını emreden ve zarûret olmadıkça dışarı çıkmaktan men eden hükümlerle doludur.” [Kurtubî, el-Câmiu li Ahkâm: 14/179.]

Abdullâh b. Ömer radîyallâhu anhumâ'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Sizden biriniz, eşi mescide gitmek için izin istediğinde, onu engellemesin.” [Buhârî (5238); Müslim (442)]

Buhârî rahîmehullâh, bu hadîsin içinde bulunduğu bâb başlığını: “Kadının mescide ve diğer yerlere gitmek için kocasından izin istemesi” şeklinde koymuştur. [Buhârî, es-Sahîh: 7/38.]

Buna göre kadın, mescid ya da başka bir sebep için olsun dışarı çıkmak istediğinde kocasından izin almalıdır. Hadîsde mescide gitmek gibi dîni bir sebep

için izin almanın gereği açık olduğuna göre, dünyevî bir sebeble dışarı çıkmak için izin almanın lüzumu, tartışmaya ya da düşünmeye mahal bırakmayacak kadar açıktır.

İbn Kudâme rahîmehullâh, şöyle demiştir:

“Kadının kocasının izni olmadan dışarı çıkması câiz değildir.” [İbn Kudâme, el-Muğnî: 7/295.]

Abdullâh İbn Mesud radîyallâhu an-h’den rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Kadın avrettir. O dışarı çıktı mı şeytân onu kendisine yakınlaştırır. Kadının Rabbinin vechine en yakın olduğu hal, evinin içinde bulunduğu zamandır.” [Tirmizî (1173); İbn Hibbân (5598)]

Hadîste ifâde edildiği üzere kadın, yabancı gözler için haram olan kıymetli bir canlıdır. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, onu yabancılardan, hilebaz ve şehvetperest kimselerin bakışlarından korumak için tesettürü emretmiştir.

Abdullâh b. Ömer radîyallâhu anhumâ’dan rivâyet edildiğine göre, bir kadın Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e gelerek: “Kocanın karısı üzerindeki hakkı nedir? diye sordu. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kadın, bineğinin üzerinde bile olsa kocası onu arzuladığında kendisini ondan engellememesidir. İzni olmadan evinden bir şeyi başkasına (sadaka da olsa) vermemesidir. Eğer bunu yaparsa ecri kocasına ve vebâli ise ken-

disine olur. İzni olmadan nâfile oruç tutmamasıdır. Eğer bunu yaparsa ecir değil günah almış olur. Kocasının izni olmadan evinden dışarı çıkmamasıdır. Eğer bunu yaparsa melekler, rahmet melekleri, gazab melekleri tevbe edinceye ya da evine dönünceye kadar ona lanet ederler.”

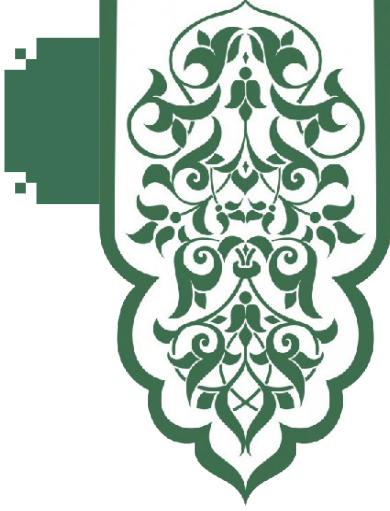
Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e: (O koca) Zâlim bir kimse olsa da mı? denildi. Şöyle buyurdu:

“Zâlim olsa da (bu böyledir).” [Beyhakî (el-Kübrâ: 14713); Taberânî (el-Evsat: 513)]

Behûtî rahîmehullâh, şöyle demiştir: “Koca, hanımının yerine getirilmesi gerekli olan (zarûfî) ihtiyaçlarını temin ettiği takdirde, kadının kocasından izinsiz dışarıya çıkması haramdır. Ancak koca, kadının gerekli ihtiyaçlarını dışarıdan sağlamıyorsa, kocanın izni olsa da olmasa da zarûret kabilinden olduğu için kadın (zarûfî olan) kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere dışarı çıkabilir.” [Behûtî, Keşşâfu’l-Kınâ: 5/197.]

İbnu’l-Humâm rahîmehullâh ise şöyle demiştir: “Kadının kocasının rızâsı olmadan ilim meclisine gitmesi de câiz değildir. Şâyet onun sorması gereken (zarûfî) bir sorusu olursa, bu takdirde kocası bir ilim adamına sorar ve karısına haber verir. Koca sormaktan çekinirse o takdirde kocasının rızâsı olmadan çıkar.” [İbnu’l-Humâm, Fet-hu’l-Kadîr: 4/398.]

Ifâde olunduğu üzere zarûfî haller dışında kadının kocasından izinsiz olarak evinden dışarı çıkması haramdır. Bunu yapan kadın, tekrar kocasının evine dönünceye kadar nafaka hakkını da kaybeder.

İSLÂMÎ HAREKET VE BEŞERİ İDEOLOJİLER

İSTİKÂMET ÜZERE OLMAK

Hayreddin Gökçe

Kullarına hidayet bahşeden ve onlara istikâmeti gösteren el-Hadî olan Allâh'ın ismiyle... Salât ve selâm önderimiz ve rehberimiz Muhammed sallâ lâhu aleyhi ve sellem'in, onun alinin ve ashabının üzerine olsun.

İlerleyen yaşimde, lutfu ve ihsanıyla seçkin bir dergiye yazı yazmaya muvafak kılan Allâh'u Teâlâ'ya sonsuz şükür ve hamdu senalar olsun. Dost ve kardeş Minhâc Dergisi'nin kucak açarak dergide yer vermeleri, beni ziyadesiyle bahtiyar kılmıştır. Derginin yayın hayatındaki gayretli ve azimli çalışmalarının istikrar ve istikâmet üzere daim olmasını diliyorum. Tevhîd sancağını yarınlara taşıyacak, bilinçli ve şuurlu muvahhîd dava erleri yetiştiren Minhâc Dergisi ailesinin hocaları ve eğitim kadrolarına şükranlarımı iletıyorum.

Umutla beklenen ve sorumlulukları kuşanan dava öncüleri olmaları ve Cennet-i Firdevs'de Nebi aleyhisselâm'a komşu olmalarını dileyerek, Rabbimizin izni ve inayeti ile yazıma başlamak istiyorum.

Kulun sahip olduğu hayatı; bir inanç, ilke, düşünce ve idealleri çerçevesinde yaşaması gerekir. Derdi, davası ve hedefi olmayan bir insan, sıradan, etkisiz, niteliksiz, sessiz ve sönük bir hayat yaşar. Basit, değersiz ve önemsiz bir nesne gibi ölür. Hayata anlam katan ve kazandıran şey, insanın içinde bulunduğu inanç ve mücadelesidir. Nitekim insan; hak ya da batıl, doğru yahut yanlış olsun, inandığı dava, düşünce, ilke ve prensiplere daima samimiyetle, sadakatle, fedakarlıkla ve özveriyle bağlı olmalıdır. Bu doğrultuda inancını hayatının merkezine koyarak, gerekliliklerini yerine getirip; istikâmet üzere olmalı ve mücadelesini istikrarlı bir şekilde sürdürmelidir. Bu bağlamda istikâmet kavramını önce anlamaya çalışalım.

İstikâmet

Muvahhîd bir mü'minin yegâne hayat nizamı olan İslâm'ın reddettiği her türlü aşırılıktan sakınarak, emredildiği gibi doğruluk üzere bulunması anlamına gelen istikâmet; sözlükte “doğru,

düzgün, dengeli, sabit ve kararlı” manalarında kullanılmaktadır. Arapça sözlüklerde, istikâmet kelimesiyle ilgili olarak genellikle “dinî ve ahlâkî hükümlere uygun bir hayat sürme, her türlü aşırılıktan sakınma, Allâh’u Teâlâ’ya itaat edip, Rasûlullâh aleyhisselâm’ın sünnetine uyma” şeklinde özetlenebilecek açıklamalar yapılmıştır. Rağib el İsfahani istikâmet kelimesinin, düzgün bir çizgi gibi dosdoğru yol hakkında kullanıldığını ve bundan dolayı hak ve hakikat yoluna “Sıratı müstakim” denildiğini ifade ettikten sonra istikâmetin insanla ilgili olarak “dosdoğru yol üzerinde sapmadan ilerleme” demek olduğunu belirtir. [TDV İslâm Ansiklopedisi: C.23 sh.385]

İslâm istilâhında ise istikâmet; imânda ve amelde Allâh’u Teâlâ’nın emrettiği ve razı olduğu gibi davranmaktır.

- İstikâmet; her şeyin kendisi ile kemal bulduğu (ahlakî ve dinî) bir derecedir. Her nevi hayrın husule gelmesi, nizama konulması ve cehdin zayı olması ancak istikâmet üzere olmakla mümkündür

- İstikâmet; Allâh’u Teâlâ’nın emrettiği ve razı olduğu kulluk vazifelerini, yegâne önderimiz ve hayat örneğimiz Rasûlullâh aleyhisselâm’ın sünnetinde olduğu gibi yaşamaktır.

- İstikâmet; gerek inançta gerekse amelde tağutu bütün yönleriyle reddedip, tevhide bir bütün olarak teslim olmaktır.

Şirkten, küfürden, bidat ve hurafelerden arınarak tamamen tertemiz olmak, böylece tevhide, imâna ve İs-

lâm’a sarılmak, emrolunan ibâdetleri gösterildiği şekilde yerine getirmek istikâmet üzere olmak demektir.

- İstikâmet; tevhid ve taat üzere olarak Allâh’u Teâlâ’ya itaatin hakkını vermektir. İstikâmet üzere olmanın hududlarını Allâh’u Teâlâ belirlemiştir. Kul, Rabbinin çizdiği sınırlara göre istikâmet üzere olmalıdır.

- İstikâmet; doğru yolda doğru yürümek demektir. Hem yolun dosdoğru hem de yürüyenin dosdoğru olması gerekir. İfrat ve tefritten uzak, aşırılığa kaçmadan, itidal üzere bulunup orta yolu takip etmek demektir. İstikâmet üzere yaşamak, Allâhu Teâlâ’nın emri, Peygamber aleyhisselâm’ın sünnetidir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, Peygamber aleyhisselâm’ın şahsında bütün mü’minlere istikâmet üzere yaşama-larını emretmiş, Peygamber aleyhisselâm da bu emre sınırsız sarılarak bize örnek olmuştur.

- İstikâmet; kalbe tevhid, davranışlara ise salih amel olarak yansır. İstikâmet üzere olmak, her türlü aşırılıktan uzak, dengeli, kararlı ve hak yol üzere istikrarlı bir hayat yaşamının adıdır.

İstikâmet ve İmân İlişkisi

Akidede tağutu her yönüyle reddederek sünnet üzere yaşamak, istikâmet sahibi olmanın gereğidir. Allâh’u Teâlâ’nın emir ve nehiyleri olan Kur’ân’ı Kerîm ve onun hayata uygulanış şekli olan Rasûlullâh aleyhisselâm’ın sünneti müslümanların bütün hayatını kuşattığı ve yönlendirdiği zaman, istikâmet üzere olmak kâmil manada yerini almış olur.

Süfyan b. Abdullah es-Sekafi radî-yallâhu anh anlatıyor: “Ya Rasûlullâh, İslâm hakkında bana öyle bir söz söyle ki onu, senden sonra hiç kimseye sormayayım dedim. Rasûlullâh aleyhisselâm: ‘Allâh’a imân ettim de ve dosdoğru (istikâmet sahibi) ol!’ buyurdu. [Müslim] Cevamiu’l-Kelim olan Rasûlullâh aleyhisselâm, yirmi üç senede bütün tafsilatıyla anlattıklarını bu hadis ile hulasa etmiştir.

İslâm’ın gayesi, insanlara öncelikle tevhd ilkesine dayalı bir inancı kabul ettirmektir. Güzel söz ve salih amel ancak istikâmet üzere olan imânla anlam kazanır. İmân olmadan ameller kabul olmayacağı gibi güzel işlerle desteklenmeyen imân da kemale ermez. Mü’min, Allâh’u Teâlâ’ya imânla birlikte güzel amel işleyen ve istikâmet üzere daim olandır.

Allâh ve Rasûlü’nün beyan buyurduğu hüküm ile hükmetmek; hiçbir tercihi söz konusu etmeden amel işlemek, istikâmeti arzulayan her muvahhîd mü’minin kulluk vazifesidir. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **“Allâh ve Rasûlü bir işe hükmettiği zaman mü’min bir erkek ve mü’min bir kadın için o işte kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allâh’a ve Rasûlüne isyan ederse, artık gerçekten o, apaçık bir sapıklıkla sapmıştır.”** [Ahzab: 33/36]

İşte gerçek istikâmet! İstikâmet sahibi onlardır ki; Allâh ve Rasûlü aleyhisselâm’ın hükmüne tam teslim olup akide ve amel konusunda emredileni itirazsız yapanlar.

İmam Gazali rahimehullâh şöyle demektedir: Doğru yolda ve ortada istikâmet çok zordur. Fakat insan tam mana-

sıyla istikâmet edemese de istikâmete yaklaşımaya gayret etmelidir. Felah ve kurtuluşu arzu eden, iyi bilmelidir ki, kurtuluş ancak imân ve salih amelle mümkündür. Salih ameller ise, güzel ahlâktan doğar. Herkes, kendi sıfat ve ahlâkını araştırsın ve sıralasın, sonra teker teker tedavilerine baksın. [İhyau’Ulumi’d-Din]

İstikâmet Sahibi Nasıl Olunur?

Emrolunan sınırlar içinde, emrolunduğu şekilde, dürüst bir yaşayışı sürdürmek, takdir edileceği gibi büyük bir ciddiyet, hassasiyet ve gayret ister. Rabbimiz bu hususta şöyle buyurmuştur: **“Artık sende beraberindeki tevbe edenler de emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Ve aşırı gitmeyin. Şüphesiz o (Allâh)bütün yaptıklarınızı çok iyi görür.”** [Hud: 11/112] Ancak bu zor bir iştir. Nitekim Peygamber aleyhisselâm bu âyetten ötürü **“Beni Hud suresi ihtiyarlattı”** buyurmuştur. Hayatı boyunca istikâmet üzere yaşayan Peygamber aleyhisselâm ashabına da böyle yaşamalarını tavsiye etmiştir.

İstikâmet üzere yaşamak, fevkalade dikkat ve gayret ister. Dosdoğru yolda olmada, kalbin ve dilin dürüstlüğü büyük önem arz eder. Kalp, bedenimizdeki tüm organların komutanıdır. Bir olan Allâh Azze ve Celle’ye imân edip dürüstlüğü benimseyen kalp, diğer organları etkiler. Dil, kalbin tercümanıdır. Onun doğruluğu ve eğriliği de diğer organların tavırlarına etki eder. Nitekim bir hadis-i şerifte, her sabah bütün organların dile hitaben;

“Bizim hakkımızda Allâh’tan kork, biz sana bağlıyız, sen doğru olursan biz de doğru oluruz, sen eğri olursan

Abdullâh b. Mes'ud radîyallâhu anh'ın anlattığına göre Peygamber Aleyhisselâm bir gün yere düz bir çizgi çizdi ve etrafına toplanan sahabeye şöyle dedi:

“İşte bu Allâh'ın dosdoğru yoludur.”
Sonra da bu düz çizginin sağ ve sol taraflarına başka çizgiler çizerek;

“Bunlar da diğer yollardır ki her birinin başında bir şeytan bulunmakta ve kendi yollarına çağırmaktadır.” Dedi ve;

“İşte bu benim dosdoğru yolum. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi parça parça edip O'nun yolundan ayırır.” [Enam: 6/153] âyetini okudu.

biz de eğriliriz.” [Tirmizî] Dedikleri bildirilmiştir. Bu doğru sözlü olmanın önemini göstermiştir. Bir başka hadiste de Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **“Kalbi dürüst olmadıkça kulun imânî doğru olmaz. Dili doğru olmadıkça da kalbi doğru olmaz.”** [Ahmed] O halde özüyle ve sözüyle dosdoğru olmak gerekmektedir. Peygamber aleyhisselâm’ın; **“Allâh’a inandım de sonra da dosdoğru ol!”** tavsiyesinin manası budur. İslâm’ın özü de bundan ibarettir.

İstikâmet sahibi olmak, hayatın her merhalesinde ve her yönünde Kur’ân’a ve Sünnet’e tabi olup İslâm üzere sebat etmekle olur. Gerek ferdî, gerek ailevî ve gerekse ictimâî hayatı, Kur’ân’a ve Sünnet’e tabi kılmak, istikâmet üzere olmanın vazgeçilmez şartıdır. Kadın olsun, erkek olsun mü’min şahsiyet, dünya işlerinin bütününe ahirete göre ayarlar.

Ekonomide, hukukta, siyasette ve ticarete Allâh’u Teâlâ’nın rızasını gözeterek, O’nun emir ve nehiyelerine göre davranır. Allâh’u Teâlâ’nın koyduğu helal ve haram sınırlarını hakkıyla korur. Bu sınırları asla çiğnemediği gibi başkalarının çiğnemesine de kesinlikle razı olmaz.

İstikâmet Ehlinin Özellikleri

Gerçek mücadele; hak olan davaları uğruna çözümlenme ve çaresizlik içinde geri adım atmadan, inanç ve ilkelerinden taviz vermeden ortaya koyulandır. Kişi bu konuda istikrarlı olmalı, azim ve sabırla mücadelesini devam ettirmelidir. Hak davası uğruna, adaletin gerçekleşip hayat bulması için davasını sebatla savunmaya devam etmelidir.

İstikâmette istikrar sahibi olmak, belli bir çizgide devamlı ve daimî bulunmaktır. Davasının mücadelesini istikrarlı ve istikâmet üzere sürdürmektir. Bu hususta hak bildiğimiz yoldan dönmek, kaçmamak ve korkmamaktır. Geri adım atmadan sonuna kadar istikâmet üzere olmak imânî bir sorumluluğumuz olmalıdır.

İstikrar sahibi olmayan, aceleci, bedel ödemekten kaçınan, davasının hakkını vermek istemeyen, rahatına, nefsine, menfaatine düşkün olan insanlardan istikâmet beklemek olanaksızdır.

İmam Hasan el-Basri rahimehullâh şunları beyan etmiştir:

“Bir kul, cennet ve cehennem varlığına kesin olarak inanırsa, mutlaka Allâh’tan korkup sakınır, istikâmet üzere olur. Ölünceye kadar da iktisatlı davranır!” [El-Bidaye ve’n-Nihaye]

İstikâmetin Bölümleri

İslâm dininde istikâmet denildiğinde, öncelikle doğru ve sağlam bir itikada sahip olmak anlaşılır. Kavramın daha iyi anlaşılması noktasında, maddeler halinde anlatılmasının daha uygun olacağı anlayışıyla, istikâmet aşağıda bölümler halinde şöyle sıralanmıştır.

1. İmânda istikâmet: Allâh-u Teâlâ’ya hiçbir şeyi ortak koşmamaktır. Tevhîd ve vahdeti korumaktır.

2. İbâdette istikâmet: ölüm bize gelinceye kadar kulluk vazifemize sadık kalmaktır. İbâdetlerimizi yalnızca Allâh’a has kılmak, her türlü riya ve gösterişten arınmaktır.

3. Ahlâkta istikâmet: Rasûl-u Ekrem aleyhisselâm'ın örnek ahlakını rehber edinmektir. Ülfet ve muhabbeti, nezaket ve zarafeti hayatımıza hâkim kılmaktır. Yalan ve hileye, zulüm ve haksızlığa asla tevessül etmemektir. Kul ve kamu hakkını ihlal eden davranışlardan kaçınmaktır.

İstikâmetin Kula Faydaları

“Şüphesiz: “Bizim Rabbimiz Allâh'dır” deyip sonra dosdoğru bir istikâmet tuturanlar (yok mu), artık onlar için korku yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır.” [Ahzab: 46/13]

Bu âyette öncelikle doğru olanlar, dosdoğru bir yol tutanlar için hiçbir korkunun olmayacağı o günde, istikâmet üzere olanların cehennem azabı ile karşılaşmayacaklarını ve mahzun olmayacaklarını anlıyoruz. Bir sonraki âyette: “İşte onlar, cennet halkıdır, yapmakta olduklarına karşılık olmak üzere, içinde ebedî olarak kalacaklardır.” [Ahkaf: 46/14] diye buyurmaktadır. Bu âyetten korku ve mahzuniyetin Rabbimizin azabı olduğu anlaşılmaktadır. Âyetin ilk kısmından da bu doğru yolun kaynağının ne olduğunu anlıyoruz. Doğru yolun kaynağı; Allâh Subhânehu ve Teâlâ'yı “Rab” olarak kabul etmektir. Rab; insanın efendi ve malik olarak, terbiye eden ve yetiştiren, ihtiyaçları karşılayan, kefil, gözetici, koruyup kollayan, ıslahla sorumlu olan, üstünlüğü ve yüceliği kabul edilen ve tasarruf hakkına sahip, itaat ve boyun eğilen, güç ve egemenlik sahibi olarak sadece Allâh Subhânehu ve Teâlâ'yı kabullenmesidir. Dolayısıyla cehennem başta olmak üzere bütün korkulardan beri olmak için rab olarak sadece

Allâh Subhânehu ve Teâlâ'yı birlemek ve O'nun gösterdiği yolda yürümek gerekir. Yine Fussilet Suresi 30. âyet de benzer şekilde Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **“Şüphesiz: “Bizim Rabbimiz Allâh'dır deyip sonra dosdoğru bir istikâmet tuturanalar (yok mu) onların üzerine melekler iner (ve derki:) “Korkmayın ve hüzne kapılmayın, size va'dolunan cennetle sevinin.”** [Fussilet: 41/30] Ebu Bekr es-Siddîk'tan radîyallâhu anh: “Sonra dosdoğru bir istikâmet tuturanlar” buyruğunu, Allâh'a hiçbir şeyi ortak koşmayanlar, diye açıkladığı rivayet edilmiştir.

“Dosdoğru yol” ve “Rab” kelimelelerinin Kur'ân'da birçok yerde birbiri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Örneğin her gün namazlarda okuduğumuz Fatiha'da “Alemlerin Rabbi” olan Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya hamd ettikten sonra kendisinden bizleri “dosdoğru yola” iletmesini dileriz. Yine Rabbimiz Hud suresi 112. Âyette Rasûlüne hitaben: **“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol”** derken bir önceki 111. Âyette **“Şüphesiz Rabbin, onların her birinin amellerinin karşılığını onlara tam olarak verecektir. Çünkü Rabbin, onların yapmakta olduklarından haberdardır.”** diye buyurmaktadır.

Abdullâh b. Mes'ud radîyallâhu anh'ın anlattığına göre Peygamber Aleyhisselâm bir gün yere düz bir çizgi çizdi ve etrafına toplanan sahabeye şöyle dedi: **“İşte bu Allâh'ın dosdoğru yoludur.”** Sonra da bu düz çizginin sağ ve sol taraflarına başka çizgiler çizerek, **“Bunlar da diğer yollardır ki her birinin başında bir şeytan bulunmakta ve kendi yollarına çağırmaktadır.”** Dedi ve **“İşte bu benim dosdoğru yolum.**

Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi parça parça edip O'nun yolundan ayırır. [Enam: 6/153] âyetini okudu.

Sonuç

Özetle, kurtuluşun anahtarı “Rabbim Allâh’dır” deyip, Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın indirdiği vahye tabi olmaktan geçmektedir. Başka bir deyişle; kişi bu dünya hayatında yaptığı her davranışın ölçüsünü Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın belirlediği kurallardan almalıdır. Dolayısıyla “Rabbim Allâh’dır” diyen bir müslüman nasıl olur da Allâh’u Teâlâ’nın “Rabliği” gereği şeriatın belirlediği helal ve haramları ölçü almak yerine, kafir batının nizamı olan demokrasiyi benimseyebilir?

Gayri İslâmî nizamlar ve bu nizamda yönetici olan tağutlar, insanları istikâmetten saptırır. Onlara uymanın hiçbir mazereti olamaz. Aslî vazifemiz, Allâh’u Teâlâ’ya kulluk ve davettir.

Yeryüzünde İslâm’ın hakimiyeti inancı ve amacından saparak elde edeceğimiz başarı gerçek bir zafer değildir. Gerçek zafer; ancak hak yolda, ısrarcı bir şekilde istikâmetten ayrılmadan, ciddiyet ve samimiyetle yürümek ve hedefe varmak olmalıdır. Yazımı bir âyeti kerîme ile noktalamak istiyorum.

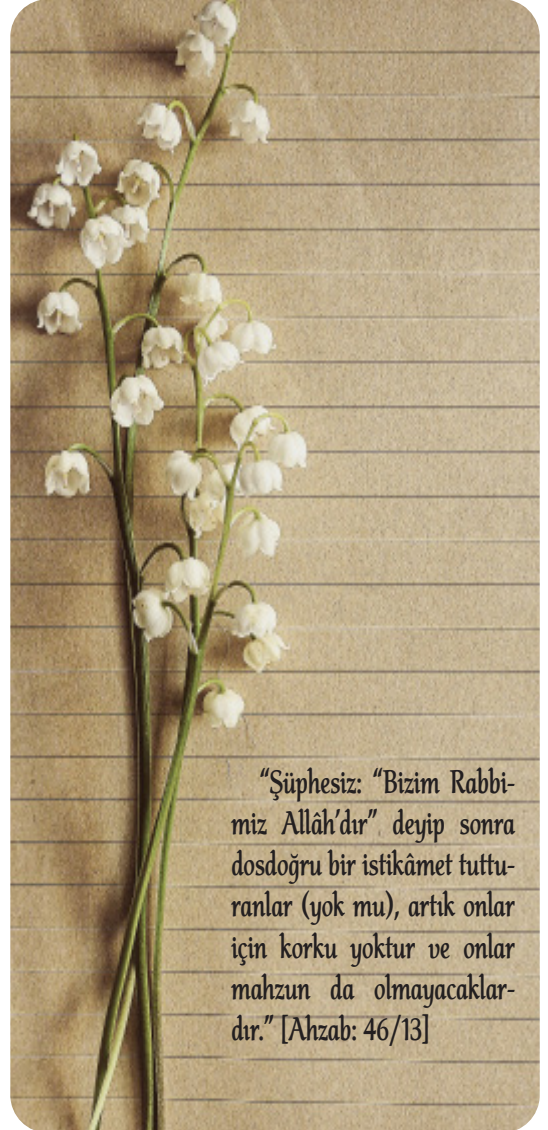
“Mü’minlerden öyle yiğitler vardır ki; Allâh’la yaptıkları sözleşmeye sadık kaldılar. Onlardan kimisi adağını yerine getirdi (Şehid oldu)kimisi beklemektedir. Kesinlikle (sözlerini) değiştirmediler” [Ahzab: 33/23]

Duâmız

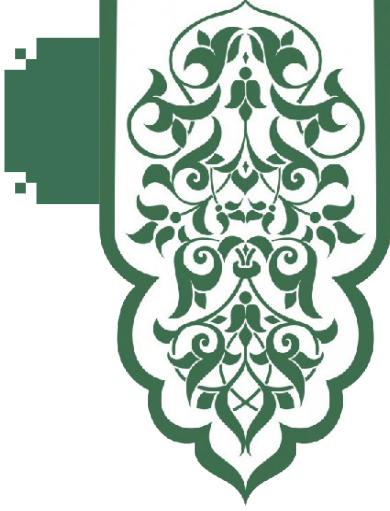
“Ey Rabbim! Bana hikmet ver ve beni iyi kullar arasına kat. Bana benden sonrakiler içinde güzel bir şekilde anılmayı nasip eyle. Beni nimetlerle donatılmış cennetin mirasçılarından kıl.” [Şura: 26/83-85]

Hamd Alemlerin Rabbi olan Allâh’a mahsustur.

Selâm ve duâ ile ...

“Şüphesiz: “Bizim Rabbimiz Allâh’dır” deyip sonra dosdoğru bir istikâmet tuttururlar (yok mu), artık onlar için korku yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır.” [Ahzab: 46/13]

TEFEKKÜR NOTLARI

İSTİKÂMET NEBİSİ

Enes Lütfü

Vaadinden dönmeyen Allâh Azze ve Celle'nin ismiyle... Kullarını hidayet üzere sabit kılan Allâh'a hamdolsun. Salât ve selâm, emrolunduğu üzere dosdoğru kalan İstikâmet Nebîsi'nin, ehlinin ve ashâbını üzerin olsun. Siz değerli okurlarımızı da selâmlayarak sözlerime başlıyorum.

Minhâc Dergisi olarak, Kavramlarla Ramazan adlı ek sayımızın ardından, 9. sayımızı "istikâmet" kavramı olarak ilginize sunuyoruz. Zirâ îmân ehli her muvahhid için istikâmet kavramı büyük bir önem taşımaktadır. Çünkü îmân etmenin ötesinde, îmânı korumak daha büyük bir iştir. Bütün zorluklara rağmen onu kırmadan dökmeden hedefe ulaştırmak melekleri dahi hayrete düşüren bir meziyettir. Bu ancak yolda kalmakla mümkündür. Yolda kalmak istikâmettir. Rabbimizden bizleri sebât üzere kılmasını diliyor ve bu yazımızda sizlere sevgili Peygamberimizin hayatı üzerinden istikâmet kavramını açıklıyoruz.

İzzet ve başarı Allâh Subhânehu ve Teâlâ'dandır.

Peygamberimizin İstikâmeti

İstikâmet, en zor günde dahi yolda kalmaktır.

İstikâmet, en mutlu günde dahi yoldan şaşmamaktır.

İstikâmet, tehditlere rağmen yola sarılmaktır.

İstikâmet, tekliflere rağmen yoldan taviz vermemektir.

İstikâmet, acılara sabretmek, umutları yarınlara ertelemektir.

İstikâmet kavramı, hayatımızı inşâ eden altın kavramlardandır. Hedefe giden yolda, sapmadan kararlılıkla dosdoğru olmaktır. Başarının sırrı, onda gizlidir. Allâh Azze ve Celle, hem Nebîsi Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'e hem de biz ümmeti Muhammed'e istikâmet üzere olmayı emretmiştir.

“Öyle ise emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Beraberindeki tevbe edenler de dosdoğru olsunlar. Hak ve adalet ölçülerini aşmayın. Şüphesiz O, yaptıklarınızı hakkıyla görür.” [Hud: 11/112]

İstikâmeti bozabilecek birçok durum vardır. İmtihanlarla çevrili hayatımızda bazen dert-keder, bazen de neşe ve mutluluk yaşayabiliriz. Bu durumların her birinde istikâmet bozulması olanaklıdır. Bazıları korku ve hüzünden dolayı yoldan saparken bazıları da rehavet ve gevşeklikten dolayı sapabilmektedirler. İstikâmet, iyi günde de kötü günde de yolda kalmaktır.

Her kavramın örnekliğini gösteren Peygamberimiz aleyhisselâm, istikâmet kavramı içinde büyük örneklik taşımaktadır. O, (aleyhisselâm) hayatının her döneminde istikâmeti zorlaya bilecek birçok zorluk görmüştür. Bununla birlikte devlet lideri olma şerefine ulaşarak birçok kolaylığa ulaşma imkânına da sahib olmuştur. Ancak o, ne zor gününde yoldan sapmış, ne de dünyanın süsüne tenezzül edip rahata dalmıştır. O, itidal yolunu tutmuş sabır ve sebatla yolda kalmıştır.

Hak davanın en büyük bedellerini ödeyen istikâmet Nebîsi, bazen insî bazen de cinnî şeytanlar tarafından saldırıya uğramıştır. Mekke’de öz amcası Ebu Leheb canına kastetmiş, şedîd düşmanı Ebu Cehil, onu öldürmek için planlar kurmuştu. Hatta kıymetli sahabî Ömer radiyallâhu anhu bile onu öldürmek için çıktığı yolda îmâna kavuşmuştur.

Medîne’de hain münafıklar, kalles yahudiler ve dış güçler Allâh Rasûlü’nün canına kastetmişlerdi. O ise, ko-

ruyan ve gözetenin ancak Allâh Azze ve Celle olduğunu bilerek tevekkül etmiş ve istikâmet üzere kalmıştır.

Tağutî sistemler, dava erlerine karşı mücadele ederken şeytânî planlarıyla yaklaşırlar. Bazen eli sopalı zorba bir düşman olurken, bazen de elinde gül olan bir dost gibi yaklaşır. Bazen basıkcı gücünü kullanırken, bazen baştan çıkarıcı tekliflerini kullanır. Her iki kılık-tayken de tek amaçları vardır; hak erlerinin istikâmetini bozmak...

On üç yıllık Mekke döneminde Kureyş müşrikleri her iki yolu da Peygamberimiz aleyhisselâm’a karşı kullandılar. Allâh Rasûlü’ne fiilî ve kavfî her türlü eziyeti ettiler. Başarılı olamayınca da dünya süslerini sundular. Fakat karşılarında ne tağutlardan korkan bir korkak vardı, ne de dünya hayatını arzulayan bir hırslı. O ancak, hak yolun sahibinden korkan bir istikâmet Nebîsi’ydi.

İstikâmet Nebîsi ve Mekke Müşrikleri

Mekkeli müşriklerin Peygamberimiz aleyhisselâm ile geçirdikleri süreci ana hatlarıyla dört kısma ayırabiliriz:

1. Serbest bırakma
2. Şiddet kullanma
3. Teklifler sunma
4. Canına kastetme.

Nebîmiz aleyhisselâm Peygamberliğinin ilk zamanlarında Mekkeli müşriklere göre bir problem teşkil etmiyordu. Çünkü insanlar onun anlattıklarını idrak etmiyor ve söylediklerinin gelip geçici olduğunu düşünüyorlardı. O nedenle Allâh Rasûlü’ne müdahale etmiyor

ve serbest bırakıyorlardı. Fakat Allâh Rasûlü Rabbimizin emirleriyle davetin ana hatlarını belirginleştirdiği zaman, artık Mekke'nin tağutları müdahale etmeye kalktılar. Çünkü Allâh Rasûlü onların kâfir olduğunu ve atalarının cehennemde olduğunu söylüyordu. Bu ise Mekkeli müşrik halkı için birçok yönü olan bir tehlikeydi. Şöyle ki; Arap Yarımadası'nın kutsal bölgesinde bulunmaları ve Kâbe'nin hizmetini görmeleri diğer Arablar nazarında onlara itibar kazandırıyor. İtibarlarının düşmesi, bütün Arap kabilelerinin düşmanlıklarını çekmeleri ve ticaretlerinin de kesata uğraması söz konusuydu. Böyle olması, onlara hakkı duymaya engel olmaktan başka bir şey olmamıştı. Ancak tehdit ettiler. Başarılı olamayınca teklifler sundular ve yine başaramayınca onun mübarek canına kastettiler. Her birindeyse Allâh Subhânehu ve Teâlâ kuluna yardım etti ve sebat üzere kıldı.

Mekke'nin Tehditleri

Allâh Rasûlü aleyhisselâm, bilindiği üzere Mekke'de amcası Ebû Talib'in himayesinde bulunuyordu. Bu himaye müşrikleri birçok yerde durduruyordu. Çünkü Ebû Talib aşiretinin lideri olarak onlara karşı yeğenine sahip çıkmış ve onu sahipsiz bırakmamıştı. Ebû Cehil ve avanesi de Haşimoğulları'na karşı olmayı göze alamıyordu. Fakat yine de Muhammed aleyhisselâm'a bir şekilde zarar vermeyi düşünüyorlardı. Yapabilecekleri şey ise Ebû Talib'i aradan çıkarmaktı. Birçok defa heyetler göndererek Ebû Talib'i ikna etmeye çalıştılar. İlk giden heyet isteklerini dile getirdi ve Ebû Talib'e yeğenini durdurmasını söyledi. Ebû Talib ise onlara yumuşak davranıyor ve idare ediyordu. Pey-

gamberimiz aleyhisselâm, onların bu isteklerinin aksine davetine aynı şekilde devam etti. Hakikati ketmetmeden bütün açıklığıyla tebliğ etti.

Bunun üzerine müşrikler bir heyet daha göndererek biraz daha sert bir dille konuştular ve: “Ey Ebû Talib! Bizim içimizde senin yaşın, şeref ve makamın vardır. Biz senden kardeşinin oğlunu bizden nehyetmeni istemiştik sen ise onu nehyetmedin. Allâh'a and olsun ki biz ona karşı, babalarımıza sövmesine, akıllarımıza sefih demesine ve ilahlarımızı ayıplamasına karşı artık sabredemiyoruz. Ya bizden onu men edersin veya biz onunla ve seninle savaşırız, ta iki taraftan biri helak olur.” Dediler. [İbn Hişâm: 1/2 s.352]

Ebû Talib, müşriklerin bu tehdit varî konuşmalarından sonra yeğenine zarar gelmesinden korktuğu için, onunla konuşup bu davasından vazgeçmesini diledi. Artık amcasının da onlar gibi kendisine karşı olacağını düşünen Peygamberimiz aleyhisselâm biraz üzül-müş ancak amcasının isteği de olsa istikâmet kokan şu meşhur sözlerini dile getirmişti:

“Ey amca! Allâh'a yemin ederim ki, güneşi sağ elime, ayı da sol elime koy-salar, Allâh onu galib kılincaya veya ben bu yolda helak oluncaya kadar onu bırakmam.” [İbn Hişâm 1/2 s.353]

Peygamberimiz aleyhisselâm, Yüce Rabbimizin emri karşısında hiçbir zaman zaafa düşmemiştir. İnsanların tehditlerinin yanında Rabbinin emri onun için daha çok korkulmaya layık olmuştur. Ve ne olursa olsun yolundan şaşmayacağını, en belîğ bir şekilde

“De ki: Ey kâfirler!

Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmem.

Siz de benim ibadet ettiğime ibadet etmiyorsunuz.

Ben sizin ibadet ettiklerinize asla ibadet edecek değilim.

Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz.

Sizin dîniniz size, benim dînim de banadır.”

[Kâfirûn: 109/1-6]

ifade etmiş insanları çaresiz bırakmıştır. İstikâmet dostu güç olur, düşmana çaresizlik.

Mekke'nin Teklifleri

Müşrikler, hak davaya karşı mücadelede bazen de sağduyudan yaklaşırlar. Düşmanı alt edemezlerse en azından kendi safına/kontrolü altına almaya çalışırlar. Mekkeli tağutlar da bizzat Peygamberimiz aleyhisselâm'ın kendisine başvurarak bazı tekliflerde bulundular.

Bir defasında Utbe b. Rebâa tek başına Allâh Rasûlü'ne gelerek, davasıyla mal istiyorsa mal vermeyi, saltanat istiyorsa kendisini başkan yapmayı, hasta ise tedavi ettirmeyi önerdi. Fakat Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in gayesinin bunlar olmadığını, Allâh Rasûlü'nün kendisine okuduğu ayetlerden [Fussilet: 41/ 1-37] apaçık anladı.

Bir sonuç alamayan müşrikler bu defa daha necis bir teklifle geldiler. Dediler ki: "Ey Muhammed, gel biz senin ibadet ettiğine ibadet edelim, sen de bizim ibadet ettiğimize ibadet et. Böylece biz ve sen idarede ortaklaşalım. Eğer senin ibadet ettiğin bizim ibadet ettiğimizden hayırlı ise biz ondan nasibimizi almış oluruz. Eğer bizim ibadet ettiğimiz senin

ibadet ettiğinden hayırlı ise sen ondan nasibini almış olursun." [İbn Hişâm 1/2 s.484]

Necis kokan bu konuşmadan anlıyoruz ki, Mekkeli müşrikler kendi dînlerinde dahi samimî değillerdi. Onların dîn gibi bir dertleri yoktu. Onlar ancak hevâları ve saltanatları için şeytan keşilmişlerdi. Eğer dînse, onlar biliyorlardı

ki Muhammed aleyhisselâm'ın getirdiği dîn gerçek dîndi. Tıpkı bugünün tağutlarının bildiği gibi...

Mekkeli müşriklerin sundukları bu teklife karşı Allâh Azze ve Celle Kâfirûn Sûresi'ni indirdi. Bu sûre meâlen şöyledir:

"De ki: Ey kâfirler! Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmem. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet etmiyorsunuz. Ben sizin ibadet ettiklerinize asla ibadet edecek değilim. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz. Sizin dîniniz size, benim dînim de banadır."

[Kâfirûn: 109/1-6]

Bu sûre hak ile bâtili birbirine karıştırmak isteyen Mekkeli müşriklerin safını tamamen Müslimlerden ayırtmaktadır. Rabbimiz onları "kâfirler" olarak anıp Müslümanların dışında tutmuştur. Bu böyledir. İslâm dîni pisi temizden ayırır. Ahiret hayatında bir olamayacak olanlar, dünya hayatında da bir olamazlar. Bâtilden ayrılmak, istikâmetin bir parçasıdır.

Hak Dava, Bâtil Metotla Yüceltilemez

Mekkeli müşriklerin cezb edici bu teklifleri karşısında Allâh Rasûlü'nün iki duruşu dikkatimizi çekiyor:

1.) Rasûlullâh aleyhisselâm, meşrû olmayan bir yolla davasını savunmadı. Buradan anlıyoruz ki, İslâm'da hak davayı yüceltmek adına her yol mübâhtır anlayışı yoktur. Bâtil bir usulle hak yol savunulamaz. Bâtilin yok edilmesi için bâtilin koltuğuna oturmak, onlarla mücadele etmek değil, onların safına girmektir. Bu da zaten tağutların istediği bir şeydir.

Sünnette olan gerçek mücadele, bâtilin içine girmek değil, bâtilin karşına hak ile çıkmaktır. Dâru'l Nedve'ye karşı, Dâru'l Erkâm'ı inşâ etmektir. Malesef, günümüzde “şariat getireceğiz” diyip bâtil meclislere girenlerin, bir daha çıkamadıklarına şahidiz. Onlara Peygamberimizin menhecini hatırlatıyor ve Allâh'tan ayaklarımızı sabit kılmasını diliyoruz.

2.) Rasûlullâh aleyhisselâm, dînini başka bir dînle sentez yapmadı. Hiç kimseye şirin gözükmek adına İslâm'dan taviz vermedi. Karşısındaki insanların da aslında hak yolda olduğunu söyleyip onlara cennet vaat etmedi. Çünkü İslâm, yasaları Allâh Azze ve Celle'ye ait olan hak ve tek dîndir. Ne demokrasi ne de laiklik gibi beşerî kokuşmuş ideolojilerle asla bir tutulamaz. Onun otoritesinin yanında başka bir otorite yoktur. O, hem dünya hayatının hem de ahiret hayatının tek yoludur. Doğru yolu arayanlar için hak yol budur.

Sonuç

Dîni doğru anlamak, yolda kalmaktır. Bu da Rasûlullâh aleyhisselâm'ın menhecini anlamaktan geçmektedir. Hem ferdî hem de içtimâî olarak istikâmetimiz, ancak rehberimiz Allâh Rasûlü'nün bize gösterdiği şekilde olmalıdır. Onun çizgisinin dışına çıkmak, kendi kurallarını ve nizamlarını belirlemek bâtila sapmaktır. Bu dîn teslimiyet dînidir. Bu dîn istikâmet dînidir.

Bu yazımızda Allâh Rasûlü'nün hayatından İstikâmeti işlemeye çalıştık. Zorlu imtihanlara rağmen sebatından, ağır fitneler karşısındaki dik duruşundan, dîn adına taviz vermeksizin istikâmet üzere olmasından bahsettik.

Rasûlullâh aleyhisselâm bu menheciiyle bizlere en güzel örnektir. Bu günün Müslümanları olarak bizler de, O'nun (şallallâhu aleyhi ve sellem) menhecini örnek almamız gerekir. Eğer bunu yapabilirsek, imtihanlara rağmen istikâmet çizgisinde kalacağız ve güncel sorunlara çözüm üretebileceğiz. Allâh'u Teâlâ, bizleri Kur'ânî metottan ve Nebevî menhecten bir an olsun ayırmasın. Ayaklarımızı hak üzere sabit kılsın. Zorlu imtihanlara rağmen bizleri istikâmet ehli eylesin. Allâhumme âmin.

Selâm ve duâ ile...

İRŞAD VAKTI

AŞERE-İ MÜBEŞŞERE VE İSTİKÂMET

Ali Eren

Mukaddime:

Hidâyeti bahşeden ve istikâmet üzere kılan, el-Hâdî olan Azze ve Celle'nin adıyla...

Allâh'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selâm olsun.

İslâm olduktan sonra istikâmet üzere kalabilmek en zor işlerdendir. Hidâyete susamış kalpler bir şevk ve heyecan ile İslâm'ı kabul etmektedir. Ancak çağımızda oldukça yaygın olan fitneler sebebiyle, îmânın verdiği o ilk heyecan, belli bir süre sonra azalmaktadır. Hatta kimi zaman îmân, (Allâh muhafaza eylesin) yerini küfre bile bırakabilmektedir. Bu sebeple İslâm olduktan sonra istikâmet üzere kalabilmek, asıl meseledir.

İnsanoğlu oldukça aciz ve Rabbine muhtaç bir varlıktır. Kalbindeki îmân heyecanını yitirebilmektedir. İşte böyle anlarda salihleri hatırlamak, kalplerdeki heyecanı artıracak, îmânlara îmân katacaktır. Nitekim denilir ki; salihlerin kıssaları Allâh'ü Teâlâ'nın ordularından

bir ordudur. Onlar vesilesiyle Allâh'ü Teâlâ, kalplere sebat vermektedir.

Bizler de buna binâen yazımızda; cennet ile müjdelenen on sahabe olan Aşere-i Mübeşşere radiyallâhu anhum'dan bahsederek, faydalı olacak istikâmet dersleri çıkarmaya çalışacağız. Kendisinden yardım istenecek olan Allâh'ü Teâlâ'dır.

Aşere-i Mübeşşere Kimdir?

Aşere-i Mübeşşere; Rasûlullâh sallâllâhu aleyhi ve sellem'in ismini zikrederek cennetle müjdelediği on sahabedir. Onlar, Ashâb-ı Kirâm arasında en hayırlı kimselerdir. Rasûlullâh aleyhisselâm, dâvet yıllarında onları özenle seçmiş ve onlara özel bir muamelede bulunmuştur.

İslâm'ın ilk yıllarında îmân eden bu zâtlar, İslâm Dini'nin yeryüzüne yayılmasında büyük görev üstlenmişlerdir. Onlar, tevhid dâvâsının kolon ve kirişleriydiler. Bugünlere kadar gelen İslâm Dini'nin temelleri onlar vesilesiyle atıldı. İsimlerini şöyle sıralayabiliriz: Ebû Bekir,

“Muhammed, Allâh’ın elçisidir.

O’nunla beraber bulunanlar, inkârcılara karşı sert, birbirlerine merhametlidirler.

Onları rükûya varırken, secde ederken, Allâh’tan lütuf ve hoşnutluk dilerken görürsün.

Onlar, yüzlerindeki secde izi ile tanınırlar...

Allâh böylece bunları çoğaltıp kuvvetlendirmekle inkârcıları öfkelenendir.

Allâh, inanıp yararlı işler yapanlara, bağışlama ve büyük ecir vaat etmiştir.”

[Fetih: 48/29]

Ömer, Osman, Ali, Talha b. Ubeydullah, Zübeyr b. Avvâm, Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebû Vakkâs, Ebû Ubeyde b. Cerrâh ve Sa'îd b. Zeyd. Allâh hepsinden razı olsun.

Aşere-i Mübeşşere'nin Bazı Ortak Vasıfları

Aşere-i Mübeşşere'yi ayrıcalıklı kılan birçok vasıfları vardır. Onlardan bazıları şunlardır:

1. Ömer radiyallâhu anhu hariç sayılan bu on sahabemiz, İslâm'ın henüz ilk yıllarında îmân eden kimseler olup tevhîd dâvetine çok önemli katkıda bulunmuşlardır.

2. Her biri Kureyş kabilesine mensub olup nesepleri Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ile birleşmektedir. Bu sebeple "Aşere-i Mübeşşere" ifadesini "Kureyş'ten cennetle müjdelenen on sahabe" olarak anlamamız daha doğru olacaktır.

3. Bedir Savaşı'na ve Rıdvan Beyâtı'na katılmışlardır. Rıdvan Beyâtı'na katılmayan Osman radiyallâhu anhu'nun adına Rasûlullâh aleyhisselâm kendi ellerini birleştirmiş ve onu da biat edenlerden saymıştır.

4. Onların Allâh'ı Teâlâ'yı ve Rasûlünü sevdikleri bizzat Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem tarafından açıklanmıştır.

5. Allâh yolunda, yakınlarıyla savaşmaktan asla çekinmemişlerdir. Nikem Mücâdele Sûresi'nde geçen şu âyet-i kerîmenin onlar hakkında nâzil olduğu rivâyetlerde geçmektedir: "**Allâh'a ve âhiret gününe inanan bir toplumun babaları, oğulları, kardeşleri,**

akrabaları bile olsa, Allâh'a ve Peygamber'e karşı gelenlere sevgi beslediklerini göremezsin" [Mücâdele: 58/22]

Aşere-i Mübeşşere'nin İslâm'daki Yeri

Peygamberlerden sonra insanların en hayırlıları Sahabe-i Kirâm, Sahabe-i Kirâm'ın en hayırlıları Bedir ehli, Bedir ehlinin de en hayırlıları Aşere-i Mübeşşere'dir. Rasûlullâh aleyhisselâm'ın onları, bizzat isimlerini zikrederek cennetle müjdelemesi bu gerçeği göstermektedir.

Aşere-i Mübeşşere'nin İslâm âlimlerinin nezdinde de çok önemli bir yeri vardır. İmam Ahmed rahimehullâh el-Müsned'ine Aşere-i Mübeşşere'nin rivâyetleriyle başlamıştır. Taberânî'nin el-Mu'cemü'l-Kebîr'inde ve Nuaym el-İsfahânî'nin Hilyetü'l-Evliyâ'sında da aynı sıralamayı görmekteyiz. Hayırları sonucunda onlara bu şerefi bahşeden Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya hamdolsun.

Aşere-i Mübeşşere ve İstikâmet

Cennetle müjdelenen bu on sahabemizin, îmânda sebat eden istikâmet ehli olduklarını görmekteyiz. Onlar, İslâm'ın ilk ve zorlu yıllarında îmân edenlerdir. İmtihanların en çetin olduğu zamanlarda dahi Rasûlullâh aleyhisselâm'ı asla yalnız bırakmadılar. Her türlü sıkıntıya göğüs gerdiler. Dâvânın ağırlığını iliklerine kadar hissettiler. Buna rağmen Aşere-i Mübeşşere dediğimiz bu kemik kadrodan, sonuna kadar hiçbir eksilme görülmemiştir. Asil olan Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in asil dostları, canlarını Rablelerine teslim edinceye kadar aynı inanç,

menhec, söz ve hedef üzere sabit kalabildiler.

Müjdeye Rağmen İstikâmet

İnsanoğlunun fitratında olan bir haldir ki genişlik zamanlarında rahatlayıverir. Bir şey hakkında müjde işitmeyedursun o şeyi garantilemişçesine kendini emin hissedip disiplinini kaybeder. Korku ve endişelerini unuttur ve rehavete kapılır. Ne de olsa artık müjdelenmiştir!

Bu durum normal olan insanlar için geçerlidir. Ancak öyle ya! Ashab-ı Kirâm diğer insanlara göre pek de normal sayılmazdı. Çünkü onlar seçilmişti. Abdülâh bin Mesud radiyallâhu anhu'nun şu sözü sahabemizin seçkinliğini çok güzel ifade etmektedir: "Allâh kullarının kalplerine bakmış, Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in kalbini onların en hayırlısı bularak kendisi için seçmiş ve O'nu, risaletini insanlara ulaştırmak için göndermiştir. Rasûlullâh aleyhisselâm'dan sonra kullarının kalplerine yeniden bakmış ve O'nun ashabının kalplerini kulların kalplerinin en hayırlıları bulmuştur. Bundan dolayı Nebî'sinin, O'nun dini uğrunda savaşan yardımcıları kılmıştır." [Ahmed] Bu sebeple, Allâh'u Teâlâ'nın seçtiği bu özel insanlar diğerlerinden daha farklıdır.

Rasûlullâh tarafından, bizzat isimleri anılarak cennetle müjdelenmelerine rağmen, ismi geçen bu on sahabemizin istikrarlarında hiçbir değişiklik görülmemiştir. Bu müjde sonucunda dâvâlarına bağlılıkları hiç eksilmemiştir. Rehavete kapılarak cehennem azabına karşı kendilerini emin hissetmemişlerdir. Bilâkis onların, akibetleri için duydukları korkuları ve endişeleri,

ölüm kendilerini buluncaya kadar hep devam etmiştir. Öyle rivâyetlere rastlamaktayız ki duyduğunda insanın tüyle ri diken diken olmaktadır. İşte Aşere-i Mübeşşere'den Osman radiyallâhu anhu... O'nun şu sözü konuya güzel bir misaldir: "Cennetle cehennem arasında bulunsam da hangisine gireceğimi bilmesem, bunu öğrenmeden önce çürüyüp toprak olmayı tercih ederdim." [İmam Ahmed: Kitabu'z-Zühd]

Cennet ile müjdelenmelerine rağmen Allâh'tan böylesine korkabilmek, Aşere-i Mübeşşere'nin kıymetini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

İstikâmet Ehli Sahabemizin Güzel Özellikleri

Allâh'u Teâlâ'nın istikâmet nimetine mazhar kıldığı Aşere-i Mübeşşere'ye baktığımızda çok güzel vasıflara haizdiler. Onların bu vasıflarını, sahabemizin özelliklerini anlatan bir âyet-i kerîme üzerinden anlatmak istiyoruz. Nitekim Aşere-i Mübeşşere, Ashâb-ı Kirâm'ın tohumudur. Rabbimiz Azze ve Celle Fetih Sûresi'nin 29. âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

"Muhammed, Allâh'ın elçisidir. O'nunla beraber bulunanlar, inkârcılara karşı sert, birbirlerine merhametlidirler. Onları rükûya varırken, secde ederken, Allâh'tan lütuf ve hoşnutluk dilerken görürsün. Onlar, yüzlerindeki secde izi ile tanınırlar... Allâh böylece bunları çoğaltıp kuvvetlendirmekle inkârcıları öfkelenendir. Allâh, inanıp yararlı işler yapanlara, bağışlama ve büyük ecir vaat etmiştir." [Fetih: 48/29]

Âyet-i kerîmede geçen, Ashâb-ı Kirâm'ın ve onların mayası olan Aşere-i

Mübeşşere'nin güzel vasıflarını madeler halinde açıklayalım:

- **“O'nunla beraber bulunanlar...”**

Onlar, Rasûlullâh aleyhisselâm'ın her daim beraberinde bulunan sadık dostlardı. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in emrine, her daim âmâde oldular. Rasûlullâh aleyhisselâm'ı seviyorum demek bir iddiadır ve ispat gerektirir. İşte bu ispat, tevhîde ve Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem sünnetine sadâkat ile sarılmayla mümkündür.

- **“İnkârcılara karşı sert, birbirlerine merhametlidirler.”** Onlar, kâfirlere karşı oldukça serttiler. Sınırları, keskin hatlarıyla ortadaydı. Tevhîdî duruşlarıyla küffâra karşı oldukça izzetli ve vakarlıydılar. Müslümanlar karşısında ise güzel ahlâk sahibi, bağışlayıcı ve merhametliyidiler. Bugün ise Müslümanların şirk ehline olan buğuzları azaldı, hayatları onların hayatlarıyla kesişti, birbirlerine olan bağlarıysa oldukça zayıfladı. Ticaret ve benzeri sebeplerle kâfirlere yüzler yumuşarken, Müslümanlara yapılan gereksiz tavırlar moda oldu. Bu ne hüsrân bir durum!

- **“Onları rükûya varırken, secde ederken... görürsün.”** Onlar, zamanlarının çoğunu ibâdetle geçiren âbid kimselerdi. Her biri gündüz mücahid, gece ise rükû ve secde ile Rablerinin huzurundaydılar. Amel, özellikle de namaz, bu dinin vazgeçilmezidir. Sahabemiz radiyallâhu anhum'ü üstün kılan en önemli sebeplerden biri de onların farz ve nâfile namazlara ve sair ibâdetlere çokça sarılmalarıydı. Allâh bizleri âbidlerden eyesin, Allâhumme âmin.

- **“Onları... Allâh'tan lütuf ve hoşnutluk dilerken görürsün.”** Onlar

Rabbe ram olmuş mutevâzı kimselerdi. Kulluğun hakikatini bilmiş, bir ayakkabı bağcığını dahi Rablerinden isteyen kimselerdi. Allâh'u Teâlâ'dan, dünyanın ve ahiretin saadetini dileyen duâ ehli kimselerdi. İnsanoğlu acizdir ve her anında Rabbine muhtaçtır. Bu sebeple Allâh'u Teâlâ'dan rızasını, lütfunu, keremini her daim istemeliyiz.

- **“Allâh böylece bunları çoğaltıp kuvvetlendirmekle inkârcıları öfkelenendirir.”** Onlar, İslâmı hayat edinmiş, İslâm şiarlarıyla yaşayan bir toplumdur. Böylece kâfirlerin huzurunu kaçıır, morallerini bozar ve onları öfkelenendirirlerdi. Mü'minlere ise bir gönül ferahlığı, moral ve huzur verirlerdi. Acaba bugün Müslümanlar bu durumda mıdır?! Ey Müslüman kardeşim! Unutma ki, İslâm'ı hayat edindiğin ve İslâmî şiarlara büründüğün an kâfirler senden nefret edecektir. Müslümanlarsa sana gönül verecektir. Rabbimizin istediği de budur.

Âyette zikredilen bu güzel vasıflar sahabenin, bilhassa Aşere-i Mübeşşere'nin neden özel kimseler olduklarını, Allâh'u Teâlâ'nın neden onları istikâmet ehli kıldığını gözler önüne sermektedir. Onlar, Allâh'u Teâlâ'nın razı olduğu hasletleri zâhirlerine ve bâtınlarına yerleştirmişler, Allâh'u Teâlâ'da onları istikâmet üzere eylemiştir.

Bilinmelidir ki el-Adl olan Allâh Azze ve Celle hak edene hak ettiğini vermektedir. Allâh'u Teâlâ, tezkiye edilmiş bir kalbe ve sâlih amellere sahip olan kulu, istikâmet üzere eyley. Bunun zittına ise, Rabbimiz tarih boyunca, kötü kalp ve bozuk amel sahiplerini saptırmıştır. Bugün istikâmet üzere olmak isteyen

Müslümanların, Aşere-i Mübeşşere'nin bu güzel özelliklerine, gücü yettiği ölçüde bürünmesi kaçınılmazdır.

Sonuç:

Yazımızda cennetle müjdelenen on sahabemizin istikâmet üzere duruşlarından bahsetmeye çalıştık. İstedik ki ümmet onları tefekkür etsin de istikâmet ehli olması gerektiğini hatırlasın. Çünkü onlar, Ümmet-i Muhammed için maya gibidirler. Onları örnek alan bir toplum en güzel şekilde mayalanır.

Yazımızın sonlarına doğru Aşere-i Mübeşşere'nin Allâh'ın râzı olduğu, bazı güzel vasıflarına da değindik. Ve şunu yakînen öğrendik ki Allâh, ancak râzı olduğu kulları istikâmet ehli kılmıştır ve kılacaktır.

Bizler de Aşere-i Mübeşşere gibi istikâmet üzere olmak istiyorsak, onların edindiği güzel vasıfları edinmeliyiz. Allâh'ın dinine ihlâsla bağlı muttakî kullar olmalıyız. Allâh'u Teâlâ böyle kullarını sırât-ı müstakîmden ayırmayacaktır, inşaallâh.

“(Ey Allâh'ım!) Bizi dosdoğru yola, kendilerine nimet verdiği kimselerin yoluna ilet, gazaba uğrayanların ve sapıkların yoluna değil.” [Fâtiha: 1/6-7]

Allâhumme âmin.

Selâm ve duâ ile...

KISSALAR VE HIKMETLER

FİRAVUNUN SARAYINDAKİ MÜ'MİN ADAMIN KISSASI VE ŞECAAT

Alaaddin Cihad

En güzel isimlerin ve yüce sıfatların sahibi Allâh'ın adıyla... Hamd; î mân ile kullarına istikamet bahşeden el-Mü'min olan Allâh'a mahsustur. Salât ve selâm; şecaat Nebisi Rasûlullâh aley-hisselâm'ın, âlinin ve ashabının üzerine olsun.

Allâh'ı Teâlâ'nın izni ve inâyetiyle bu yazımda sizlere Kur'ân-ı Kerîm'in Mü'min Sûresi'nde yer alan ve sûrenin ismini de aldığı kissadan; yani firavunun sarayında istikameti bulmuş mü'min adamın kisasından ve şecaatten bahsetmeye çalışacağım. Kısaya geçmeden önce “şecaat” kavramını inceleyelim.

Şecaat

Sözlükte “cesaret, yiğitlik, kahramanlık” gibi anlamlara gelen şecaat kelimesi, ahlâk literatüründe öfke (gazap) duygusunun akla itaat etmek suretiyle kazandığı itidalli hali için kullanılır ve bazen saldırganlıkla korkaklığın orta noktası, bazen de korkaklığın karşıtı olarak gösterilir. Ahlâk alimleri, nef-sânî arzularla mücadeleyi cihad sayan

bazı hadisleri zikredip bencil duyguların yenilmesi yönünde gösterilen çabaları da şecaat olarak değerlendirmişlerdir. [TDV İslâm Ansiklopedisi]

İnsandaki şecaat duygusu doğru yerlerde kullanılmalı, insanların veya nefsin beğenmesi (gurur ve ucb) için olmamalıdır. Diğer taraftan şecaat, dinin emrettiği veya izin verdiği yerlerde olmalı, haram olacak şekilde açığa çıkmamalıdır. Bu bağlamda Kur'ân'ın bize örnek gösterdiği, şecaati ile asırlardır okunan, firavunun sarayındaki mü'min adamın kisasını ele alalım.

Firavunun Sarayındaki Mü'min Adam

“Onlara bizim katımızdan hakkı getirdiği zaman dediler ki: ‘Onunla beraber î mân edenlerin erkek çocuklarını öldürün, kadınlarını ise sağ bırakın.’ Kâfirlerin hilesi mutlaka boşa çıkacaktır. Firavun dedi ki: ‘Bırakın beni, Musa’yı öldüreyim. O da Rabbini çağırsın. Ben, (Musa’nın) dininizi değiştirmesinden ya da yeryüzünde fesat çıkarmasından korkuyorum.’ Musa dedi ki: ‘Hiç şüph-

siz ki ben, Hesap Günü'ne inanmayan her kibirli kimseden, benim Rabbim ve sizlerin Rabbi olan (Allâh'a) sığındım.”

[Mü'min: 40/25-27]

Firavun zulüm ve zorbalığıyla had-dini aşarak ilahlık iddiasında bulunmuş, uluhiyetini kabul etmeyenleri, gözünü kırpmadan en ağır cezalara çarptır-mıştır. Zulüm ve zorbalığa dayalı salta-natını muhafaza etme pahasına, yeni doğan çocukları kılıçtan geçirme cür-müne bile yeltenebilmiştir. Ve Allâh'ü Teâlâ'nın elçileriyle, tuğyanın elebaşı Firavun arasındaki mücadelenin geldiği aşamayı da Kur'ân-ı Kerîm rehberliğinde şöyle öğreniyoruz:

Firavun, Musa aleyhisselâm hakkında şunu vurgulamak istiyordu. Ben onun bir ihtilal yapmasından korkuyorum. O, ihtilal yapmasa da faaliyetlerinden dolayı ülke çapında büyük bir huzursuzluk ve kargaşanın baş gösterme tehlikesi vardır. Burada firavunun “Dini değiştirme” ifadesine de dikkat edil-melidir. Firavun, din diye devlet düzenini ve yönetimi kastetmiştir. Zira Mısır'da Firavun ve hanedanının egemenliğine dayanan siyaset, medeniyet, kültür ve ekonominin tümü belli bir din anlayışından kaynaklanıyordu. Firavun, Musa aleyhisselâm'ın davetiyle bu anlayışın yıkılacağı ve yok oluşundan korkmaya başlamıştı. Tıpkı günümüz firavunlarının, kendi batıl sistemleri akamete uğramaması için, tevhi'd davetçilerinin seslerini kısmak istemeleri gibidir.

Musa aleyhisselâm ile firavun hanedanı arasındaki bu mücadele, olanca şiddetiyle devam ederken, mücadelenin arka planında; îmânını haykırmak için sırasını bekleyen cesur bir mü'min

yer alıyordu. Bu mü'min, İslâmî davetin maslahatı ve Musa aleyhisselâm'ın risalet davasını amacına ulaşması için son aşamaya kadar firavun hanedanına karşı îmânını gizliyordu. Musa aleyhisselâm'ın şehid edilmesi gündeme gelince, bu şuurlu ve ihlâslı mü'min, artık îmânını izhâr edeceği vaktin geldiğini biliyordu. İşte bundan sonraki aşamada bu kahraman mü'minin en uygun zamanda usulca ortaya çıkışına ve hikmetli davetine şahit oluyoruz.

Mü'min Adamın Şecaati

“Firavun, ‘Beni bırakın Musayı öldüreyim, o Rabbini çağırın. Onun, sizin dininizi değiştirmesinden veya yer yüzünde bozgun çıkarmasından korkuyorum’ dedi... Firavun ailesinden olup da îmânını gizleyen bir adam dedi ki ‘Rabbim Allâh’tır, diyen bir adamı mı öldüreceksiniz? Oysa size Rabbinizden belgelerle gelmiştir, eğer yalancı ise, yalanı kendisinedir, eğer doğru sözlü ise, sizi tehdit ettiklerinin bir kısmı başınıza gelebilir. Şüphesiz Allâh, aşırı yalancıyı doğru yola erdirmez. Ey milletim! Bugün memlekette hükümranlık sizindir, galip olanlar sizsiniz. Ama Allâh'ın baskını bize çatinca, ona karşı kim yardım eder?’ Firavun; ‘Ben size kendi görüşümden başkasını söylemiyorum. Ben size ancak doğru yolu gösteriyorum’ dedi. Mü'min adam dedi ki; ‘Ey milletim! Şüphesiz ben sizin için, Nuh milletinin, Âd, Semud ve onlardan sonra gelenlerin durumu gibi, peygamberleri yalanlayan toplulukların uğradıkları bir günün benzerinden korkuyorum. Allâh kullara zulüm dilemez. Ey milletim! Feryad edeceğiniz günden sizin hesabınıza korkuyorum. Arkanıza dönüp kaçacağınız gün Allâh'a karşı

**sizi koruyan bulunmaz. Allâh'ın sap-
tırdığını doğru yola getirecek yoktur.”**

[Mü'min: 40/26, 28-33]

Saraydaki mü'min adam inancını açıklamaya mecbur eden etken, firavunun “Bırakın Musa'yı öldüreyim, Rabbini çağırın” sözü olduğu anlaşılıyor. Çünkü bu sözü doğrudan doğruya Musa'nın hayatı için bir tehdit saymıştır. Musa aleyhisselâm, onun lideridir. Davet liderinin hayatı tehlike altındadır. Bu da davetin kendisini tehlikeye sokmaktadır. Bütün bunlara rağmen îmânını gizlemeye devam edecek midir? Davet lideri öldürülürse ve davetin kendisi ortadan kaldırılırsa, gizlediği îmânı artık ona ne yarar sağlayacaktır?

O güne kadar îmânını gizlemesi caiz olmuşsa, şartlar ona elverişli olduğu içindir. Ama şimdi böyle birşey yapması caiz değildir. Nitekim İmam İbn Kesir rahimehullâh şöyle demiştir: “Amaç, bu adamın îmânını gizlediğini bilmemizdir. Firavun -Allâh'ın laneti üzerine olsun- Musa'yı öldürmeye kalkışıp kurmaylarının bu konuda düşüncelerini sorunca, mü'min adam, Musa için korkmuş ve biraz okşayıcı, biraz da korkutucu bir konuşma ile firavunu güzellikle bu işten vazgeçirmeye çalışmıştır.” [Tefsirü'l-Kur'âni'l-Azîm: 3/78]

Mü'min adam, firavunun ve saltanatının tüm baskı ve zulmünün üzerine geleceğini bile bile, hakkı haykırıştır. O, sadece yönetimde işgal ettiği mevkii değil, canını dahi kaybedeceğini bilmesine rağmen; Allâh'a tevekkül ederek, îmân çöşküsü ve şecaatle yapması gereken görevi yerine getirmiştir. Ölümle yüzleştiği bu anlarda; Musa aleyhisselâm'ı savunduktan sonra, fi-

ravunu ve çevresini Âlemlerin Rabbine tabi olmaya davet etmiş ve **“İşte size söylediklerimi yakında hatırlayacaksınız. Ben de işimi Allâh'a bırakıyorum. Şüphesiz Allâh, kulları pekiyi görendir.”**

[Mü'min: 40/44] diyerek Allâh'ı Teâlâ'ya tevekkülünü belirtmiştir. Firavun ise, mü'min şahsın bu açık tavır ve muhalefeti karşısında onu da cezalandırmak istemiş ancak sonraki âyet-i kerîmelerde belirtildiği üzere **“Sonunda Allâh, onların kurdukları hileli-düzenlerinin kötülüklerinden onu korumuştur.”** [Mü'min: 40/45]

Mü'min Adamın Şecaatinden Kesitler

1. İnsanları kendisine uymaya çağırması, bir açıdan firavuna meydan okumak ve firavunun halkına yaptığı çağırışı reddetmek sayılır. Firavun daha önce onlara “Size sadece görüşümü söylüyorum ve sizi ancak doğru yola iletiyorum” demişti. Ama şimdi, mü'min adam onlara “Ey milletim! Bana uyun, ben sizi doğru yola iletirim” demektedir. Konuşması ve çağırışı, cesaretini ve atılganlığını gösterir. Aksi takdirde, firavunun çağırışını nasıl üst perdeden reddeder veya ondan farklı nasıl bir tercih yapabilir? Bulunduğu yerde ona nasıl meydan okuyabilir ve nasıl yolundan başka bir yola gidebilir?

2. Mü'min adam, firavunun otoritesini yok sayarak; davetini işitenlere araştırmayı, düşünme ve seçme hürriyetini veriyor, bilerek doğru yola eriştirecek bağımsız bir kişiliğe sahip olmalarını istiyor. “Ey milletim! Bana uyarsanız, sizi doğru yola eriştireyim” diyerek seçim hakkını tanıyor.

3. Mü'min adam davetinin neticesinde, firavunun söylediklerini çürütmüş; işin gerçeğini ve kimin doğru, kimin yalan söylediğini anlamaları için İslâm dini hakkında onlara sahih bilgiler vermiştir.

Mü'min Adamın İmânî ve Şecaati Karşısında Firavunun Geri Adımı

Mü'min adamın hikmetli daveti ve muhataplarını etkilemesi karşısında firavunun geri adım attığını âyetlerden anlıyoruz. Geri adım atmasının sebebi, mü'min adamın ortaya koyduğu delillerle ikna olduğu yahut çağrısını kabul ettiği için değildir. Bunun sebebi, mü'min adamın kavmini yanına çekmemesi ve onların huzurunda kendisine yenilmiş görünmek istememesidir. Firavunun geri adım attığını, aşağıdaki âyet-i kerîmeler üzerinden müşahede ediyoruz.

Daha önce, “Bırakın beni, Musa’yı öldüreyim. O da Rabbini çağırсын.” di-

yordu. Şimdi ise, bu istekten geri adım atıyor ve Musa aleyhisselâm’ın Rabbini arama bahanesiyle kulenin yapılmasını istiyor. Nitekim âyet-i kerîmede şöyle geçmektedir: **“Firavun dedi ki: ‘Ey Haman, benim için bir kule inşa et. Umulur ki yollara ulaşırım.’”** [Mü'min: 40/36]

Daha önce, Musa aleyhisselâm’ın sihirbaz ve yalancı olduğunu kesin olarak söylüyordu. Şimdi ise “Onu yalancı sanıyorum” diyerek zan ve tahminle konuşmaktadır. Nitekim âyet-i kerîmede şöyle geçmektedir: **“Göklerin yollarına (ulaşırım da), Musa’nın ilahına çıkabilirim! Şüphesiz ki ben, onun yalancı olduğunu sanıyorum.”** [Mü'min: 40/37]

Dersler ve Hikmetler

1. Mü'min adam, tam zamanında ortaya çıktı ve imânını açıkladı. Firavunun azgınlığına karşı koydu ve Musa aleyhisselâm’ı başarılı bir şekilde savundu. Çağrısını halka başarılı bir şekilde

de sundu, onlara başarılı bir konuşma yaptı ve bunun için gâyet güzel yollar izledi. Üslubunu ve kelimelerini isabetli bir şekilde seçerek dinleyicilere davetini aşama aşama ve perde perde anlattı. Ne söylediklerini biliyor ve bir program içinde düşüncelerini sunuyordu. Davet yapmanın ve halkı etkilemenin yolu ve şekli konusunda davetçilere etkileyici bir örnek sunmaktadır. Davet eden ve davetinde başarılı olmak isteyen her davetçinin onu örnek alması ve yolunu izlemesi gerekir. Mü'min adam, çağrısını, yumuşaklık ve nezaketle yaptı, sözlerini belirledi, adım adım ilerledi ve aşama aşama yol aldı. Adımları, aşamaları ve pozisyonları sıra ile gerçekleştirdi ve başarılı bir çağrı yaptı. Neticede halkın kalbine ulaşmayı ve onları etkilemeyi başarmıştır. Firavunun etkili olmasının ve başarılı konuşma yapmasının önüne geçmiştir. Çünkü firavun, halkın karşısına daima tekebbür, ululuk taslama ve zorbalıkla çıkmıştır.

2. Firavun, Musa aleyhisselâm'ı öldüreceğini söyleyince firavun ailesinden îmânını gizlemekte olan bir mü'min adam ortaya çıkararak hakkı haykırması ve "Rabbim Allâh'tır, dediği için bir adamı öldürecek misiniz?" diyerek en kritik anda tartışmaya müdahil olmuştur. Bu bize hakkın hatırının her şeyden önde tutulması gerektiğini göstermektedir. Mü'min adam, bütün dünyevî kaygılardan sıyrılarak îmânının gerektiğini yapmıştır.

3. Tağutlar, kitleleri hafife alarak, akıllarını kiraya vermelerini, düşünmeksizin kendilerine boyun eğmeye çağırırlar. Çünkü halkın yerine kendilerinin düşündüğünü ve bu görevi onların yerine kendilerinin yaptığını, onların yapacağı şeyin sadece itaat etmek ve önlerine koydukları düşünceleri ve görüşleri almak olduğunu söylerler. Buna mukabil tağutlar kendilerine aykırı bir görüşe ve karşılıklarına dikilecek bir insanın varlığına tolerans göstermezler.

Şâyet davetçilerin toplumu etkilediğini hisseder, dizginlerin ellerinden kaçmasından ve halkın davetçilerin tarafına geçmesinden korkarlarsa, geri adım atıklarını sezdirir, bilimsellik ve objektiflik maskesine bürünür ve davetçilerin yalancı olduğunu göstermek için onların davetini ve isteklerini incelediklerini iddia ederler.

4. Tağutlar, temel gündemden uzaklaştırmak ve ölüm kalım meselelerini unutturmak için kitleleri ikinci derecede, önemsiz ve tali meselelerle oyalılar. Hatta temel meselelerden saptırmak için kimi davetçileri bu tuzağa düşürebilirler.

Zulmü meslek edinen tağutlar bunun için nice emekler harcar, vakitler ve mallar tüketir, nice enerjileri boşa götürürler. Toplum için hayatî olan konuları unutturmak için yapay ve oyalayıcı gündemler oluştururlar.

5. Zalim firavunlar ancak Rabbine tevekkül eden mü'minlerin gücü karşısında geri adım atmaktadırlar. Hakka dayanmayan, zalim ve batıl yönetimlerin karakteri budur. Hak ile batıl arasında fikri bir mücadele veya düello sözkonusu vaki olduğunda mutlaka hak sabit ve muzaffer, batıl ise zayıflamış ve yenilmiş olarak çıkar. Düşünce olarak yenik düşen batıl; apaçık dellillere karşın hapis, dayak, işkence, terör ve öldürme gibi barbarlık yollarına başvurur.

Sonuç

Bu kıssada verilen mesaj; imtihanlarla başbaşa kalındığında îmânı gizlemek değil, îmândan yana net tavır almaktır. Firavunun sarayında îmânını gizleyen mü'min, sorumlulukla karşılaştığın-

da, gizlediği îmânının gereğini yapmış, zalime karşı koymuş, hakkı savunmuştur. Nitekim batılın ve küfrün yapısı zayıf ve temelsizdir, içeriden fethedilebilir. Rabbimizin lütfu ve keremiyle; şirk baronlarının hiç ummadığı yerden Rabbim nice mü'min erler çıkabilir. Mü'min erler çıktıkları vakit, batıl onun karşısında hiçbir zaman tutunamaz. Binâenaleyh zalim sultanlar karşısında, mü'min adam gibi şecaatiyle hakkı haykırarak kullar; o gün firavun ve kavmine çarpıcı âyetler olmuşken; günümüzde de şirk ehli topluluklara yaşayan âyet olacaklardır. Ve o kullar sabreder ve istikametten ayrılmazlarsa, Rabbimiz onları, zalim tağutların tuzaklarından koruyacaktır.

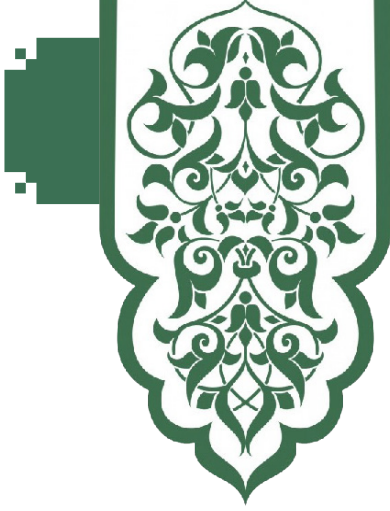
Duâmız

“Allâh'ım! Acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, ihtiyarlayıp ele avuca düşmekten ve cimrilikten sana sığınırım. Kabir azâbından sana sığınırım. Hayat ve ölüm fitnesinden sana sığınırım.” [Müslim]

Düşmanlarına korku salan şecaat ehli sahâbî Hâlid b. Velîd radiyallâhu anhu, uykularını kaçırarak korkulu rüyalar görmeye başlamıştı. Nebimiz aleyhisselâm korkularından emin olabilmesi için kendisine şöyle buyurmuştur:

“Yatağına girdiğin zaman şöyle duâ et: Allâh'ın gazabından, azabından, kullarının kötülüklerinden, şeytanların ayartmalarından ve yanıma yaklaşımlarından Allâh'ın tam kelimelerine (hükmüne ve iradesine) sığınırım.” [Muvatta]

Velhamdulillâh, selâm ve duâ ile...

KALEMİN SESİ

İSTİKÂMET VE ÇEŞİTLERİ

İbrahim Yahya

Dosdoğru yolun sahibi olan Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın ismi ile...

Hamd, çıkmazlar içerisinde yolunu dosdoğru kılan Allâh Subhânehu ve Teâlâ'yadır. Salât ve selâm ise bu yolun elçileri olan tüm peygamberleredir.

Biz mü'minler için asıl amaç, Allâh'ın hoşnutluğunu elde ederek dünya ve ahiret saadetine nail olmaktır. Bu hedefe en doğru ve en kısa yoldan ulaşmak ise hepimiz için elzemdir. Genel manada insanları, özelde ise mü'minleri, ilâhî rızaya ve asıl saadete namzet kılan Yüce Allâh, Peygamberleri aracılığıyla en sağlam ve doğru yolu bildirmiştir. Kuşkusuz bu yol, sırât-ı müstakîm yoludur. Hak Teâlâ bu yolu, saadete kavuşmak isteyenler için bir vasıta kılmış ve buna tabi olmak gerektiğini birçok âyette belirtmiştir. Bu ilâhî davet doğrultusunda istikâmet üzere olmak, doğrusu çok büyük bir lütuftur. Böyle bir lütuftan mahrum kalmak ise, dünya ve ahiret açısından nasipsizlik ve ciddi bir kayıp demektir. Biz de bu yeni sayımızda istikâmet kavramına değinip,

onu elde etmenin zorluklarından daha da önemlisi istikâmet üzere kalabilme kerametinden bahsetmeye çalışacağız.

Gayret bizden başarı ise Allâh'tandır.

İstikâmet Kavramı

Sözlükte doğru, düzgün, dengeli, sabit ve kararlı olma gibi anlamlara gelen "kavm" kökünün mastarı olan "istikâmet" doğruluk, dürüstlük, adalet, itidal, itaat, sadakat ve dürüstçe yaşama manalarında kullanılmaktadır. Arapça sözlüklerde istikâmet kelimesiyle ilgili olarak genellikle dînî ve ahlâkî hükümlere uygun bir hayat sürme, her türlü aşırılıktan sakınma, Allâh'a itaat edip Peygamber'in sünnetine uyma şeklinde özetlenebilecek açıklamalar yapılmıştır. Bazı âyet ve hadislerde geçen "kayyim (kayyime)" kelimesinin istikâmet anlamında olduğu ifade edilmektedir. Buna göre "ed-dînü'l-kayyim" [Tevbe: 9/36; Yûsuf: 12/40; Rûm: 30/30, 43] herhangi bir eğrilik, yanlışlık içermeyen, haktan ayrı bir yönü bulunmayan doğru (müstakîm) dîn, "kutubun kayyime" tabiri de [Beyyine: 98/3]

doğruyu yanlıştan ayıran hak (mûstakîm) kitaplar manasındadır.

Genel anlamda istikâmet, sağa sola sapmadan herhangi bir yönde itidal üzere devamlılık göstermek demektir. Ayrıca ifrat ve tefrite düşmeden inanç, davranış, yaşayış ve ahlâkta doğru, dürüst olmak, doğru yolda yürümek, ahde vefa göstermek, itidal üzere daim olmak, adaletle hükmetmek, Allâh'ın emirlerine itaat etmek, yasakladıklarından sakınmak suretiyle O'na kul olmayı içtenlikle kabul etmek olarak da tanımlanır.

Şer'î ve örfî anlamıyla istikâmet ise, insanın yaratıldığı İslâm fitratı üzere ilahî emirlere uyup yasaklarından kaçınarak hayatını şer'î kurallara uygun olarak sürdürmesidir. Râgıb el-İsfahânî, istikâmet kelimesinin düz bir çizgi gibi dosdoğru yol hakkında kullanıldığını ve bundan dolayı hak ve hakikat yoluna "sırât-ı mûstakîm" denildiğini ifade ettikten sonra istikâmetin insanla ilgili olarak "dosdoğru yol üzerinde sapmadan ilerleme" demek olduğunu belirtir.

Sırât-ı Mûstakîm

İstikâmet'ten bahsetmişken sırât-ı mûstakîm'den söz etmemek olmaz. Sırât-ı mûstakîm ifadesi, sözlükte işlek yol; dosdoğru ve apaçık yol anlamındaki "sırât" ile; doğru, düzgün, mutedil ve dengeli anlamlarına gelen "mûstakîm" kelimelerinden oluşur.

Buna göre sırât-ı mûstakîm, dengeli, apaçık, her türlü aşırılıktan uzak, dosdoğru ve hak yol anlamlarına gelir. Peygamber'in sırât-ı mûstakîm'i hak ve hakikate erıştiren en doğru ve en kısa yol olarak tarif ettiğini Abdullah b.

Mes'ud'un radiyallâhu anh şu rivâyetinden anlaşılmaktadır:

"Peygamber aleyhisselâm bir gün yere düz bir çizgi çizdi ve etrafında toplanan sahabeye şöyle dedi: **"İşte bu Allâh'ın dosdoğru yoludur."** Sonra da bu düz çizginin sağ ve sol taraflarına başka çizgiler çizerek, **"Bunlar da diğer yollardır ki her birinin başında bir şeytan bulunmakta ve kendi yollarına çağırılmaktadır."** dedi ve **"İşte bu, benim dosdoğru yolum. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi parça parça edip O'nun yolundan ayırır."** [En'am: 6/153] âyetini okudu." [Ahmed b.Hanbel, Müsned]

Sırât-ı mûstakîm ifadesi Kur'ân-ı Kerim'de toplam otuz üç âyette yer almaktadır. Sırât-ı mûstakîm ile ilgili bu âyetler bir bütün olarak değerlendirildiğinde insanları doğru yola ulaştırmanın ve hak yol üzere sebat etmelerini sağlayanın yalnızca Yüce Allâh olduğu görülmektedir. Çünkü O, bizzat kendisinin dilediği kimseleri dosdoğru yola ileteceğini ve sırât-ı mûstakîm üzere sabit kılacağını haber vermektedir.

Bazı âyetlerde Peygamber'in insanları sırât-ı mûstakîme davet ettiği ifade edilirken bazı âyetlerde de Kur'ân'ın insanları dosdoğru yola sevk ettiği haber verilmektedir. Tüm bunlarla birlikte Peygamber'in ve Kur'ân'ın insanları sırât-ı mûstakîme ulaştırması, ancak Allâh'ın iradesiyle gerçekleştiğini unutmamak gerekir.

O halde diyebiliriz ki; sırât-ı mûstakîm, sınırlarını bizzat Yüce Allâh'ın belirlediği dînin adı olan İslâm'dır. Sırât-ı mûstakîm, tüm peygamberlerin izinde gittikleri ve insanları da kendile-

riyle birlikte yürümeye davet ettikleri yolun adıdır. Sırât-ı mûstakîm, Rableri tarafından kendilerine lütufta bulunan kimselerin yoludur.

Bu yol, sıddıkların, hak uğruna hayatlarını feda eden şehitlerin ve daima iyi işler yapmaya çalışan salihlerin yoludur. Sırât-ı mûstakîm, kendisinde hiçbir yanlışın olmadığı, dosdoğru yoldur. Sırât-ı mûstakîm, iki nokta arasındaki en kısa yoldur ve yolcusunu güvenli bir şekilde hakikate ulaştırır. Kısacası istikâmet, ifrat ve tefritten uzak, dengeli, kararlı ve hak yol üzere istikrarlı bir hayat yaşamamanın adıdır.

İstikâmet Çeşitleri

İslâm âlimlerinden kimi “doğruluğu ve istikâmeti” dar anlamıyla kimi ise geniş anlamıyla ele aldığından dolayı temelde aynı olmakla birlikte bazı noktalarda farklı bir yaklaşım sergilemişlerdir. Biz ise yazımızda istikâmeti “üç başlık” altında inceleyeceğiz.

1. Dilde İstikâmet:

İslâm, îmân kavramı üzerinde hassasiyetle durur. Amel ve hayata dair her şey onun üzerinde tesis edilir, ona göre davranılır, ondan ilham alınır. Sanattan kültüre, mimariden edebiyata, ilimden fene her tutum ve davranış îmâna göre şekillendirilir. Yine ahlâkî davranışları yönlendiren îmândır.

İmânın zayıf olması, tüm alanlarda olduğu gibi ahlâk, amel ve kalbin maneî hallerinde de bazı zayıflıklara ve sapmalara neden olur. İslâm’ın hedefi, muhatabına öncelikle tevhid odaklı bir inancı benimsetmektir. Tevhid hidden kastımız; yaratan ve rızık veren olarak yalnızca Allâh’a inanmak olduğu

gibi O’nun kitabını, Resûlünü hayatımızda mihenk kılarak, O’na şirk koşmak, O’nun, hiçbir yönüyle hiçbir varlığa benzemediğine kayıtsız şartsız îmân etmektir.

Bu nedenle Yüce Allâh’ın varlığını ve birliğini dil ile ikrar, kalp ile tasdik etmek îmân esaslarının en başında yer alır. Allâh’a îmân olmadan söylenen sözler, yapılan konuşmalar iyi olarak nitelendirilseler bile hükmen bir anlam ifade etmedikleri için dîni yönden de hiçbir geçerlilikleri yoktur. Tüm güzel söz ve konuşmaların kendisiyle bir anlam ve değer kazandığı îmân, mü’minin kalbinde kök salar. Onun kökü kalp ile tasdik, dalı dil ile ikrar, meyvesi de amellerdir. Mü’min, kalbinde kökleşen îmânın etkisiyle daima güzel sözler söyler, güzel işler yapar ve bu sayede amelleri göğe doğru yükselmiş olarak Allâh nezdinde büyük dereceler, mükâfatlar elde eder.

İstikâmet üzere bulunan bir mü’min, sözlerini ve konuşmalarını İslâm’ın ilkelerine göre düzenler. Bu ilkeler Kur’ân’da; “lağv” olarak isimlendirilen gereksiz sözlerden kaçınmak [Mü’minûn: 23/3], güzel söz söylemek [Bakara: 2/83], yumuşak konuşmak [Tâhâ: 20/43-44], doğru konuşmak [Ahzâb: 33/70-71], sesin kullanılış biçimine dikkat etmek [Lokmân: 31/19], adâlete uygun konuşmak [En’âm: 6/152], açık konuşmak [Bakara: 2/242], yer, zaman ve seviyeye göre konuşmak [İbrâhîm: 14/4], sonuçlarını dikkate alarak konuşmak [Nûr: 24/15], kelimeleri özenle seçmek ve yanlış anlaşılmalara imkân tanımamak [Nisâ: 4/46], edep dairesinde konuşmak [Furkân: 25/72], muhataba konuşma hakkı vermek ve

onu usulünce dînlemek [Kâf: 50/37] konuşmada istikâmet ilkeleri olarak görülür. Mü'min, sadece kendi söz ve konuşmalarını bu ilkelere uydurmakla kalmaz, bunlara riâyet ederek aynı zamanda başkalarına da örneklik teşkil eder.

Mü'min, Yüce Allâh'ın yegâne Rab oluşunu ikrar ettikten sonra söz ve fiilleriyle istikâmeti kendisine şiar edîdir. Kur'ân bu niteliklere sahip olanlardan övgüyle söz eder:

“Gerçekten ‘Rabbimiz Allâh’tır’ deyip de ardından dosdoğru yolda yürüyenlerin üzerine sık sık melekler iner ve derler ki: “Korkmayın, mahzun olmayın, size vadeliden cennetle neşelenin!”

[Fussilet: 41/30]

Âyetlerde geçen “dosdoğru olanlar” ifadesini müfessirler, “tevhîd düşüncesi üzerinde bulunanlar, O'na başka ortaklar koşmayanlar” şeklinde yorumlarlar.

Ebu Bekir radiyallâhu anh da yukarıda belirtilen anlama benzer olarak “dosdoğru olanlar” ifadesinden, “Allâh'a hiçbir şeyi ortak koşmayan ancak tevhîd üzere vefat edenler” [Taberî, el-Câmiu'l-Beyâ] anlamına geldiğini söyler. Yukarıdaki âyetlere göre “Rabbimiz Allâh'tır” sözü, sadece dille söylenen ve ferdîn iç alemindeki yalın bir inançtan ibaret değildir. O tam anlamıyla hayatî bir ilke olup, yaşamın tüm alanları için ölçüler koyar ve bu alanları şekillendirir.

Bu söze göre ibâdet ve yöneliş yalnızca Allâh'a yapılır, sadece O'nun hükümüne boyun eğilir. Yalnızca O'ndan korku duyulur, O'na hesap verilir.

O'ndan başka kimseden fayda beklenmez. Her söz O'nun rızası gözetilerek söylenir, her fiil O'nun emri dahilinde yapılır. O'nun dışında hâkim ve yol gösteren kabul edilmez. İşte tüm bunlardan dolayı “Rabbimiz Allâh'tır” düsturu, sadece dilin söylediği bir söz veya yaşamın gerçek boyutlarından uzak pasif bir inanç ifadesi değil, tam manasıyla bir hayat nizamıdır.

Ancak bu düsturun benimsenmesi ve gereklerinin yerine getirilmesi tek başına yetmez bununla birlikte bu dosdoğru yol üzerinde sebat etmek de bu düsturun bir gereği olarak görülür.

2. Filde İstikâmet:

İstikâmet, kişinin tüm eylemlerine sirâyet eden ahlâkî bir meziyettir. İyi hasletler onunla kemâle erer ve onun yokluğuyla tüm iyilikler kötülüğe dönüşür. Zira tüm iyi davranışlar temelde dengeyi korumayı amaç edîdir. Bu denge, Kur'ân'da “sırât-ı müstakîm” tabiriyle ifade edilir:

“Doğrusu bu, benim müstakîm yolumdur. Buna tabi olun (başka) yollara meyletmeyin. Zira onlar, sizi Allâh'ın yolundan saptırır.” [En'âm: 6/153]

Bu âyette geçen “dosdoğru yol” kelimesi bazı müfessirlerce, Allâh'ın sizin için razı olduğu “İslâm dîni”; “(başka) yollar” ifadesi de İslâm dîninden sizi ayıracak “batıl dînler, bid'atler, fasit dalâletler” manasında yorumlanır.

İstikâmet kavramı Kur'ân'da, hakkı gerçekleştirme konusunda tutum ve davranışlarıyla daima Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya itaatte bulunmak, bu çizgiden şaşmamak anlamında geçer: **“Öyle ise emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Se-**

ninle beraber tövbe edenler de dosdoğru hareket etsinler. Haddînizi aşmayın. Şüphesiz O, yapıp ettiklerinizi gerçek anlamda görür.” [Hûd: 11/112]

“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol” sözü, bireysel, toplumsal, dînî tüm itikadî ve amelî meseleleri içeren ve umuma taalluk eden bir ifadedir. Kuşkusuz, istikâmet üzere hareket etmek gerçekten zordur, ancak bununla amel ederek sebat etmek daha da zordur. Bu hükmün ağırlığına binaen Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem; **“Hûd sûresi ve benzerleri beni ihtiyarlattı”** [Tirmizî] buyurmuştur.

Fiillerin hakka uygun olarak yerine getirilmesi ya da amellerin vicdanî kontrolüne verilmesi ile fiilde istikâmet meydana gelir. Söz ile fiilin birbiriyle çelişmesi riyakârlık anlamına gelir. Riya da yapılan ameli geçersiz kılar. Bu yüzden gerçek manada istikâmet, dilin, kalbin ve amelin hak ölçüsüne göre olması; söze yalan, işe hile ve kalbe de nifak karıştırılmamasıdır.

3. Kalpte İstikâmet:

İmam Gazali rahimehullâh, İhyâü Ulûmi'd-Dîn'de kalbi iki çeşide ayırır ve konu hakkında şunları ifade eder; “Biri ruhânî diğeri ise cismanîdir. Her iki kalbin de birbiriyle ilişkisi vardır. İnsanın özünü teşkil eden ruhânî diğer adıyla rabbânî kalp; anlayan, bilen, yükümlü kılınan bir niteliğe sahip olan kalptir. Cismanî kalp ise ekseriyetle ruhî kalbin etkisi altındadır. Şâyet ruhî kalp doğru yolda olursa tüm duyu organları ona uyarak istikâmet üzere olurlar. Aksine ruhî kalp bozuk olursa beden tüm uzuvlarını etkisi altına alarak onları doğru yoldan saptırır.”

Takva ile donatılan, nefis terbiyesiyle kötü ahlâklardan temizlenen ruhî kalbin akıl ile sıkı bir ilişkisi vardır. Akıl, ruhî kalpten aldığı feyizle, basiret nuruyla alevlenir, bu nurun sönmemesi için tedbir alır, hakkı araştırarak hakikati keşfeder. Hakikati bulan kalbe melekler nazar eder, kalbin özü itibariyle takva ile arındığını, aklın desteğiyle, bilginin nuruyla donatıldığını görünce de o kalbi karargâh edînirler. Böylece kalbi nice hayırlara ileterek peyderpey başka hayırlarla destekler. Şeytan'ın, aldatıcı sözlerle vesvese vermesine rağmen bu kalp ona meyletmeyerek şükür, takva, sabır, zühd, nefis tezkiyesi gibi vesilelerle Rabbine iltica etmek için yol arar. Bu kalp öyle güzel hasletlerle süslenir ki nihâyetinde Allâh'ın teveccühüne mazhar olur. İtminana kavuşan ve istikâmeti tutturmuş kalbe ancak Kur'ân'ın ifadesiyle sadece Allâh'ı çokça anmakla böyle bir kalbe sahip olunabilir: **“Haberiniz olsun ki kalpler yalnızca Allâh'ı anmak ile huzura erer.”** [Ra'd: 13/28]

“Allâh kimi doğru yola ulaştırmak isterse, onun gönlünü İslâm'a açarak ferahlık verir. Kimi de sapıklığa düşürmek isterse, onun kalbini öyle daraltır ki göğşe yükseliyormuş gibi sıkıntılı kılar.” [En'âm: 6/125] Taberî rahimehullâh âyeti açıklarken şu ifadelerle yer vermiştir; bu âyete göre kişinin dalâlete düşmesi veya hidâyete ermesi Yüce Allâh'ın külli iradesine bağlıdır. Akîl ve nakîl deliller bu hükmü desteklemektedir. İnsan, îmâna da küfre de girmeye meyyal yaratılmıştır. Buna binaen bir sebep olmadıkça insanın kalbinde küfür yerine îmân veya îmân yerine küfür ortaya çıkması mümkün değildir. Çünkü kulu îmâna ulaştıracak sebepler

teşekkül ettiğinde kul o fiilleri yapmaya meyyal olur. Aynı şekilde kişiyi küfre sevk edecek sebepler oluştuğunda onun kalbinde o fiilleri yapmaya karşı bir istek hâsil olur. Sonuçta îmân etmek isteyen de küfre girmeyi arzulayan da ancak Hak Teâlâ kudretiyle sebepleri yarattıktan sonra o yönde fiillerini gerçekleştirebilir.

Râzî rahimehullâh ise bu âyet hakkında şöyle buyurur; “Îmânın daha faydalı olduğuna dair Yüce Allâh’ın bir bilgi yaratmasından sonra ancak insanın kalbinde îmân oluşur. Kalpte böyle bir bilgi teşekkül ettiğinde, kalp o fiili gerçekleştirmek için daha fazla bir arzu duyar ki, işte gönlün İslâm’a açılması budur. Lakin kalpte, îmân etmenin dînî ve dünyevi konularda büyük bir ifsada neden olacağını ve büyük hasarlara sebebiyet vereceğine dair bir düşünce hâsil olursa, bu durumda insan îmân etmekten şiddetle nefret eder ki, Allâh’ın onun kalbini daraltmasından maksat da budur.”

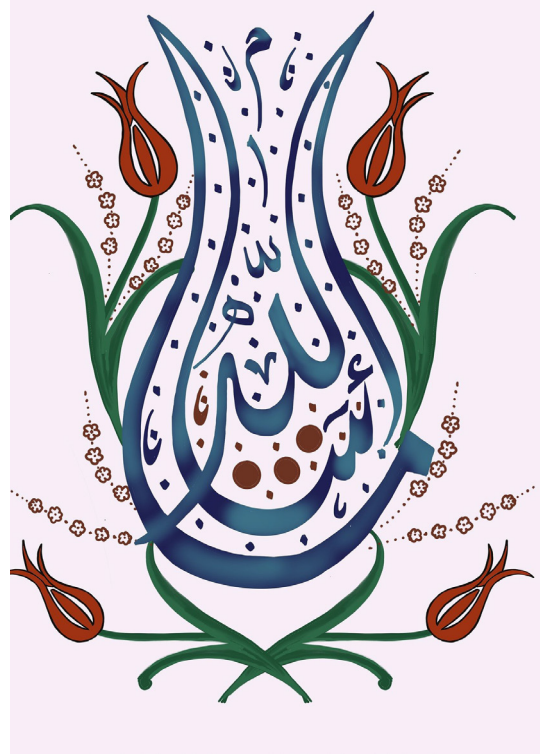
Kalbin değişken bir yapıda olması, düşünce, duygu ve inançların sıklıkla değişmesine neden olur. Hadîs-i şerîfte: **“Ey kalpleri değiştiren, dönüştüren Allâh, kalbimi dînin ve boyunduruğun üzerine sabit kıl!”** [Müsned] şeklinde duâ edilmesinin tavsiye edilmesi bu hükmü destekler. **“Kalpler, Allâh’ın iki parmağı arasındadır.”** [Müslim] hadisi de Allâh’ın kalpleri değiştirdiğini ve yönlendirdiğini gösterir. Kalp, birçok alanda çok çeşitli biçimlere girmeye elverişlidir. Îmânın da takvânın da yerleşkesi kalptir. Kalben onaylayarak kelime-i tevhîdi söyleyen ve bu söylemini hayatına ikâme eden kimse istikâmet üzere olur. Îmân kalbin tasdiki olduğundan

istikâmet için temiz kalp gereklidir. Kalplere sükûnet ve huzur veren Hak Teâlâ’dır. Kalpleri doğru yola ileten, onları vicdan, şefkat ve merhamet sahibi kılan da yine O’dur.

Sonuç

İstikâmet, doğruluğa sınıksız sarılmayı, hak ve hukuka riayet etmeyi, verilen sözde durmayı gerektirir. Buna göre îmân eden ve bu îmânının bir gereği olarak söz ve davranışlarına yön verenler, istikâmet sahibi doğru kimselerdir. Dosdoğru insanlar, yalandan kaçınarak, iyilikte bulunarak, dil ve kalbiyle Hak Teâlâ’yı zikrederek huzura kavuşurlar. Kur’ân’da ve sünnette emredilen iyi huy ve davranışlarında istikâmet üzere bir hayatı yaşarlar.

Hayatımızı istikâmet üzere sürdürebilmek, ehlimize ve neslimize istikâmeti miras bırakabilmek ümidiyle selâm ve duâ ile...

KALBİN DİLİNDEN

İLİMDE İSTİKÂMET

Erdem Onur

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ü Teâlâ'nın ismiyle...

Hamd, ilmi her şeyi kuşatan, mutlak ilim sâhibi, el-Âlim olan Allâh'ü Teâlâ'ya mahsustur. Vahyi bizlere en açık şekilde aktaran ve ilmin ameldeki hâlini en güzel şekilde gösteren Rasûlullâh'a, âline ve ashâbına salât ve selâm olsun.

Değerli okuyucu! Her Müslüman, ilim edinmek ile yükümlüdür. Bu ilk başta Müslüman olmanın gereğidir. “Lâ ilâhe illâ Allâh” kelime-i Tevhîd’ini telaffuz eden bir insan, bunun mânâsını bilmeden îmân etmiş olamaz. Bu ilim, îmân etmek için gerekli olan ilimdir. İlmin ise farklı dereceleri/kısımları vardır ve her derecenin bir yolu, bir amacı vardır.

Minhâc Dergisi olarak bu sayımızı “İstikâmet”e ayırdık. Rabbimizden niyâzımız; bu yazımızla, ilim yolundaki önemleri ve fazîletleri idrak ederek ilimde istikâmet üzere yol almaktır. Yardım ve başarı Allâh'ü Teâlâ’dandır.

İlmin ve Âlimin Fazîleti

Kur’ân-ı Kerîm’de, hadîslerde ve selefin kavillerinde ilmin fazîletini gösteren ve ilim sahiplerinin yüceltildiği birçok delil bulunmaktadır. Allâh'ü Teâlâ bu âyetlerden birinde şöyle buyurmaktadır: **“Allâh kendinden başka ilâh olmadığına şahitlik etti; melekler ve ilim sâhipleri de adâlet üzere hareket ederek Allâh’tan başka ilâh olmadığına şahitlik ettiler.”** [Â-i İmrân: 3/18]

Rabbimiz, birliğine şâhid olarak âlimleri zikretmiştir. İlmin vermiş olduğu bu şeref, izzet ve yüceliği sâdece bir âyetle görmüş olduk. Dolayısıyla tam mânâsıyla Rabbimizin birliğine adâlet ile şahitlik ancak ilim ile olur. Sâdece **“Ben Müslümanım”** deyip Allâh'ü Teâlâ'nın dîninden yüz çeviren toplumlar Allâh'ü Teâlâ'ya isyan ederek adâletsiz davranmışlardır. Bir başka âyette Rabbimiz ilim sâhiplerinin derecelerini şöyle yüceltiyor: **“Allâh da, içinizden, gerçekten îmân edenleri de yükseltsin, kendileri-**

ne ilim verilenleri de kat kat yüceltsin ve Allâh, ne yapıyorsanız hepsinden de haberdardır.” [Mücâdele: 58/11] Ve şöyle buyurmuştur: **“De ki: “Hiç bilenlerle bilmeyenler (ilim sahibi kimselerle cahiller) bir olur mu?”** [Zümer: 39/9]

Bu âyetlerde de gördüğümüz üzere âlimlerin dereceleri Allâh’u Teâlâ katında farklıdır. Burada ilmin ilâhî rızâya nâil olmak için önemli bir unsur olduğunu görebiliriz. İlim, sâhibini ve toplumu koruyan bir unsurdur. En büyük tehlike olan şirkten uzak tutar. Önceki toplumların ifsâdı cehâlet sebebiyle idi. Tarihte şirk işleyen toplumlar câhiliye dönemi diye isimlendirilmiştir. Nebîlerin gönderilmesi ile toplumlar ilimle ıslah edilmiştir.

İlim, hayat gâyemiz olan Allâh’u Teâlâ’ya ibâdetinde bize yol gösterir. Rahmân olan Allâh’u Teâlâ’nın merhametini bilip ümit etmeyi, Cebbâr olan Allâh’u Teâlâ’nın azâmetini bilip takvâ ehli olmayı gerektirir. İlim, maldan hayırlıdır. Mal, vermekle azalır; ilimse vermekle çoğalır. Bu kadar önemli olan unsûru ve fazîletleri taşıyan âlimlerse, Allâh’u Teâlâ katında değerli olduğu gibi, insanlar katında da değerli olmalıdır.

Ne yazık ki bugün insanlar âlimlerin ve ilim yolunda giden talebelerin değerlerini anlamıyorlar. Ümmeti koruyan ve kurtaran kişiler, nebîlerin vârisleri olan zâtlar; insanların dilinde sıradan ve bazen kötü bir insan olarak dolanmaktadır. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ise ilim sahiplerini rivâyetlerde şöyle yüceltir:

“İnsanların en fazîletlisi, mü’min bir âlimdir. Ona ihtiyaç olunca fayda

verir, ihtiyaç olmayınca da ilmi kendine yeter.” [Beyhâki]

Dünyâlık işleri bırakıp bu dînin hizmetkârları olmak için medreseye yol alan gençlere, ellerinden gelse ilk önce ebeveynler pırangalar vururlar. Tağutlar ise dînin hakikatlerini anlatan mektepleri ve medreseleri kapatıp, insanları oyalayacak okulları ve meclisleri desteklerler. Hâlbuki Allâh’u Teâlâ şöyle buyurmaktadır: **“Allâh’tan gelen gerçekleri örtbas edenler: “Sen peygamber değilsin” derler. De ki: “Benimle sizin aranızda şahit olarak, Allâh ve kitaptan ilim sâhibi olanlar yeter.” Başka şahit aramaya gerek yoktur.”** [Râ’d: 13/43]

Bilinmelidir ki bu ümmet cehâlet bataklığında boğulmuştur. Bizleri bu bataklıktan kurtaracak olan ise ilimdir. Şeytanın tuzaklarından korunmanın yolu ve şüphelerin ilacı ilimdir. Tevhîd’in şartlarından ilki ilimdir.

Ulemânın Kavilleri

Gelin birde değerli İslâm âlimlerinin ilim hakkındaki kavillerini inceleyelim.

Ali radiyallâhu anh demiştir ki: *“Bir âlim gündüzleri oruç tutup savaşan, geceleri de ibâdet edip mücâdele eden âbiddeden daha üstündür. Bir âlimin ölümlüyle İslâm dünyasında açılan boşluk ancak onun gibi bir âlimin yetişmesiyle dolabilir.”*

Ebu’l Esved diyor ki: *“İlimden daha değerli birşey olamaz. Zira sultânlar, insanlara hükmederken, âlimler de sultânlara hükmeder.”*

İbn Abbas radiyallâhu anhumâ diyor ki: *“Süleyman aleyhisselâm mal, ilim ve*

hükümdârlıktan birisini tercih etmekle karşı karşıya kaldığı zaman ilmi aldı ve bunun sâyesinde diğer ikisine sâhip oldu.”

Hasan-ı Basrî diyor ki: “Âlimlerin mürekkebi şehitlerin kanı ile tartılır ve daha ağır basar.”

İbn Mes’ûd radiyallâhu anh diyor ki: “İlim yok olmadan onu elde edin. İlimin yokluğu âlimlerin ölmesiyledir. Varlığını elinde tutan Allâh’a yemin ederim ki, onun uğrunda ölen gerçek şehitler, âlimlere verilen yüksek dereceleri gördükleri zaman, âlim olmak için tekrar dünyâya gelmeyi arzu edeceklerdir. Kimse âlim olarak doğmamıştır. İlim, çalışıp öğrenmekle elde edilir.” Şehitlerin bile gıpta edeceği derecenin ilim sâhiplerinin derecesi olduğunu görüyoruz. Aynı zamanda ilim yolunun kolayca elde edilmediği, bunun için çalışılması gerektiğini görüyoruz.

Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “**Kıyâmet gününde üç çeşit insan şefaât ederler. Bunlar önce nebîler, sonra âlimler, sonra da şehitlerdir.**” [İbn Mâce] Hadîs-i şerîf’te nebîlerden sonra ilk önce âlimlere, ondan sonra şehitlere şefaât hakkı verildiği belirtilmektedir. Şehitlere ve mücâhitlere değer verdiğimiz gibi islâm âlimlerine de değer vermemiz gerektiğini unutmamamız gerekir.

İlim Nasıl Tahsil Edilir?

İlim yolu meşakkatlidir. Değerli âlimlerimizin, edindikleri ilim ve yazdıkları kitaplar uğrunda ne kadar zorluk çektikleri bellidir. Bunun hakkında kitaplar yazılmıştır. Onlar, ilim uğrunda evlerini, sevdiklerini, şehvetlerini ve nefsi

arzularını geride bıraktılar. Normal bir insanın katlanamayacağı sıkıntılara, açlıklara ve yoksulluklara katlandılar. Günlerce okudular ve kilometrelerce yol kat ettiler. İlim gerçek mânâda hak ettiler. Allâh’u Teâlâ da onların vakitlerini, mürekkeplerini bereketli kıldı. Onlar bu ümmetin kahramanları oldular. İsimleri târihe yazılmış nebîlerin vârisleridirler. Kıyâmet günü Allâh’u Teâlâ’nın birliğine şâhit olan izzet sâhibi insanlar olarak diriltilecekler. Allâh’u Teâlâ hidâyeti istediğine, ilmi ise isteyene verir. İlim istemek ise duâ ile berâber, çalışmakla, hicretle, yolculukla, sabır ve sebat ile olur.

Ebu Mûsâ el-Eş’arî’den şöyle rivâyet edilmiştir: “**Yüce Allâh kıyâmet günü bütün kullarını ve âlimleri diriltir, sonra âlimlere şöyle der: ‘Ey âlimler; ben durumunuzu bilerek ilmi size verdim . Bunu size azâp etmek için vermedim. Kusurlarınızı bağışlıyorum, Cennet’e girin.’**” [Taberâni]

İlim talep edenin bâzı vasıfları olmalıdır. Böyle olursa, ilim edinmek kolaylaşır ve sâdece dünyâya faydası olan bilim değil, âhirete de faydası olan ilim edinilmiş olur. Bu vasıflardan biri kalbin temizliğidir. Zîrâ nasıl ki namaz âzalarla yapılan bir ibâdetse ve temizlik onun kabul şartı ise, ilim de kalbî bir ibâdettir ve kalbin temizliği onun yerleşmesinin şartlarındandır. Allâh’u Teâlâ ilmi melekler aracılığıyla kalbe yerleştirir, ni tekim O şöyle buyurmuştur: “**Ve hiçbir insana söz söylemez Allâh, ancak vahiyle, yâhut perde ardından, yâhut da bir elçi gönderir de, izniyle dilediğini vahyeder ona; şüphe yok ki o, pek yücedir, hüküm ve hikmet sâhibidir.**” [Şûrâ: 42/51]

56

MİN HÂC
İSTİKÂMET SAYISI

Abdullâh bin Mes'ûd radiyallâhu anh der ki: “İlim çokça rivayetlerde bulunmak değildir. Gerçek ilim kalbe atılan (ve ona Allâh korkusu kazandıran) bir nurdur.” Kalbin kirliliği, meleklerin ilim nûrunu kalplere aktarmasını zorlaştırır. **“İçinde köpek bulunan eve melekler girmez.”** [Müslim] Kalbin köpekleri ise öfke, şehvet, kin, kıskançlık, kibir ve benzeri gibi kötü huylardır.

Kişi, bu huylardan kalbini temizlerse ilmin girişi için kalbini açmıştır ve Allâh'ü Teâlâ'nın izniyle ona faydalı olacak ilim kalbine têsir eder. Kişi ilimle Allâh'ü Teâlâ'ya yaklaşıyor ve kalbini temizliyorsa o ilimden faydalanıyor. **“Kulları içinden ancak âlimler, Allah'tan (gereğince) korkar.”** [Fâtir: 35/28] İşte burada dünyâya ve âhirete faydası olan ilmin farkını anlıyoruz. Bâzı insanlar vardır ki bilginlerdir, fakat bu bilgi onları şirkten ve kötülükten kurtarmıştır.

Kalbini temizliği yanında kişi birde akli temiz tutması gerekir. Dünyâ işleri, kişiyi ilim okumakta ve anlamakta engeller. Sen ilme herşeyini vermedikçe ilim sana bir kısmını bile vermez. Sen ona herşeyini verirsen, onun bir kısmı ile seni tehlike beklemektedir. Çünkü dağınık bir kafa ile ilim edinmek kişiyi hakikatten uzaklaştırabilir.

Talebe, bunun gibi bâzı vasıflara riayet edip, hocasının rehberliğine uyararak onun dizinin dibinde ilim edinir. Allâh'ü Teâlâ'nın izniyle ümmete hizmet etmek için yola koyulmuştur. Bu yolun maksâdı ise Rasûlullâh'ın sallallâhu aleyhi ve sellem şu hadîsidir: **“Yüce Allâh, ilim yolu tutana Cennet yolunu açar.”** [Müslim]

İlmin Kısımları

İlim öyle bir mefhûmdur ki, kısımları çoktur. Bizler ise burada, şer'î ilimleri farziyeti bakımından iki kısımda inceleyeceğiz. Bunlar: Birinci farz-ı ayn olan ilimler, ikincisi ise farz-ı kifâye olan ilimler.

Farz-ı ayn ilimler

Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“İlim öğrenmek her Müslüman üzere farzdır.” [İbn Mâce]

Her kul, mükellef olduğu şeylerin ilmini talep etmelidir. Bu farz-ı ayndır. Nitekim, birşeyin içeriğini bilmeden onunla amel etmek mümkün değildir. Buluğa ermiş bir kulun îtikâd etmesi gerektiği, yapmakla ve terk etmeyle mükellef olduğu şeyler vardır.

Bazı mükellefiyetler akıl-bâliğ olduğu ilk anda Müslümana farz olur, bazıları ise bir vâkâ nedeniyle kişiye farz kılınır. Müslüman olmanın ilk şartı Tevhîd'tir. Allah'ü Teâlâ'yı tevhîd etmek için, rubûbiyet, ulûhiyet, isim ve sıfatlar, tâğüt ve şirk gibi kavramlara vâkif olunması gerekir ki bunlarla kişi îman edebilsin.

Bunun yanında ise oluşacak yeni sebeplerle kişi birşeyi genelde yapmakla veya terketmekle mükellef olur. Bir kişi Müslüman olduğunda namaz vaktinden dolayı teyemmüm ve namaz ibâdetleriyle mükellef olur. Ramazan ayında ise oruç ile yükümlü olur. Evlenecek ise nikah fıkhiyla, ticârette ise ticaret fıkhiyla yükümlü olur.

Akîde ve fıkıh ilimlerinin yanında kişi bir de islâm ahlâkı edinmek için âdâb ilmine yönelmesi gerekir. Bu din güzel ahlâk dînidir. Her binânın bir temeli vardır. İslâm'ın temeli ise ahlâktır.

Bu mükellefiyetler herkesin karşılaştığı ibâdât ve muamelât fıkınını gerektiren meselelerdir. Her Müslümanın, farz olan bu ilimleri edinmesi gerekir ve edindiği ilim ile amel etmesi gerekir.

Farz-ı kifâye ilimler

İlim dallarının derinliklerine inen bir talebe olmak farz-ı kifâyedir. Her Müslüman'ın hoca olup, bütün şer'î ilimlere hâkim olması beklenemez. Aynı şekilde her Müslüman dünyevî ilimlerde de bütün ilimlere hâkim olmaz. Tıp ilmine doktor olacak, ticâret ilmine de tâcir olacak olanlar bakar.

Şer'î ilimlerde de usul ve benzerî ilimleri hoca olacak olan talebe öğrenir. Nitekim bir toplumda âlim veya hoca yetişmiyorsa, bu toplum, bozulmaya mahkûmdur. Ve birilerinin bu sorumluluğu omuzlaması gerekir. Tıpkı bir cenâze olduğunda bâzı müslümanların onu omuzlaması gibi. İşte bu sebeple ilmin bir kısmı farz-ı kifâyedir.

Hâtîme

Değerli okuyucu! Umulur ki, bu yazıyı okuduktan sonra ilmin ve ilim yolunda ilerleyenlerin değeri anlaşılacaktır. Talebelerin okumasının, toplum için ne kadar mühim olduğunu bilmekle birlikte gençlerimizi bu yola teşvik etmemiz gerekir. Bizler ancak değerini anladığımız şeyleri hakkıyla destekleyebiliriz. Bu fâliyetleri ayakta tutan medreselerimizi koruyup kollamalı, maddî ve mânevî destekte bulunmamız gerekir.

İlmin fazîletleri sâdece onu edineneye değil, ona vesîle olana da tesir eder. Bu ümmetin kurtuluşu ancak ilim yolu ile mümkündür. Kurtuluşa ermek için, bu yolun ya yolcusu ya da aracısı olmaya çalışmamız elzemdir. Bu yola tümsek olma çabasına girenlerin ise vay hâline...

Duâ:

Rabbim! Bizlere, ilim yolunun yolcusu olmayı, en azından bir parçası olmayı nasip et! Bu yola taş koyanların şerrinden bizleri koru! Ümmeti kurtaracak olan hocalarımıza ve talebelerimize güç, kuvvet ve kolaylık ver! Bizleri İslâm'ın izzetine ve şerefine nâil eyle! Allâhumme âmin...

Bir sonraki yazımızda buluşmak ümidiyle, sizleri Allâh'ü Teâlâ'ya emânet ediyoruz.

GÖNÜLDEN GELENLER

DOĞRU HAYAL

Urve Tahir

Denizlerin birinde, hamsilerin içinde, kendi küçük, hayalleri büyük bir hamsicik yaşarmış. Doğup büyüdüğü sürüye değer vermeyen, diğer hamsileri beğenmeyen bu hamsicik; iyi şeylere sevinmez, kötü şeylereyse dertlenmezmiş. İyilikleri çabuk unutan, kötülükleri ise hep hatırlayıp, sürekli konuşan “dırdır” lakaplı bir hamsiymiş bu minik balık.

Güzelliklere karşı kör ve sağır olan bu hamsiciğe diğer hamsiler ne yapsalar bir türlü yaranamıyorlarmış. Mız mız hamsicikse; “Kimse beni dinlemiyor?” diyerek hep sızlanıyor, hamsilerin onu anlamadığından yakınıyor. Yapılanlar ona bir türlü yetmiyor, hep daha fazlasını istiyormuş. Günün birinde dayanamamış ve sürüsünü terk ederek hayallerinin peşinden gitmeye karar vermiş.

Beklenen gün gelip çattığında da sürünün dikkatini çekmeden kaşla göz arasında özgürlüğe kanat açmış. Bir an kendini hiç olmadığı kadar hür

hissetmiş, “demek özgürlük böyle bir şeymiş” diyerek iç çekmiş. Fakat birkaç saat içerisinde kendisini yemeğe çalışan, saldırgan mı saldırgan balıkların saldırısına uğrayınca acabalar arasında kalıp, hayallerini sorgulamaya başlamış. Minicik kalbi sıkışmış ve daralmış. Hiç olmadığı kadar kendisini yalnız ve çaresiz hissetmiş.

Hayalleri için yola çıktığında bu zorluklarla karşılaşacağını hesap edemeyen zavallı hamsiciğin minik kanatlarında derman kalmamış. Saklanacağı bir yer bulup, hemen oraya sığınmış. Biraz sakinledikten sonra kendini ikna ederek tekrar hayallerine kanatlarını açmış. Oradan oraya kendi başına geziniyor, hem balıkları hem diğer canlıları inceliyor, hem de kahraman balığını arıyormuş.

Ve nihayet dev cüssesiyle, kessin dişleriyle onu görmüş. Evet, evet işte karşısında duruyormuş. Dev köpek balığına bakmak bile onun gibi hissettirmiş minik hamsiciği. Onun yanına gidip konuşmak istemiş ancak köpek balığı

“Demek sen, benim gibi olmak istiyorsun ha, öyle mi?”

Hayalin ben olmak yani ha, ha, haaa! Ne tuhaf değil mi kiminin ulaşılamaz hayali, diğeri için hayat oluyor.

Bak minik balık, şimdi beni çok iyi dinle! Her hayal, doğru hayal değildir. Ulaşılmaz hayaller peşinde koşmak hiçbirimize bir şey kazandırmaz.

Ben, hamsi olamayacağım gibi sen de hiçbir zaman köpek balığı olamayacaksın.

Elbette herkesin hayalleri olabilir, ancak ulaşabileceğin hayaller doğru hayallerdir.

Yanlış hayallerse hiçbir zaman gerçekleşme imkânı olmayanlardır.

Yanlış hayaller sana bir şey katmaz, senin olanları da senden alır.

Her balık kendi çapında, kendi çevresinde ulaşabileceği hayaller kurmalı. Bana sorarsan şimdi sürüne dön.

Kim olduğunu unutmadan kendi hemcinslerin arasında hayaller kur. Doğru olan budur. Yanlış hayaller peşinde ömrünü harcama; bu seni hep mutsuz ve başarısız kılar.”

avlanıyormuş. Yakaladığı koca bir balığı sağa sola çevirerek parçalara ayırırken dehşetle onu izlemiş. Etrafında ki küçük balıklar küçük parçaları alıp kaçırken, dev balık parçaladığı avını bir çırpıda yutuvermiş. Bunu gören minik hamsi önce bir yutkunmuş, sonra da; “Onun benimle ne ilgisi olur? Zaten karnını da doyurdu, ben onun bir dişi kadar bile değilim!” diyerek kendine cesaret vermiş. Usulca köpek balığının yanına yaklaşarak; “Bir şey diyecektim” demiş ve ardından da eklemiş; “Sizi rahatsız etmeyecek bir şey, benim gibi küçük...”

Hamsicik, hızlanan köpek balığının peşinde bunları mırıldanıyormuş fakat köpek balığının onu duymadığını fark etmiş. Tekrar cesaretini toplayarak köpek balığının önüne çıkmış ve oradan seslenmiş. Köpek balığı minik balığın korkup kaçmasını isteyerek ağzını açarak dişlerini göstermiş. Ne garip ki hamsicik korkmamış, kendisi bile korkmadığına şaşırılmış. Bu sefer de köpek balığının sağından ve solunda “dırdır” yaparak köpek balığını bezdirmiş. Dayanamayan köpek balığı; “Ne var, çabuk söyle ve beni rahatsız etme!” demiş.

Hamsicik, muzaffer bir komutan gibi heyecanlanmış, az daha ne soracağını dahi unutacakmış. “Şey, şeyyyy!” diye söylenirken “evet, evet ya hayallerim...” demiş “Ben, hayallerimi soracaktım.” Köpek balığı hiddetlenerek; “Şu koca denizde başkasını bulamadın da beni buldun, gelmiş lakırdı yapıyorsun, ne dediğinde belli değil!” demiş. “Ama sorum sizinle alakalı” deyince köpek balığı; “Neymiş o?” diyerek hamsiye söz hakkı tanımış. Bunun üze-

rine hamsicik kendinden, sürüsünden, ulaşamadığı hayallerden bahsetmiş. Son söz olarak; “Ben, sizin gibi olmak, okyanusları aşmak, avımı dişlerimle parçalamak, denizlere korku salmak istiyorum, bana yardım edin.” deyivermiş.

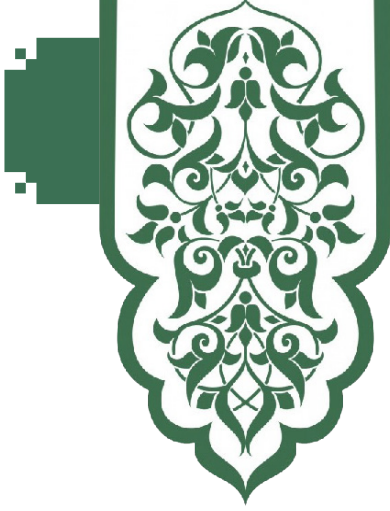
Hamsiyi dinleyen köpek balığı son cümlelerin ardından kocaman bir kahkaha atmış ve konuşmaya başlamış; “Demek sen, benim gibi olmak istiyorsun ha, öyle mi? Hayalin ben olmak yani ha, ha, haaa! Ne tuhaf değil mi kiminin ulaşılabilir hayali, diğeri için hayat oluyor. Bak minik balık, şimdi beni çok iyi dinle! Her hayal, doğru hayal değildir. Ulaşılmaz hayaller peşinde koşmak hiçbirimize bir şey kazandırmaz. Ben, hamsi olamayacağım gibi sen de hiçbir zaman köpek balığı olamayacaksın. Elbette herkesin hayalleri olabilir, ancak ulaşabileceğin hayaller doğru hayallerdir. Yanlış hayallerse hiçbir zaman gerçekleşme imkânı olmayanlardır. Yanlış hayaller sana bir şey katmaz, senin olanları da senden alır. Her balık kendi çapında, kendi çevresinde ulaşabileceği hayaller kurmalı. Bana sorarsan şimdi sürüne dön. Kim olduğunu unutmadan kendi hemcinslerin arasında hayaller kur. Doğru olan budur. Yanlış hayaller peşinde ömrünü harcama; bu seni hep mutsuz ve başarısız kılar.”

Hamsi beklemediği bu sözler karşısında donakalmış, karşısında bilge bir köpek balığı varmış da her bir sözle kendisini aydınlanıyor hissetmiş. Fakat hayalperest hamsi, bunları duymak yerine hayallerini besleyecek şeyleri duymayı tercih edeceğini de fark etmiş. Köpek balığıyla konuşacak bir şey kalmayınca da köpek balığına teşekkür

ederek oradan ayrılmış. Yine kendini gizleyeceği bir yere geçmiş. Orada söylenenleri düşünmüş, düşünmüş... Söylenenleri kabul edip, hayallerini terk etmek zor gelse de sonunda köpek balığına hak vermiş.

Sürüsüne dönerken karşılaştığı ah tapota, deniz kaplumbağasına hatta diğer küçük balıklara köpek balığının söylediklerinden bahsetmiş. Hepsisi de köpek balığıyla ağız birliği yapıyorlarmışçasına aynı şeyleri söyleyince hamsicığın hiçbir şüphesi kalmamış. Artık en büyük hayali sürüsünü bulmak olan hamsicik nereye gitse, kime sorsa sürüsünü bir türlü bulamamış. Nihayet birkaç hamsiye denk gelmiş ve sürüyü onlara sormuş. Onlar da olan biteni anlatıp, felaketi haber vermişler. Meğer o ayrıldıktan kısa bir süre sonra bir balıkçı teknesinin tüm sürüyü yakalamış. Hamsicik, bu haberle donakalmış. Sürünün yok olmasıyla birlikte tüm tanıdıkları bir kere de kaybetmiş. Etrafında ki birkaç hamsiye bakarken köpek balığının söylediği; “Sen, kendi süründe kendi yapabileceklerinin peşinde gitmelisin” sözünü hatırlamış. Dağınık hamsileri bir araya toplamış ve onlara; “Kaybımız çok büyük; fakat biz hayatayız. Ağlardan kurtulanları bulacağız; tekrar büyük bir sürü kuracağız. Bunun için yılmadan, istikâmetten ayrılmadan, mücadele edeceğiz” diyerek cesaret veren bir konuşma yapmış. Konuşmadan sonra da doğru hayalini bulduğunu fark etmiş.

Ne mutlu ona! Darısı diğer hamsilerin başına!

SAĞLIKLI BESLENİYORUZ

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

Olcay Lokman

Siz değerli Minhâc Dergisi okurlarını selâmların en güzeli ve en hayırlısı olan Allâh'ın selâmıyla selâmlayarak yazıma başlamak isterim. Es-Selâmu aleykum ve rahmetullâhi ve berekâtuhu. Yeni bir faydalı yazılar sayısında bulduğumuz için Rabbimize sonsuz hamd ederim.

Giriş

Geçen yazılarımızın serisi olan “Ne, Neye Yarıyor?” konumuzun alt başlığı olarak bilinen ve oldukça ilgi çekip, merak uyandıran “Bunları Biliyor musunuz? konusunu talep üzerine ana başlığa çeviriyoruz. Tüm Müslümanlara faydalı olmasını ulu Rabbimden temenni ediyorum.

Karpuz Çekirdeği Yemenin 9 Faydası Nelerdir?

Karpuz çekirdeği, mükemmel bir besin takviyesidir. Karpuz çekirdeği; potasyum, bakır, selenyum, çinko içerir ve sağlık açısından zengindir ve birçok faydası vardır.

Kalp sağlığını destekler, bağışıklık sistemini güçlendirir ve kan şekeri seviyelerini kontrol eder. Mad

deler halinde dokuz faydasını sayarsak, deriz ki:

- (1) Karpuz çekirdeği, kalp sağlığını teşvik eder.
- (2) Bağışıklık sistemini güçlendirir.
- (3) Erkeklerde doğurganlığını artırır.
- (4) Diyabet tedavisine yardımcı olur.
- (5) Beyin sağlığını iyileştirir.
- (6) Sindirim sağlığını iyileştirir.
- (7) Saçları güçlendirir.
- (8) Cilt problemlerini iyileştirir.
- (9) Yaşlanmayı yavaşlatır.

Sadece 1/8 fincan karpuz çekirdeği, yaklaşık 10 gr protein sunar. Filizlendirme işlemi ise vücut tarafından emilmesi zor bileşikleri çekirdeklerden uzaklaştırır. Çekirdekler genel olarak protein, magnezyum, B vitaminleri, tekli doymamış ve çoklu doymamış yağ asitleri ile doludur. Bunların tümü kolesterol seviyelerini düşürür, iltihabı azaltır, kalp hastalığı ile felci önler. Karpuz tohumları ayrıca birkaç amino

“Biz, Kur’ân’dan, mü’minler için şifa ve rahmet olacak şeyler indiriyoruz. Zalimlerin ise Kur’ân, ancak zararını arttırır.” [İsrâ: 17/82]

asit türüne sahiptir. Karpuz çekirdeklerinde bulunan amino asitler, kan basıncını düzenler ve koroner kalp hastalığının tedavisine yardımcı olur. Karpuz çekirdekleri ayrıca önemli vücut fonksiyonlarını destekleyen B vitaminleri açısından da zengindir. B vitaminleri, sinir ve sindirim sistemlerini destekler, cilt sağlığını korur. Ek olarak, demir, potasyum, bakır, magnezyum, manganez, sodyum, fosfor ve çinko açısından da zengindir.

Maydanoz Yemenin Sağlığa ve Cilde Faydaları Nelerdir?

Maydanoz yemeninde sağlık için faydaları çoktur. Bunları da on madde de değerlendirelim:

- (1) Maydanoz, kan şekerini düzenler.
- (2) Böbrek sağlığını korur.
- (3) Kanseri önler.
- (4) Kalp sağlığını iyileştirir.
- (5) Kemik sağlığını destekler.
- (6) Sindirime yardımcı olabilir.
- (7) Bağışıklık sistemini güçlendirir.
- (8) Karaciğer sağlığını iyileştirir.
- (9) Antibakteriyel özelliğe sahiptir.
- (10) Göz sağlığını korur.

Maydanoz, genellikle yiyeceklerde garnitür olarak kullanılan otsu yeşil yapraklı bir bitkidir. Akdeniz'e özgüdür. Tarih boyunca besin açısından zengin, şifalı bir bitki olarak kullanılmıştır. Anekdot raporlarına göre, maydanoz kan basıncını, kolesterol seviyelerini ve alerji semptomlarını düşürmeye yardımcı olur. Ayrıca, sabun, krem ve

parfüm yapımında kullanılabilir. Cilde faydalı antimikrobiyal ve anti inflamatuvar özelliklere sahiptir. Şitli tariflerde sapları, yaprakları ve tohumları kullanılabilir. Yarım fincan (30 gr) taze, kıyılmış maydanoz 11 kalori, 2 gram karbonhidrat, 1 gram protein, 1 gram yağ ve 1 gram lif içerir. A vitamini (8424 IU), C vitamini (133 mg), K vitamini (1640 mg), folik asit (152 mg) ve potasyum (554 mg) açısından zengin bir kaynaktır. Maydanoz ayrıca antioksidan özelliklere sahip flavonoidler, karotenoidler içerir.

Maydanoz, Böbrek Dostudur

Maydanoz doğal bir diüretiktir ve toksinlerin ve mikropların vücuttan atılmasına yardımcı olabilir. Çalışmalar, maydanoz tohumu ekstresi ile beslenen farelerin daha fazla idrar çıkışı gösterdiğini göstermiştir. Maydanoz, böbreklerde idrar regülasyonunda yer alan sodyum potasyum pompasını engelleyebilir. Hayvanlar üzerinde gerçekleştirilen çalışmalar, maydanoz tüketiminin böbrek sorunları olan farelerde iyileşmeye neden olduğunu göstermiştir.

Maydanoz, Kanseri Önleyicidir

Maydanoz, kanser önleyici özelliklere sahip olduğu bilinen flavonoidler açısından zengindir. Flavonoidler hücre büyümesini engeller ve oksidatif stresi azaltır. Hayvanlar üzerinde gerçekleştirilen çalışmalar, maydanoz tohumlarında bulunan apigeninin, kanser hücrelerini öldürmeye ve tümörlerin boyutunu küçültmeye yardımcı olabileceğini bulmuştur.

Kanser hücre dizileri üzerine yapılan araştırmalar, apigeninin kolorektal

kanserde anti-proliferasyon, anti-inflamasyon ve anti-metastaz özellikler gösterdiğini bulmuştur. Apigeninin ayrıca meme kanseri üzerinde anti-kanserojen etkisi olduğu bulunmuştur. Maydanozda ayrıca anti-kanserojen bir madde olan luteolin vardır. Araştırmalar, luteolinin kolorektal kanseri önleyici etkilerinin olabileceğini belirtmiştir. Maydanoz ayrıca meme, cilt, kolon ve prostat kanserlerinin tedavisinde umut verici sonuçları olan karnosol açısından zengindir.

Kas ve Kemik Sağlığı için En İyi 11 Yiyecek Nelerdir?

Kas ve kemik sağlığı açısından tüketilmesi gereken besinler vardır; biz burada bunlardan on bir tanesini sıralıyoruz. Bunlar:

- (1) Yoğurt
- (2) Süt
- (3) Koyu Yapraklı Yeşiller
- (4) Peynir
- (5) Balık
- (6) Yumurta
- (7) Badem Ezmesi
- (8) Brokoli
- (9) Tohumlar
- (10) Kuruyemişler
- (11) Baklagiller

Kas ve kemik sağlığı yaşlılıkla birlikte zayıflar. Sağlıksız bir diyet ve genetik durum kişiyi ağırlaştırabilir ve kırılan kemiklere neden olabilir. Kas ve kemik sağlığı için, sağlıklı yiyecekleri günlük

diyetinize dahil etmek, çeşitli rahatsızlıkları önleyebilir ve tıbbi masraflardan tasarruf ettirebilir. Bir tahmine göre, her yıl sağlıklı kas ve kemik kütleri nedeniyle 8,9 milyon kırık meydana gelir. Kadınlarda kemik yoğunluğu 30 yaşından itibaren azalır, bu da kadınları kırıklara ve erken yaşlanmaya yatkın hale getirir.

İngiltere'ye bağlı Ulusal Sağlık Sistemi'ne göre, kalsiyum ve D vitamini yönünden zengin yiyecekleri beslenmemize dahil etmek, kas ve kemik sağlığını iyileştirmenin en iyi ve en etkili yollarından biridir.

Yoğurt

Yoğurt, probiyotikler, kalsiyum, potasyum ve D, A ve folat vitaminleri bakımından iyi bir kaynaktır. Bilim adamları, günlük olarak yoğurt tüketiminin kemik kırıklarını önlemeye yardımcı olduğunu bulmuştur. Zayıf kemikleriniz varsa, kalsiyum ile zenginleştirilmiş yoğurt tüketmek en iyisidir. Günde yaklaşık üç porsiyon yoğurt tüketin. Bunu smoothi'lelerinize veya kahvaltılık kaseye ekleyebilir, salata sosu yapabilir veya meyve salatalarına ekleyebilirsiniz.

Peynir

Peynir, süttten yapılır ve harika bir kalsiyum kaynağıdır. Aynı zamanda A vitamini, B12 vitamini, çinko ve fosfor bakımından da zengindir. Peyniri düzenli olarak tüketerek, [tabi herhangi bir (otoimmün) hastalığınız yok ise] sadece yiyeceklerinize lezzet ve tat katmakla kalmaz, aynı zamanda kemiklerinizin kırılma riskini de önleyebilirsiniz. Laktoz intoleransınız varsa,

laktoz içermeyen veya hiç içermeyen cheddar peyniri tüketebilirsiniz. Günde yaklaşık yarım ila bir ons peynir tüketin.

Balık

Sardalya, ton balığı, yayın balığı, pisi balığı, uskumru, ringa balığı, alabalık, morina ve somon (besleme olmayan) (avcılık olan) balıklar, iyi D vitamini kaynaklarıdır. D vitamini, kemik mineralizasyonunu destekler. Ayrıca, D vitamini olmadan kemiklerin kalsiyumu iyi bir şekilde emmesi mümkün değildir.

Yumurta

Yumurta sarısı, tabiki (serbest dolaşan tavuk yumurtası) D, A, E ve K vitaminleri gibi yağda çözünen vitaminlerin harika bir kaynağıdır. Vitamin D, kalsiyumun emilmesine ve kemik sağlığını iyileştirmesine yardımcı olur. Yumurta sarısı, güçlü kemikler, sağlıklı bir beyin ve iyi görme için önemli olan besinleri sağlar. Günde bir veya iki yumurta tüketmek, genel sağlığını iyileştirmeye yardımcı olur. Ancak yumurta tüketirken sadece beyazı veya sarısı yerine yumurtanın tamamını yemeniz gerekir.

Badem Ezmesi

Badem ezmesi, tabiki (rafine şeker ilavesiz olan) kas ve kemik sağlığı için önemli olan besinleri sağlar. Badem ezmesi, protein ve kalsiyum bakımından zengin bir besin kaynağıdır. Bu vegan ezmesi, kolesterolden düşük, zengin ve lezzetli bir tada sahiptir ve kalbinizi korur. Badem ezmesini smoothie'lere, kahvaltılık kaseye ve tatlılara ekleyebilirsiniz. Günde 1-2 yemek kaşığı badem tüketmeniz tavsiye edilir.

Kuruyemişler

Kuruyemişler, sağlıklı ve besleyici bir besin kaynağıdır. Sağlıklı yağlar, omega-3 yağ asitleri ve protein bakımından zengindir. Araştırmalara göre, her gün 2 kaşık (çiy) kuruyemiş tüketmek genel sağlığı iyileştirir. Kas ve kemik sağlığını güçlendirir. Kuruyemişleri bütün olarak yiyebilir veya ezip smoothie'lere, kahvaltılara ve salatalara ekleyebilirsiniz.

Baklagiller

Baklagiller, temel olarak protein bakımından zengindir. Ayrıca kalsiyum, fosfor, potasyum ve omega-3 yağ asitleri de içerir. Araştırmalar, baklagil tüketiminin kemik erimesini önlemeye yardımcı olabileceğini kanıtlamıştır. Kas ve kemik sağlığı için fasulye, mercimek, barbunya ve nohut tüketebilirsiniz.

Beynimiz Nasıl Yenilenir?

25 Yaşından itibaren beyin hücrelerimizi doğal olarak kaybetmeye başlarız. Son yapılan araştırmalar yaşam stilinizi doğru seçerseniz beyin hücrelerimizi geri kazanabildiğimizi gösteriyor.

Neler Yapmalıyız?

Yazımızın sonunda "neler yapmalıyız?" sorusuna altı cevap vereceğiz. Bunların yapılması sağlığımız için önemlidir.

(1) Yaban Mersini Tüketmek: İçindeki antosiyanin maddesi beyinde yeni nöron oluşmasını sağlıyor.

(2) Egzersiz Yapmak: Egzersizle üretilen FNDC5 adı verilen protein beyinde yeni sinirsel bağlantılar oluşturduğunu kanıtlamıştır.

(3) Omega-3 Almak: Günlük diyetinize ceviz, avokado, chia tohumu, zeytin yağı ve keten tohumu katın.

(4) Yeşil Çay İçmek: İçindeki EGCG maddesi yeni nöron oluşumunu destekler.

(5) Zerdeçal Tüketmek: Zarar görmüş beyin hücrelerini tamir etme özelliği vardır.

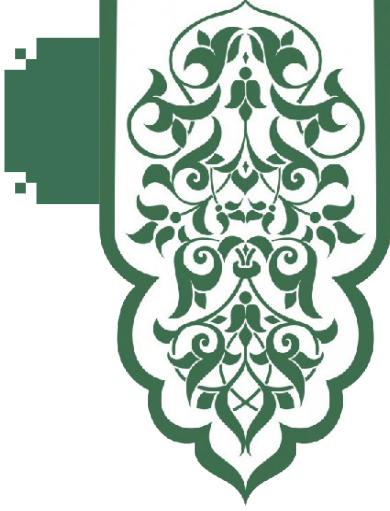
(6) Kur'ân-ı Kerîm Okumak: Hergün düzenli Kur'ân okumanın insan beyni üzerinde olumlu gelişmelere sebep olduğu ve beyin hücrelerinin yenilenip şifa bulmasına neden olduğu şu ayeti celileyle kanıtlanmıştır.

"Biz, Kur'ân'dan, mü'minler için şifa ve rahmet olacak şeyler indiriyoruz. Zalimlerin ise Kur'ân, ancak zararını artırır." [İsrâ: 17/82]

Değerli okurlarımız! Bir sonraki faydalı yazımızda buluşabimeyi yüce Al-lâh'tan dilerim.

Kalın sağlıcakla...

AHLÂK EĞİTİMİ

YEME İÇME ÂDÂBI

Ümmü Elif

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın ismiyle...

Bizleri yaşamımız boyunca hesab-sız nimetlerle rızıklandıran er-Rezzâk olan Rabbimize hamd; yeme ve içme âdâbını bütün incelikleriyle gerek sözlü gerek uygulamalı olarak ümmetine öğreten Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'e salât ve selâm olsun.

İnsanoğlu hayatta kalabilmek ve yaşantısını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmek için tıpkı diğer canlılar gibi rezzâk olan Rabbimizin arzında yaratıp lütfettiği rızıklarla beslenmeye muhtaç yaratılmıştır. Fakat diğer canlılar gibi istediğini istediği biçimde yeme özgürlüğüne sâhib değildir. İnsân hem kulluk teklifine muhâtab kılınmış olması hem seçme irâdesine sâhib olması hasebiyle yeme ve içme husûsunda belli ölçü ve edeblere uygun davranmak durumundadır. Bu sebeble medeniyet sâhibi her toplumun kendine özgü bir yeme içme âdâbı olmuştur. Bizim, dergimizin bu sayısında ele alacağımız konu; inşallâh İslâm'da yeme içme âdâbı olacaktır.

Yukarıda değindiğimiz gibi insânı hayvanlardan ayıran en önemli vasıflardan biri yeme içme âdâbıdır. Allâh'ü Teâlâ Kitâbı'nda şuursuzca yiyip içen kâfirleri hayvanlara teşbih ederek kınamıştır. O, şöyle buyurmaktadır:

“İnkâr edenler ise nimetlerden yararlanırlar, tıpkı hayvanlar gibi yiyip içerler; ebedî kalacakları yer ise cehennemdir.”

[Muhammed: 47/12]

Mü'minler için besin maddeleri olan yiyecek ve içecekler temel olarak helâl ve haram olarak ikiye ayrılır. Helâl olan besinler şeran yiyilip içilmesi câiz olan besinlerdir. Haram olan yiyecek ve içecekler ise şer'an câiz olmayan yiyecek ve içeceklerdir. Haram olan yiyecek ve içecekler hükmen yasaklanmış olanlar ve tüketilmesi aslen helâl olmakla beraber başkasının hakkı olduğu için haram kılınanlar olarak iki kısım. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Sana, kendilerine neyin helâl kıldığını soruyorlar. De ki: ‘Bütün temiz şeyler size helâl kılındı.’ Allâh'ın size

öğrettiği gibi öğretip yetiştirdiğiniz avcı hayvanların yakaladıklarından da üzerine Allâh'ın adını anarak yiyin. Allâh'tan korkup sakının. Şüphesiz Allâh, hesâbı çabuk görendir." [Maide: 5/4]

"Allâh size sadece meyte (leş), kanı, domuz etini ve Allâh'tan başkası adına kesilmiş olanı haram kıldı. Ama biri zorda kalırsa, haksızlığa sapmadıkça, sınırı aşmadıkça (yiyebilir). Çünkü Allâh bağışlayan ve rahmet edendir." [Nahl: 16/115]

Değerli okurlar, hangi yiyecek ve içeceklerin şer'an mübâh olduğu ve yiyilip içilebileceği fıkıh konusudur ve detaylarıyla fıkıh kitâblarımızda kaydedilmiştir. Nasıl yiyilip içileceği ise âdâbın konusudur. Biz meselenin âdâba yönelik olan detaylarını âdetimiz üzere madeler halinde ele alacağız.

Yemeğe başlamadan önce ve sonra elleri yıkamak:

Yemeğe başlamadan önce ve bitirdikten sonra elleri ve ağız yıkamak sünnettir. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem: **"Yemeğin bereketi, yemekten önce ve sonra elleri yıkamaktadır"** [Tirmizî] buyurmuştur.

Yemekten önce ve sonra yapılacak el ve ağız temizliğinin şüphesiz bilinen ve bilinmeyen pek çok hikmeti vardır. Zâhirî ve bâtinî sağlığımızı korumak bu hikmetlerin başında gelir. Nitekim başka bir hadîsi şerîfte şöyle buyurulmuştur: **"Elinde yemek bulaşığı kaldığı hâlde yıkamadan uyuyan kimse, herhangi bir zarara uğrarsa kendisinden başka kimseyi suçlamasın!"** [Ebû Dâvud]

Besmele ile başlamak:

Her işte olduğu gibi yemeğe de besmele ile başlamak kuvvetli sünnetlerdendir. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **"Kişi evine girerken ve yemek yerken besmele çekerse, şeytan askerlerine, 'burada ne geceleyebilir ne de yemek yiyebilirsiniz' der. Eğer o kimse eve girerken besmele çekmezse, şeytan onlar: 'Geceyi geçirecek bir yer buldunuz' der. O şahıs yemek yerken besmele çekmezse şeytân yine askerlerine 'hem barınacak yer hem de yiyecek yemek buldunuz' der."** [Müslim]

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, yemeğe besmeleyi unutarak başlayan kimseye ise: **"Bismillâhi evvelehû ve âhîrahû"** demesini tavsiye buyurmuştur. [Ebû Dâvud]

Yemeği topluca yemek:

Bir kısım sahâbîler Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e: "Yâ Rasûlallâh! Yemek yiyoruz fakat doymuyoruz, dediler. Rasûlullâh onlara: **'Herhâlde ayrı ayrı yiyorsunuz!'** deyince: 'Evet, öyle yapıyoruz', dediler. Allâh Rasûlü de: **'Birlikte yiyiniz ve besmele çekiniz ki yemeğiniz bereketlensin'** buyurdu." [Ebû Dâvud]

Başka bir hadîsi şerîfte ise; **"Allâh'ın en çok sevdiği yemek, üzerinde ellerin çoğaldığı yemektir"** buyurmuştur. [Taberânî]

Sağ elle ve önünden yemek:

Sünnet'te yalnız yemek yerine kalabalık sofralarda yemek yemek övülmüş ve tavsiye edilmiştir. Lakin başkalarıyla aynı sofrayı paylaşmanın hedeflenen

ülfet ve bereketi celbetmesi için uyulması gereken önemli edebleri vardır. Her alanda ümettine en güzel örnek olan Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in sofrâ âdâbıyla ilgili şu nasihati, âdâbı bir cümleyle özetlemektedir. Ümmü Seleme radîyallâhu anhâ'nın oğlu Ömer bin Ebî Seleme anlatıyor: **“Rasûlullah'ın himâyesinde yetişen bir çocuktum. Yemek yerken elim tabağın her yanına giderdi. Bunun üzerine Efendimiz bana şöyle buyurdu: Yavrurum, besmele çek, sağ elinle ve hep önünden ye!”** [Buhârî]

Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem, sağ elle yemenin hikmetini şöyle açıklamıştır:

“Sizden biriniz sağ eliyle yesin, sağ eliyle içsin, sağ ile alsın, sağ ile versin. Zîrâ şeytân solu ile yer, solu ile içer, solu ile verir, solu ile alır.” [Müslim]

Yemeği sünnetlemek:

Kabındaki yemeği bitirmek fiile verilen addan da anlaşılacağı üzere bilinen sünnetlerdendir. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Birinizin lokması yere düştüğü zaman, bulaşan şeyi temizleyip lokmayı yesin. Onu şeytâna bırakmasın... Bereketin, yemeğin neresinde bulunduğunu bilemezsiniz.”** [Müslim]

Yemeğin bitirilmesi güzel bir edeb olmakla birlikte kişinin sevmediği bir yemeği yemeye kendini zorlaması veya rahatsızlık duyduğu halde bitirmeye çalışması sünnete muhâlif bir davranıştır. Zîrâ sahâbeler, “Rasûlullah'ın hiçbir zaman yemekte kusur aramadığını, isteği varsa yediğini, canı çekmiyorsa yemediğini bildirmişlerdir.” [Buhârî]

Haram olan kaplarda yememek:

Altın ve gümüş kaplardan yemek ve içmek haramdır. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Saf ipek elbise giymeyiniz. Altın ve gümüş kaptan bir şey içmeyiniz. Bu tür tabaklardan yemek de yemeyiniz!”** [Buhârî]

Dayanarak yememek:

İslâm'da, kişiye sade bir kul olduğunu unutturan her türlü kibir ve gösteriş alâmeti sayılabilecek tavır ve davranış yasaklanmıştır. Yemek yerken sırtını minderlere koltuklara dayayarak yemek de kibir ve sefahati çağrıştırdığı için zemmedilmiştir. Tevazu ehli olan Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem: **“Ben bir yere dayanarak yemek yemem”** [Buhârî] buyurmuştur.

Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in sofrâ âdâbına şahitlik eden sahâbelerden Abdullâh bin Büsr radîyallâhu anh'dan şöyle nakledilmiştir: “Rasûlullâh'a bir miktar koyun eti ikram etmiştim. Efendimiz onu yemek üzere diz çökerek oturdu. Orada bulunan bir bedevî: ‘Bu ne biçim oturuştur’, diyerek hayretini ifâde etti. Bunun üzerine Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem: **“Şüphesiz Allâh, beni mütevâzi ve kerem sâhibi bir kul olarak yarattı; kibirli ve inatçı biri yapmadı’** diye cevâb verdi.” [İbni Mace]

Ayakta yememek:

Ayakta yemek ve içmek zorunlu olmadıkça mekrûh görülmüştür. Enes radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, o şöyle demiştir: “Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, bir kimsenin ayakta su içmesini yasaklamıştır. Râvi

Katâde şöyle dedi: Biz, Enes'e, 'ya ayakta yemek nasıldır?' diye sorduk. Enes: 'Ayakta yemek daha beter (veya kötüdür)', dedi." [Müslim]

Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem, ayakta yiyip içmek gibi sağlığa zararlı olması hasebiyle; fazla sıcak ve fazla soğuk yemez ve sıcak yemeğe üfle-meyi hoş görmezdi. İçecekleri yudum yudum içer ve öyle içilmesini tavsiye ederdi. **"Suyu deve gibi bir nefeste içmeyiniz, belki iki veya üç nefeste içiniz ve içerken de besmele çekiniz, içtikten sonra 'elhamdulillah' deyiniz."** [Tirmizî]

Ölçülü yemek:

Yemekte ölçülü olmak, acıkmadan yememek, tam doymadan bırakmak sünnete uygun edeblerdendir. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem konuyla ilgili meşhûr bir hadîsinde şöyle buyurmuştur: **"Hiçbir insân midesinden daha tehlikeli bir kap doldurmamıştır. Hâlbuki kişiye, kendisini ayakta tutacak birkaç lokma yeter. Şayet bir kim-senin mutlaka çok yemesi gerekiyorsa, midesinin üçte birini yemeğe, üçte birini içeceğe, üçte birini de nefesine ayırsın!"** [Tirmizî]

Rivayete göre: "İskenderiye Mukav-kısı, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e pek çok hediyelerle birlikte bir de doktor göndermişti. Efendimiz dok-tora: Ev halkının yanına dönebilirsin. Çünkü biz acıkmadıkça yemeyen bir ka-vimiz. Yediğimiz zaman da doyuncaya kadar yemeyiz" buyurdu. [Halebî]

A'raf suresinde Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

**"Ey Âdemoğulları! Her mescitte ziy-
netinizi takının (güzel ve temiz giyinin).**

Yiyin için fakat israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez." [A'raf: 7/31]

Bazı müfessirler buradaki israf et-meyiniz kavlini yemede ve içmede aşırıya gitmeyiniz olarak açıklamışlardır. Nitekim bir hadîste Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Canının çektiği ve arzu ettiğin her şeyi yemen, şüphesiz israftır!" [İbn Mâce]

Çok yiyen çok hasta olur, çok uyur ve dimağı zayıflar. Bu durumda da ne ibâdet edebilir ne çalışabilir. Aynı za-manda yiyeceklerin mizâcı, insânların mizâcını da etkilediği için karışık ve de çok yemek yemenin bedenî ve ruhî olarak mizaçları bozacağı söylenmiştir.

Yemede aşırıya kaçmak pek çok sağlık sorununa yol açtığı için çeşitli perhizler ve aralıklı oruç günümüzde modern tıbbın tedavi yöntemleri arasına girmiştir.

Şuurlu bir mü'mine yakışan davranış, sağlığını emanet bilip, ölçülü, dengeli beslenerek ve her türlü aşırılıktan uzak durarak korumaya gayret göstermesidir.

Yemek ve içecek ikramı:

İnsânlara gerekli durumlarda yiyecek ve içecek ikrâm etmek faziletli bir amel ve güzel bir sünnettir. Bu sünnet-tin âdâbına uygun olarak, ikrâm edene göre sağ taraftan başlanılmalıdır. Sahâbelerin bildirdiğine göre: "Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, su ve şerbet gibi şeyler içtiğinde yanında bu-lunanlara da ikrâm ederdi. Meşrubât kabını daima sağında bulunana takdim eder ve öylece devâm ederdi. Bir gün

Efendimiz'e, içine su katılmış süt getirildi. O sırada sağında bir bedevî, solunda da Ebûbekir radîyallâhu anhu oturuyordu. Sütten içtikten sonra onu bedevîye verdi ve: **“Herkes sağındaki ne versin!”** buyurdu.” [Buhârî]

Yemek duası:

Yemeğe başlarken ve bitirdikten sonra duâ etmek ve verdiği nimetler için Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya hamdetmek sünnet olan edeblerdendir. Bu duâların en meşhurları şunlardır: Başlarken: **“Allâh'ım; rızık olarak bize verdiğini bereketlendir, bizi ateş azabından muhafaza eyle, Allâh'ın ismiyle başlıyorum.”** [Ezkar] Bitirdikten sonra: **“Ey Rabbimiz! Sana tertemiz duygularla, eksilmeyip artan, huzurundan geri çevrilmeyip kabûl edilen sayısız hamd ile şükrederiz.”** [Buhârî] **“Bize yediren, içiren, Müslüman olmayı nasib eden Allâh'a hamdolsun.”** [Ebû Dâvud]

Yemek kaplarının örtülmesi:

Yemek yendikten sonra artan yemeklerin, israfa mahal vermeden uygun şekilde muhafaza edilmesi ve yeniden tüketilebilecek şekilde saklanması gerekir. Yiyecekleri açıkta bırakmak hem sağlık için tehlike arzeder hem de gözle görünmeyen şerhlerin evlere isâbet etmesine sebep olabilir. Bu husûsta Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in şu tavsiyesi çok kıymetlidir: **“Karanlık çöktüğü zaman çocuklarınızı dışarı salmayın. Çünkü şeytanlar bu esnâda her tarafa yayılırlar. Yatsı vaktinden bir müddet geçince, onları serbest bırakabilirsiniz. Kapını kapa Allâh'ın ismini zikret! Kandilini söndür Allâh'ın ismini zikret! Su kabının ağzını kapa Allâh'ın ismini zikret! Yemek ka-**

binin ağzını kapa Allâh'ın ismini zikret! (Kapatacak bir şey bulamadığın takdirde) herhangi bir şeyi üzerine uzatıp koymak sûretiyle de olsa (bunu yap)! Zîrâ şeytân kapalı kapıyı açamaz. Kandilleri söndürün, zîrâ fare fitili çekip ev halkını yakabilir.” [Buhârî]

“Sene içinde bilinmeyen bir gece vardır. O gecede vebâ hastalığı indirilir. Hastalık bu gece açık bir yemek kabına veya su kabına rastlarsa oraya muhakkak girer.” [Müslim]

Son söz:

Kullarını en güzel biçimde yaratan Allâh Azze ve Celle, onlar için en doğru ve sağlıklı yaşam tarzını da Kitâbı ve Rasûlünün Sünneti vasıtasıyla vaaz etmiştir şüphesiz. Beslenme genel yaşamda hem önem hem ona harcanan zaman bakımından dikkate değer bir yer işgal eder. Kulun kulluk vazifesini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi sağlıklı bir beslenmeyle mümkün olabilir ancak. Bu sebeple yeterli beslenmeyi reddetmek ibâdet niyetiyle bile olsa yasaklanmıştır. Allâh Azze ve Celle, Kitâbı'nda şöyle buyurmaktadır: **“Ey îmân edenler! Allâh'ın size helâl kıldığı temiz şeyleri haram kılmayın ve sınırı aşmayın. Allâh sınırı aşanları sevmez.”** [Mâide: 5/87] Helâl ve temiz olan rızıkları tüketirken bu bilinçle tüketir ve gereğince şükürünü eda edebilirsek, bu bizim için sevâb kazandıran bir ibâdette dahi dönüşebilir. Rabbimiz verdiği nimetleri bizler için bereketlendirsin ve şükürünü bir ömür kulluk ederek eda etmeyi bizlere nasip etsin. Allâhumme âmin.

Selâm ve duâ ile

Benim Hak Dâvâm

Tevhîd nesline selâm hizmete devam
Aşacak tüm bentleri benim hak dâvâm

...

Bak hangi köhne yapı ayakta sağlam
Köhneleri yıkacak benim hak dâvâm

...

Ey muvahhîd üzülme geçiyor yaram
Dertlilere devâdır benim hak dâvâm

...

Bir asırdır ağrıdı çileli kafam
Asırlara şifâdır benim hak dâvâm

...

Tevhîdî nesillerle bitecek tasam
Ülfete vesiledir benim hak dâvâm

...

Yol uzun, yolcu kavî, elimde yasam
İstikâmet rehberidir benim hak dâvâm

...

Susmaya takatim yok, sürüyor kavgam
Şecaat mektebidir benim hak dâvâm

...

Zalimin kiskacında nasıl kahrolmam
Mazlumlara umuttur benim hak dâvâm

...

Ölümden korkup, dünyâyı sevmek hatam
Şehadet ocağıdır benim hak dâvâm

...

“Nasıl dâvâsız kalınır?” Ben kalamam!
Dîni mübini İslâm benim hak dâvâm.

Hakan Emin

MİN HÂC

Aile ve Eğitim Dergisi

“Dosdoğru Bir Yol Arayanlar İçin”

3 Aylık e-Dergi

-Ücretsiz-

NİSAN 2024

İstikâmet Sayı

www.minhacdergisi.com

minhacdergisi@gmail.com

Telefon: 0501 362 15 10

Dergi içinde yer alan yazılardan ilgili
yazar mesûldür.

Kaynak gösterilerek kısmen ya da
tamamen alıntı yapılabilir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“Şüphesiz “Rabbimiz Allâh’tır” deyip
de, sonra dosdoğru olanlar var ya,
onların üzerine akın akın melekler iner
ve derler ki: "Korkmayın, üzülmevin,
size (dünyada iken) va'dedilmekte olan
cennetle sevinin!”

[Fussilet: 41/30]